

40
89/2

ISSN 0132 - 6007

27
140/9

საქართველო

1
1989

სახალციქლო მეზღვიორუდი

პერი-პერი! პერი-პერი!
ღღუ დაგვიღვა პედნიერი —
თოვლის პაპა მოპრძანდებდა,
მოაშუქებს თეთრი წვერიო;
მოაქვს ვეება სურჯინი
მოქარგული ათასფერიო;
სახუ მზესავეით უცინის,
აგვიმაღლა სასლის ჭერი;
მოგვიტანა კანფეტები
ფონიანი, ჭრულაჭრული,
ვაგვასარა დიდ-პატარა,
დაგვიმშენა ყველას სელი,
ახალი წლის მოლოდინში
ჩაგვიკოლოზინა ყელი.
პერი-პერი! პერი-პერი!
გუდასტვირი ტემილაღ მღერის:
საქართველოს ქალ-ვაგებო,
იყავით ხულ პედნიერი!

გივი თიფინაძე

უკეთი ლდე კაპინოუი

19.330

ალ. კონონოვი

მთხარაა

3. ი. ლენინი და ნ. კ. კრასნაია ახალგაზრდობთან ერთად

1920 წელს სოფელ კაპინოს მცხოვრებლებმა ელექტროსადგური ააშენეს. მაშინ ეს ძალზე ძნელი საქმე იყო: არ იმოკვებოდა აუცილებელი სამშენებლო მასალები; ლურსმანიც კი იშვიათად გამოიჩნებოდა სოფელში.

და აი, ასეთ დროს კაპინოელი გლეხები თვითონ, თავიანთი ძალებით, საკუთარი სურვილით შეუდგნენ ელექტროსადგურის აშენებას. დიდი გაჭირვებით იმოყვან მათუღის რამდენიმე გორგალი; ტყიდან მორები მოხადეს, დაბერხეს და გააშლალაინეს. ახლა საჭირო იყო ელექტრომანქანა — დინამო გაეხერხებინათ.

თუ იმხანად ლურსმნის შოვნაც კი ჭირდა, რაოდენ ძნელი უნდა ყოფილიყო დინამო-მანქანის მოხელთება. ადგენ კაპინოელები და მოსკოვში ჩავიდნენ. ვისაიანაც არ უნდა მიუსულიყვნენ, ყველას ამას ეუბნებოდნენ: ლენინს აქვს გეგმა — მთელ ქვეყანაში ელექტრობა გავრცელდეს, და, მასხადაჲმ, ჩვენც ამ გეგმის მიხედვით ვმოქმედებთო.

ასე იყო თუ ისე, თავისი გაიტანეს — მიიღეს დინამო-მანქანა. იგი კაპინოში ჩაიტანეს და ერთ დიდ ფარდულში დადგეს. შემდეგ მთელი ქუჩის სიგრძეზე ბოძები ჩასვეს, ზედ მათუღლი გაჭიმეს, ყოველ ქოხში ელექტრონათურა ჩამოაკიდეს. ყველაფერ ამას რომ მორჩნენ, ლენინს წერილი გაუგზავნეს — ელექტროსადგურის გახსნაზე მიიწვიეს.

წერილი კი გაუგზავნეს, მაგრამ დიდი იმედი არა ჰქონდათ: აბა რას მოვა ლენინი, სადა სცალიაო.

მაინც შეუდგნენ შეხვედრის სამზადისს. ყველაზე დიდ ქოხში გრძელი მაგიდა და სკამები დადგეს, ზედმეტი რამეები — სკივრები, საწოლები — გარეთ გაიტანეს; რაღაც-რაღაცები მოხარშეს, გამოაცხვეს, ერთი სიტყვით, რამდენადაც შეეძლოთ პურ-მარილი გაამზადეს.

დადგა გახსნის დღე — 14 ნოემბერი.

საპატიო სტუმრის ლოდინში კიდევ მოუზადლევდა.

გლეხებმა უკვე აღარ იცოდნენ, დალოდებოდნენ თუ არა ლენინს.

უცებ გზაზე მსუბუქი ავტომანქანა გამოჩნდა.

ბავშვები პირველნი გაიქცნენ შესახვედრად.

მანქანა გაჩერდა. შიგ. ვლადიმერ ილიას ძე და ნადეჟდა კონსტანტინეს ასული ისხდნენ.

ვლადიმერ ილიას ძემ იკითხა: — სად არის აქ თქვენთან ელექტროსადგური?

ბავშვებმა მხიარულად შესძახეს: — ჩავყუყუანე და განვეხებთ.

ლენინმა ბავშვები მანქანაში ჩაისხა. გზა განაგრძეს.

დიდ ქოხთან გლეხები შეეგებნენ.

სტუმრები ქოხში შეიყვანეს. იქ გულთიადი საუბარი გაიმართა.

ლენინმა გლეხებს უამბო, წითელმა არმიამ თეთრგვარდიელები დაამარცხაო, მიულოცა მათ ეს გამარჯვება.

გლეხები თვითონ საქმეებზე უყვებოდნენ.

ლენინი ინტერესით უსმენდა. როცა მთხრობელი გაჩუმდებოდა, ვლადიმერ ილიას ძე გაამჩნევებდა ხოლმე:

— მერე, მერე?

ლენინს შესანიშნავი მებსიყურება ჰქონდა. მან ხელად დაიხსომა, ვის რა ერქვა, ხანდაზმულებს სახელითა და მამის სახელით მიმართავდა: ალექსი ანდრევიჩი, ვასილისა პავლოვნა... მოხუცებს ეს ძალიან მოსწონდათ.

საუბარი ისეთი საინტერესო გა-

საქართველოს ალკ. სპ.-ის და
3. ი. ლენინის სახელობის
პირდაპირი რეკლამის
რეკლამის სამსახური
საქართველოში
საბავშვო შტაბი

კიბონი ბავშვთა
1926 წელს

საქ. კვ. სპ.-ის
ბავშვთა სამსახური

1 იანვარი 1984

აქ. სტ. კ. მარტოს
სახ. საბ. რესპუბ.
მ. ალექსი თეძაძე

მოვიდა ლენინისთვისაც და გლუხე-
ბისთვისაც, რომ ვერავინ შეინძნა,
როგორ გაპარულიყო დღე.

მხოლოდ ერთი კაცი წუხდა. ეს
კაცი ფოტოგრაფი იყო. იგი აქ ლე-
ნინისა და გლუხეების ერთად გადა-
საღებდა ჩამოვიდა. შემოთვებული
ფოტორობდა, სადაცაა დაბინდებუა და
სურათი არ გამოვა, შუქი არ ეყო-
ფაო.

ბოლოს ვეღარ მოითმინა —
ვლადიმერ ილია, იქნებ გლე-
ხებს თქვენთან ერთად სურათის გა-
დაღება სურთ?

— პო, კეთილი, — მიუგო ლენინმა
და საუბარი განაგრძო.

გავიდა ათი წუთი. სარკმლიდან
ჩანდა, როგორ ეყინებოდა ბინდი
იქაურობას.

ფოტოგრაფმა სასოწარკვეთით წა-
რმოთქვა:

— რამდენიმე წუთიც და უკვე გვი-
ანი იქნება სურათის გადაღება.

ვლადიმერ ილიას ძემ შეხედა მას.
ლენინს არ ეხალისებოდა სურათის
გადაღება, მაგრამ იგი პატივს სცემ-
და სხვის შრომას: ფოტოგრაფი ქა-
ლქიდან ჩამოვიდა, დრო დაკარგა.

— კარგი. ეზოში გაბრძანდით, მე
და ნადეჟდა კონსტანტინეს ასულიც
ახლავე გამოვალთ.

ფოტოგრაფი ეზოში გავარდა და
აპარატის დაყენებას შეუდგა. ბავშვე-
ბი საშველს არ აძლევდნენ — ყველას
უნდაოდა ფოტოაპარატის წინ მოკა-
ლათებულყო.

ვლადიმერ ილიას ძე და ნადეჟდა
კონსტანტინეს ასულიც გამოვიდნენ.
ფოტოგრაფმა ისინი შუაში დასვა,
გარშემო ბავშვები შექოხსა. მაგრამ
ბავშვები აქცე ჩაერივნენ საქმეში:
ფუხებში ებღვანებოდნენ, ვლადიმერ
ილიას ძის ახლოს სურდათ დაჯდო-
ბა. ფოტოგრაფი გაჯავრდა: წყნარად
ისხედით, თორემ სურათი გაფუჭდებ-
აო.

ვლადიმერ ილიას ძემაც დაუწყო
ბავშვებს დაწინარება, აპარატისაკენ
მიუთითა:

— აი, იმ შავ ნახვრეტს უკეირეთ.

ბავშვები შავ ნახვრეტს მიაჩერდ-
ნენ. ფოტოგრაფმა გრძელი, შავი
ქსოვილი გადაიფარა თავზე და გაი-
რინდა.

— თქვენი მე აქ ბავშვები არ გამი-
თოშოთ, — უთხრა მას ლენინმა.

ყველამ გაიციან:
— არა უშვებ, მაგრები არიან, გა-
უძლებები.

ბავშვები კვლავ გაინძრ-გამოინ-
ძრნენ — მამ როგორ, მათზე ღაპა-
რაკობენ!.. ფოტოგრაფმა ვეღარ მო-
ითმინა და იყვირა:

— სმენა!
ლენინს გაელიმა და ასე გაღმიე-
ბული გამოვიდა სურათზე.

შემდეგ მიტინგი შედგა. მოედნის
შუაგული მზალაი ბოძი იყო ჩას-
მული. მასზე ელექტროფარანი ეკი-
და, რომელიც ჯერ არ ენთო. ბოძს
ირველიც ნაძვის ტოტები და წითე-
ლი ლენტები ჰქონდა შემოვლებუ-
ლი. ფარნი ქვეშ მაგდა იდგა.

ბლომად ხალხს მოეყარა თავი.
მარტო კამიოლები როდი იყვნენ,
ახლომხალ და შორეული სოფლე-
ბიდანაც მოსულიყვნენ.

ლენინი მაგიდასთან მივიდა და
სიტყვა წარმოთქვა:

— თქვენი სოფელი კამინო დღეს
ამოქმედებს ელექტროსადგურს.
მაგრამ ეს მხოლოდ დასაწყისია. ჩვე-
ნი ამოცანაა მთელ რესპუბლიკას
მოეფინოს ელექტროსინათლე.

ლენინმა სიტყვა რომ დაამთავრა,
სიმებიანმა ორკესტრმა „ინტერნა-
ციონალი“ დაუკრა. იმავე ტონს ფარ-
დულში, სადაც დინამო-მანქანა იდ-
გა, მოინტირომა დენი ჩართა.

მოედნის შუაგულში ფარნი აინ-
თო. ქოხებიც მყისვე გაქაშაჟდა.

აქამდე კამინოელი გლეხები ოდ-
ნით მბუტბები პატარა ღაპა-ჭრაქე-
ბით ინათებდნენ ბინებს. ახლა კი
მოედანზე მყოფთაგან ვიღაცამ თქვა:

— აი, ჩვენიანაც აინთო ილიჩის
ნათურა...

ლენინი გამოეშვივებოდა იქ მყოფთ
და მანქანისაკენ გაემართა. დაღამე-
ბულიყო. ნოემბრის ცივი ქარი სახე-
ში სცემდა.

სოფლად კარგა მანძილზე რომ
გასცდნენ, ლენინმა უკან მიიხედა.
შორს, ჩაბნელებულ მინდვრებს შო-
რის ბრდვლილი გაქონდათ კამი-
ნოელთა ქოხების ფანჯრებს.

„ჩვენი ქვეყნები უტყუარად იუბოძებენ“

ნიმე ხარაზიშვილი

ყოფილხართ თბილისის 1-ლი სა-
შუალეო სკოლის მუზეუმში? გინა-
ხავთ აქაურ მოსწავლეთა ნატყუარი
ვეებერთელა საბანი-სუენერი? ან
კიდევ უფეთესი — მოქარული ქამ-
რის ნაწილი, 1-ელ სკოლელებს რომ
გამოუგზავნა საჩუქრად ერთმა ანე-
რიკელმა ბიჭუნამ? მანტერტესებ
ამ ქამრის ისტორია? გვიგობის თე-
მაზე შექმნილი სიუჟეტებით დამ-
შვენებული ეს ქამარი შრომის გა-
ვეითობზე „დაბადებულა“ ბოსტონის
ერთ-ერთ სკოლაში. იგი თურმე იმ-
ხელაა, რომ თავისუფლად შემოერ-
ტა და „წვლზე“ პენტაგონის ვეება
შეხიბოს...

ამ ბოლო ხანებში უფრო მეტი
სილალე მიეცა უცხოელ თანტრო-
ლებთან ჩვენი მოზარდების მგებო-
რობას. ეს ურთიერთობა ვასტდა
მოსწავლეთა ინტერკულტურების ვიწ-
ძო საკლებო საქმიანობისა და კერ-
ძო მეგობრული მიმოწიების ფარ-
გლებს. განჩად ყმაველიების საერთა-
შორისო შეხვედრების, მათი შემოქ-
მედებით და საქმიანი მეგობრობის
შესაძლებლობა. დიან, იხადება აზ-
ლი ტრადიციო...

მთელი საქართველო, ჩვენი რეს-
პუბლიკის მთელი ხელმძღვანელო-
ბა გულშემმატყვირობა ივლისში
კომკავშირულ ქალაქ ბორის ძნელ-
ძემი მოწყობილ სტრუქტურებთან

ლივი საერთაშორისო კომპიუტერული სკოლის — „ბავშვები პლანეტის მომავალია“ — მუშაობას. დიას, კეთილისმეტრეველი ბებერი იყო და, დარწმუნებული ვართ, რომ კიდევ უფრო მეტნი იყვნენ ის საბჭოთა და ამერიკელი მოსწავლეები, რომლებიც გალწრთვლად ინატრებდნენ ასე შესანიშნავად ორგანიზებულ საერთაშორისო სკოლა-ბანაკაში მეცადინეობას.

თავიანთ თბილისელ თანატოლებთან ერთად ზაფხულის ოცდათორი ცხელი დღე გაატარეს აშშ-ის კოლორადოს შტატის ქ. კარბონდეილის „როკი მაუნთინ სკულის“ მოსწავლეებმა საქართველოში, ქვეყანაში, რომელზეც ჭერ კიდევ გუშინ თითქმის არაფერი სმენოდით. „გაცნობა“ ძალზე საინტერესოდ წარიზარათა: სკოლის გახსნის პირველსავე დღეებში სტუმრებს საქართველოს ისტორიასა და კულტურაზე ლექციები წაუკითხეს, დოკუმენტური ფილმები უჩვენეს. ლექციებს ექსკურსიები შეენაცვლა. მასპინძლებს თავმდაბლობა უფლებას არ გვაძლევს, უფრო გამოკვეთით ვილაპა-

რაკოთ ჩვენს ნორჩ ამერიკელ სტუმართა ყველაზე კაჟკაში შთაბეჭდილებებზე. ერთს აღვნიშნავთ მხოლოდ: როგორც ამ ღონისძიების ორგანიზატორებმა გაგვიზილეს, „როკი მაუნთინ სკულის“ მესვეურთა ასოციაციის პრეზიდენტი თომას ფიცარალი უკვე სერიოზულად ფიქრობს თავის სკოლაში სავალდებულო სასწავლო დისციპლინად ქართული ენის დანერგვას. ვფიქრობთ, ამ ფაქტს ყველაზე ნაყლებად სჭირდება კომენტარი.

ყვმოქმედებითად საქმიანობდნენ შემავილები ბორის მწელოპეში ორგანიზებული სკოლის შესანიშნავად აღჭურვილ კომპიუტერულ კლასებში; მათ ინტერესთა საკმაოდ ფარდინარეობდა სკოლის სადისკუსიო თუ სალექციო შეხვედრებზე. მსჯელობის საგანი იყო უნარჩენო ტექნოლოგიის საკითხები, დედაიშოზე ამჟამად შექმნილი ეკოლოგიური სიტუაცია და მრავალი სხვა პრობლემა, რომლებიც წამოიჭრება ენერ-

გის არატრადიციულ სახეობათა თუ კოსმოსური სივრცის გამოყენების, მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის მოცემულ ეტაპზე. დიდი მულევაარებით ჩაიარა ნორჩ პროგრამისტთა და ინფორმატიკოსთა კონკურსებმა, ნორჩ მუსიკისმოყვარულთა შორის დიდი მხარდაჭერა მოიპოვა ჟონკურსმა „კომპიუტერი მუსიკაში“. ბავშვები განსაკუთრებით დაინტერესა კოსმოსის კვლევის ცნობილი საბჭოთა სპეციალისტის გიორგი მანაგაძის მიერ გაცნობილმა კოსმოსის ათვისების ერთ-ერთმა უახლესმა პროექტმა. სწორედ ამის შემდეგ მოეწყო ბანაკში ერთ-ერთი ყველაზე ლამაზი კონკურსიც. კონკურსის ერთ-ერთი მონაწილეობა. მოზარდები ძალზე შემოქმედებითად მიულგნენ ამ უჩვეულო ექსპედიციაში „მონაწილეობას“. მისი მიზნისა და შეზღვევების განსაზღვრის, სამზავრო ხომალდის კონსტრუქციული გადწყვეტის კონკრეტული „თავსატეხებზე“ მუშაობას. მით უფრო, რომ ეს ყველაფერი უნდა გაეკეთებინათ თავი-

ამ ხაზულა
პამოღოსით
აუზ-ში
ასოგობით
მხნარული
ქილომობრ
ბაიარის
ჩანება
პოგო-პიხეპახა

ანთი ნაიალ მეგობრის — კომპიუტერის დახმარებით.

განტერესებთ კომპიუტერულ ქალაქში ამ დღეებში მოწყობილი კიდე ერთი არანაკლებ მიზნილი მისი სანახაბა? ეს იყო მშვიდობის დღინგი, რომელიც დასრულდა ქალაქის გორაკზე წამართლი ტექნიკური რაყეტის დემონტაჟით ამ საზეილი „ირტულში“ კომპიუტერული სკოლის 50-ვე ამერიკელმა და ქართველმა მსმენელმა მიიღო მონაწილეობა. საბჭოთა და ამერიკული ბავშვების მშვიდობიანი თანაშრომლობის ისწნა, ყმაწვილებმა რაყეტის ნასხერვეები სუვენირებად დაინაწილეს.

რა თქმა უნდა, არ შეიძლება, ილაპარაკო ბავშვთა ამ საერთაშორისო ბანაკის ეგრეთწოდებული „თბილისური“ ნაწილის დიდ წარმეტებებზე და არაფერი თქვა მის თაოსნებსა და ორგანიზატორებზე — აყადვიროს ევეგნი ველობოვზე და სსრკ მეცნიერებათა აყადვიის წევრკორესპონდენტზე ვიტტორ გელოვანზე, რომლებმაც დიდი ენერგია დააბარყეს ამ საინტერესო დიდის ხორკუსსმას; საერთაშორისო სკოლის უშუალო ორგანიზატორებზე — მსოფლიო ლაბორატორიის საბჭოთა განყოფილებაზე, ამასთან ერთად, ჩვენი რესპუბლიკის სახალხო განათლების სამინისტროზე, საქართველოს კომპიუტერის ცენტრალურ კომიტეტზე, რუსთაველის საზოგადოებაზე. თითოეულს ამ ორგანიზატორთაგან დღეს უყვე მტკიცედ აქვს გადაწყვეტილი, ტრადიციად დაამყარდოს მოსწავლეთა ამგვარი სახადებულო საერთაშორისო სკოლების მოწყობა. გათვალისწინებულია ზღუნვა ამ სკოლების სამუშაო პროგრის გაფართოებაზეც.

ჩვენთან ჩამოსული თითოეული ამ ნორჩი ამერიკელისათვის გარკვეულ ასოციაციასა თუ ფერებს მისაგებებულ დარჩა საქართველო; პირველი გასიერნება ძველ თბილისში, რუსთაველის პროსპექტზე, ექსკურ-

სიები თელავში, ბორჯომის ხეობაში. სტუმრების გამგზავრებიდან ცხრა დღის შემდეგ კი ისევე განახლებულა საერთაშორისო კომპიუტერული სკოლაში. ოღონდ მას შეეცვალა... მისამართი: ამჯერად მასპინძელი იყო კოლორადოს შტატი ქალაქი აარბონდელი და „როქი მათუნის სქელის“ შესანიშნავად აღჭურვილი სასწავლო აუდიტორიები.

„მეგონა, ეს მოლოდინი მთელი ცხოვრება გავრძელებოდა. ისე მენატრებოდა მათი ნახვა... ჩვენ „ისინი“ გვიყვარს სწორედ ისეთები, როგორებიც არიან“. ეს 15 წლის დჯორი დევიდბისის სიტყვებია დჯორისთან ერთად, თავიანთ ხვალისდელ „თანასკოლებს“ ინკალურასოვანი ქართული მისასალმებელი სიტყვებით დამშვენებული პლანეტებით შეხვდნენ კოლორადოში განახლებული საერთაშორისო კომპიუტერული სკოლის სხვა ნორჩი მსმენელებიც: სტუმრები კი უყვე ამერიკული შობაბედობებით დახუნდულიყვენ. ზუმრობა ხომ არ არის — ოთხი თავისუფალი დღე უჭონდათ ვაშინგტონში, ამერიკის ამდენი თავმოსაწონი ადგილი და ძეგლი დაათვალიერეს: იყენენ ჭორჯათუნსა და კენედიცენტრში, დეესტერენ სენატის სხდომას, ნახეს ოთერი სახლი და კაბიტლოთში, პენტაგონის შენობა, დაათვალიერეს კოსმოსისა და აერონავტიკის მუზეუმები, ლინკოლის, ჭეფერსონისა და ვიეტნამში დალუბულა მეგობრადლები; თითოეულს გაუჭირდა იმ ობს დღეში ამხელა შობაბედობეობის ჩატყვა, მით უფრო, რომ ვაშინგტონის შემდეგ დიურანდოში გაემგზავრეს და კოე კანიონის მეტად საინტერესო არქეოლოგიურ გათხრებში მიიღეს მონაწილეობა.

და ისე... ლექციები „როქი მათუნის სქელის“ ნათელ აუდიტორიებში, ისევე ცნობილ მეცნიერთა და სპეციალისტთა მოსმენა; საინტერესო დისკუსიები კომპიუტერული

სწავლების განვითარების ფორმებსა და მიმართულებებზე, „საქართველო თამაშები“, ამერიკული წარმოების უახლესი კომპიუტერული ტექნიკის, დაბარჯამების მათეული შესალებლობების გაცნობა; პერიოდული სტუმრობა უინსტარის ცნობილ ლაბორატორიაში, თუნდაც ზედამართული ჩახადვა მეცნიერთა საყვლევ პრობლემატიკაში, მათ კვლევის მეთოდებში; კომპიუტერული სკოლის თითოეული მსმენელის საყოველი „განმუხტვები“ — ხატვის, ქარგვის, კერამიკაზე მუშაობის შესანიშნავი გაყვეთილები, სპორტული ასპარეზობები — უყვე სახელდატყველი მეგობრობის კიდეე უფრო განმტკიცება. და... კოლორადოს საოცარი შენობა, რომელიც ასე აგონდათ მშობლიურ სამართავლოს... სხვაე არანაკლებ საინტერესო: საქმე ის გახლავთ, რომ „როქი მათუნის სქელში“ დროებით მოსწავლე“ ამ ნორჩ კომპიუტერისმოყვარელებს სპეციალური კომპიუტერული ქსეული უჭონდათ. დახ, კომპიუტერი, როგორც საკომუნიკაციო საშუალება... მისი მიეობებით ბავშვებმა მოსკოვში, სსრკ მეცნიერებათა აყადვიშია მთვიანთ უფროს მეგობრებს ევეგნი ველობოვსა და არჩილ გელოვანს არაერთი „კომპიუტერული მისალმება“ გაუგზავნეს...

მაგარ ამ აღბთ ყველაზე მთავარი მანიჭ სითბო იყო... ის თითქმის ნათესაური კეთილგანწყობა, რომელიც ჩვენს მოზარდებს ნამდვილად დახვდათ აშშ-ში, ამერიკელი თანატოლების ოჯახებში, სადაც ისინი ერთი-ორი დღე ცხოვრობდნენ. და ეს მეგობრობა გრძელდება... დღით ბაქრაძე საოცარი სითბოთი იგონებს კარტრის დღეე კარტრის — თავის კოლორადოელ მასპინძელს, ზეზე ცისკარიშვილი — კეილ ბირმანს; ნინო დლოძეს, ელიკ უქლებსა და ნატო ზაბაიძის მეგობრული მომწყობა აქვთ გაჩაღებული ამერიკელ გოგონებთან, თავიანთ ყოფილ

მასპინძლებთან — ემილი ფოსტერთან, ედისონ მაკალისტერთან და სარა პოლექისთან. ჩამოგივლით სსრკ-ში ერთობლივი საერთაშორისო კომპიუტერული სკოლის მონაწილე სხვა ყმაწვილებსაც: მიაკ ჰუკინაძე, მარია გოგორიშვილი, თემურ მეგრელიძე, მიხა ჩხენკელი, ნინო ჭავჭავაძე, ერეკლე ჭიჭიძე და ლევან ცაგურიაძე 1-ლი სკოლები არიან ზემოთ ჩამოთვლილი გოგონების მსგავსად; მათთან ერთად კოლორადოში იყვნენ თბილისის მუსიკალური აფელდის მოსწავლეები ნატო ყანჩელი და ლოზა ბაგრატიონი, 56-ე სკოლი დათო რობაქიძე, 53-ე სკოლები — ლევან კოლუაშვილი, ვახტანგ ბოჭორიშვილი და სოფიკო საყვარელიძე, 116-ე სკოლი დათო ჯაში, 52-ე სკოლი ირაკლი აბულაძე, მოსკოველი მოსწავლეები — შალვა გიორგაძე, არჩილ გელოვანი, თინა და ნინო მანაგაძეები და დანი სულთანოვი.

დღემგაციის ხელმძღვანელი გახლდათ საქართველოს კომკავშირის ცენტრალური კომიტეტის მდივანი სესილი გოგიბერიძე, კომპიუტერული სკოლის დირექტორი — რესპუბლიკის სახალხო განათლების სამინისტროს მთავარი გამოთვლითი ცენტრის დირექტორი ვაგარამია, მისი მოადგილე — ამავე ცენტრის მთავარი ინჟინერი ზურაბ ჩხაიძე.

დაინტერესებული ყმაწვილები ალბათ უკვე კარგადაც იცნობთ სახალხო განათლების სამინისტროს ამ მთავარი გამოთვლითი ცენტრის სპეციალისტთა მუშაობას, მათ მიერ შედგენილ და გამოცემულ სასკოლო სახელმძღვანელოებს ინფორმატიკისა და გამოთვლითი ტექნიკის საფუძვლებში, დამხმარე ელექტრონულ სახელმძღვანელოებს სხვადასხვა კლასებისათვის ინგლისურ ენაში, მათემატიკისა და ფიზიკაში. საყურადღებოა, რომ ეს სახელმძღვანელოები შექმნილია რო-

გორც ქართულ, ასევე რუსულ ენებზე. დღეს მათ წარმატებით იყენებენ ჩვენი ქვეყნის 16 ქალაქისა და რესპუბლიკის მრავალ სკოლაში.

სასწავლო დანიშნულების ამ პროგრამების ერთი ნაწილი მათ ამერიკაშიც ჩაიტანეს, გაეცენენ აშშ-ში ამ მიმართულებით არსებულ გამოცდილებას...

ასე მოვიდა მუშაობის ყველაზე დიდი შედეგიც: უშუალო შეხვედრებში კიდევ უფრო გააცხოველდა კეთილგანწყობა თანამედროვე მსოფლიოს ამ ორი უდიდესი სახელმწიფოს ყმაწვილებს შორის. დასრულდა სსრკ-ში პირველი ერთობლივი საერთაშორისო კომპიუტერული სკოლის ორივე „ტურა“ და დარჩა რწმენა იმისა, რომ კარგად დაწყებული შემოქმედებითი თანამშრომლობა ასევე კარგად უნდა გაგრძელდეს, რომ ჩვენი ქვეყნები აუცილებლად იმგობრებენ“.

კომკავშირული
ქალაქის
ხელმძღვანელობა
ქუთაისში
უბრალოდ
კომკავშირული
ბანაკის
დღესსა და
პაბარა
გონაწილებს.

საბავშვო

**ვლადიმერ
ასლავაძის ვეილი**

მთხრობა

**მხატვარი
ჯივალ ლოლუა**

— ნადირი იქნება, — შევძახე და ზევით გავვარდი. გუგურუცანა ფეხდაფეხ დაემდევნა, მერე გამასწრო კი-
ლემ.

— მიდი, გიშერ, მიდი, აფთარ! — გაეძახოდი ძაღ-
ლებს. იმათ ჩემი შეგულიანება რათ უნდოდათ, ოთხივე
მარცხნივ ფერდობზე გარბოდა. მათგან ასე ოცდაათი-
ორმოცი მეტრის მოშორებით ვეებერთელა, ნაცრისფერ
გარეულ კატას მოვკარი თვალი, უქდაბრეხილი ძეგვის
ბუჩქებზე თავს ევლებოდა. მალე კატაც მიეფარა ფერ-
დობს და ქოფაეგბი.

ჩვენი შეშინებულ ცხვარს გავეჩმიანეთ. აქეთ-იქი-
დან დავეარეთ და ისევ გორის თავისკენ შევბარუნეთ.
მაღლა რომ აველით, ენაბადმოცდებელი ძაღლებიც
მოქაქანდნენ.

— გარეულ კატაც ემეტერება ცხვარს? — დაინტე-
რესდა გუგურუცანა.

— თუ უპატრონოდ დაგვარდნილი ცხვარი ან ბატკა-
ნი ნახა, რაბომაც არა!

— მგელი? მგელი იცის იორზე?

— რამდენიც ვინდა...

— დღისით ტანება ცხვარს?

— თუ ძაან მშობირია, ან ლეკვები ჰყავს, იმათი გუ-
ლისთვის გაბედავს!

— მაშ დღისითაც?!

— რა იყო, ხომ არ შეგეშინდა?!

— არა!

— გამოტყდი!

— ისე გკითხე, არ შეიძლება?

ისეთი ლამაზია ივრის კვლა, მიჩვეულ თვალსაც არ
მოებზრდება მალ-მალე მისი ცქერა. ყოველდღე, როცა
ცხვარი გორიდან გორაზე გადადიოდა, მივეყვებოდი მეც
და თვალს სულ კვალისკენ მიჰქირა. ვტკბებოდი მზის სხი-
ვებით სარკესავით ალაპალაპებული ივრის ცქერით, თან
სულწინაბული ვუსმენდი კვალში აყრიამულეებულ ფრინ-
ველებს — იმათი სტეგება, მიკვიკი, გალობა, კივილი თუ
ხნავილი ნიავს ხან მვევთრად მოჰქონდა, ხან მიაყუჩებდა.
იმ გორის დაბლა, ახლა მე და გუგურუცანა რომ ვი-

დექით, კალის მხარეს, დაბლობში პატარა ლელქაშინაი
ტბაა. გაზაფხულობით წვიმების დროს ჩნდება. თუ ზაფ-
ხული ძალიან გვაღვიანი არ არის, ცოტას დაიკლებს,
მაგრამ, თუ გვაღვა მიეძალა, თანდათან შრება და მის
აღმაღას ჭერ სველი, ყვითელი თინხარი რჩება, მერე
ისიც ხმება და ყავარ-ყავარ სკდება, ასეა შემოდგომამ-
დე. ვიდრე წვიმები არ მოხშირდება.

გაზაფხულობით ამ ტბას წეროები ესტუმრებიან
ხოლმე. აბრილიდან მოყოლებული ორ წეროს ეხედვდი.
იდგნენ ტბაში გარინდებულენი და ისეკატომობარჯე-
ბულები წყალში იცქირებოდნენ. ზოგჯერ პატარა იხ-
ვეებს, მუდან მოუსვენრად მოძრავე მელიტებსაც ვხე-
დავდი. ისინი სიდანლაყ ესტუმრებოდნენ ტბას და გაა-
ქონდათ ყიპყიბი. დაუსრულეხად ეძახდნენ ერთმანეთს.

გუგურუცანას ტბა დაეწახნვე და თვალთ წეროებს
დავუწყებ შენა. არც ერთი არ ჩანდა, ტბის ზღდაპირი ცა-
რეილი იყო. ვერც მელიტებს მოკვარი თვალი. ტბაზე
ნიავე გაბატონებულყოი და ალაგ-ალაგ შიგ ამოსულ
ლელს ეთამაშებოდა.

„რაღა დღეს არ არიან წეროები, რომ გუგურუცანასთ-
ვის მეჩვენებინა“, — ვფიქრობდი ჩემთვის.

ამ დროს გუგურუცანამ ცისკენ ხელი აიშვირა:

— შეხედ, მინდვრის ბატენი!

ტბის მაღლა ორი კისერწაგარქელებული წერო ირა-
ოს აკეთებდა. ტბას თავს დასტროიალებდნენ.

— არა, ეგ მინდვრის ბატენი არ არიან, ეგენი წერო-
ებია! — ვთქვი მე.

წეროებმა ტბას შემოუფერინეს, ზედ დაეშენენ, ჩად-
ნენ წყალში და ქანდაკებებივით გაიორინდნენ.

— ტბაში თევზია? — მკითხა გუგურუცანამ.

— არა!

— მა რას ჩასცქერიან?

— ბაყაყემსა და თაფომბალეებზე ნადირობენ.

— რა სილაბაზეა არა? — აღტაცებს ვერ მალავდა
გუგურუცანა.

უცებ თოფმა იქეჭა. ერთი წერო, რომელიც აქმთ,
ტბის ნაპირთან უფრო ახლოს იყო, წყალში წიქცა და
თითქმის ტბამ გალიდობა, სარკესავით პრიალა. წყალი
ზედაპირი წეროულად ტალახ-ტალახ ამობრავდა, ქველი
ნაპირს მიაწყდა და ლელი შეარხია. თოფის მშამ მგორო
წერო დააფრთხო. ცაში აიჭრა. თოფი კიდევ გაეგრავდა,

მეაბრძ, სანებეინი, არ მოხვედრია, დაპირება წერილ
შროსთს იფრამება, მეტი მიუძღა და წყაზე აბი-
ცრევა.

— ვინ ესაბოა? — ვთქვი და ტბის სანაპირო მოვატ-
ვალბო, ასაინ ჩანდა.

— ავი, საბ აბო! — გვტრუყანან ხელი გამწვინა,
აქვი ტბის ახოოს წყლიანი მალაოი ბეჭის ბგწმარიდან
ვროსო თოსირინი გამოხვდა, თან ღვიტი, შევხელებინანი,
ვიწვლი თანსაყობობებლო ძალიერ გამოიფინან, ძალიერ იფი-
ფებოდა და ტბისკენ იწვივა.

ზონსანიე გავთრნელო წითოს ვსაცეტრედ.

— თვეოი მიავს ვსაცთბს, რა ვემა, ნიეო, წითო მოკა,
— ვთქვი და გუნება გამოიფუნდა. ვინ ასაინ შევხელებ-
რინა, რომ ეთქვა, წყნოზე ვინსდებო, გვეტრუყანა ეცნე
ფერობებზე დაეშვა, რა ვიყო, რა ჰქონდა გუნებაში, მეც
გამოვარეო ეცნა.

ზონსანიე ზურგიით იდგა, ძალის საყლოდანი თს-
მას მხარენა, ვიგრძე ფერობებს ზაგრბნებოდე, ძალიერ
თავი ვართვისთესლოდა და ტბის პირას აწიოდა, ვერ
გახეხინა წყალობი წესლოა, რომ წითო გამოიფუნდა.

— იმ ცაენ, ჩანს, ჩვენი ფეხის ზნა ვაგონინა, მობრუნ-
და, ფურება დაეფიქრო. შაეშანი, მალაოი, ვაუზარსავი
ვსყო იფო, ვანიოი პირი ლამის უტრეპბზე ვასწინდა,
იდგა და ვაევირებული მოვეშტერებოდა.

რა ვთქვინა ეს გუგურესამ განა ტრეღელი არის
ნათქვინა, ვსყო ვაევირე რომ ვაიციეო, მათინ ერთი ფე-
და მართლი ეწნა ზეგნობო, თინსავსეც არ შეეყუყუ-
ნებოდა, პირხლანოი ვევირე მივქნა იმ ვსყო ვაევირელი
ნათხიოიყო, მიეო, ჩაბრე მთაოი, ჩაბრე მთაოიო,
სელო აწინას და იმავი ვამობოდა. ვსყო აღმათ მალა,
გახსილ დაახა, თინევი მეტრეს მეტრეზე უნახებუნებო,
გამეტირებო არატყანა.

— ვიფო ეს იმეხინა! — შეხდის იმ ცაენ და საზე უე-
ჩინსე ჩაუშვინდა, ვაუზარსავი. მართკენა ხელის რჩ-
ლთლოდანი თთვი ეჭინა, მარჯვენათი გვეტრუყანას ხელა-
თის გულოსპიტი ჩაბლოცა და შოსის დამიჭინა, გვეტრუ-
ყანას მეტრეში ვევირე სწეფებოდა.

— ვაუშვი მივს ხელი! — ვიფვირე მე და ვაგი მო-
ვლუყრე.

— რა უნდა ამ დამწინას, რის მეტვინა ძალიერიეო!
— თქვა იმან და თველიევი ვამომობირიოდა, გვეტრუყა-
ნის მალათი ისევე ჩაბლუჭული ჰქონდა.

— ვაუშვი-მეთოე, თორემ ამ ცაეს დაეცემებ მეგ უტ-
ვინო თქვინა! — ასეო ისე შევიგლო, რომ დიდობინამ
თიფინა, ეს მართლო ნათქვამს შესარტყლბინა, გვეტრუ-
ყანის ხელი ჰქინა, მიეო უტრეყან გამზარხადა და წა-
იქცა, დიდობინამ თთვი მიიბარჯვა.

— ვინა ბარო, რა ვინდანი ჩემებან, თავი გამანებეთ,
თორემ დაეპოკვეთ!

— ამ დროს ძალიერა ტბიდან სისხლით მოსვირიოი,
მივარი წყით ვამობტრინა და პატრონის წინ დადო, ინიო
ვაევირელობინა, რომ გვეტრუყანა იმ დამბაღმა წააქციო,
ძალიერ ვიფვირე ვაფრი, ფეხი უტრეიდან ამოვკარე, ძალ-
მა დამიქმელებინა და პატრონის ფეხებში მიმეშვა, მეტი
წამოხტა და ვაევირე ვაიძოწომა, ბალახებში ჩაიფვა.

— ჩათ მივკოვ დაძალს, მე კვადარბამლო! — ვათვთრ-
და თინდობა და კბილიევი ვაბრეჩოვინა, თთვი პირდა-
პირს მიმომვიჩინა, — შოთის ვიტრინა, სულს ვაგავთრინო-
ბინებო, თუ აქედან არ დავაკრევი.

მე კავი მოვიმარჯვე ისევე, მეტი ვიფვირე, ამ რეგენს
მართლო არ ვაუვიარის თთვი, ცულობინა არ დაბტროი-
ლის-მეთვი და ვაგი მიწაზე დაევიფე.

— სუ ვეშინო, ფორუე, თთფმი ვინებანი არ უწყ-
ვია, წაათვიო, ეგ მივის ღობის არ არის, — თქვა გუგ-
ურესამ იმ და დიდობინასევე კატასავით ისეკა, იმან

უტვი შევებმა, ჰქრა მეტყობინო, ვიო, დობინასა მეტყ-
ცანამ და მალახებში ჩაეპტო.

მამინე ეს ეგლორს მივითმინე, ვადაევირევილი ვაგი
დღეობისა და თთვის ღულაზე შემოძრებოდ მარსებნა
ხელის თინებნი მივაჯერო, იმეწვიდა, დღესან ხელირ გა-
ეშვა და თინებნი პირში იქნა აღარ დავახანე, უმლე
თინებზე ვეტყვი ხელი, მარჯვენათი ვერ შეხელო გამბე-
ლანახებოდა, ვინსდებოდა ამით და თთვი ვამობტრუ-
ყანით გვეტრუყანას მიუძღვდა, ის გვეღობდა იწვი, ფეხლი-
ნი კბითვის ვაეშტერებინა და ხელიევი აქეთ-იქით მეღა-
რითი ვადაევირევი.

— ეს რა ვკინე, მე უფრნიეო, ვაევირე მიმკალეო! —
შევიფვირე და შინით ტრენი კრინებულნა დანბარა, მიფ-
ვირევი გვეტრუყანას, აეტრუბე ღოაკებზე ხელიევის ტრე-
პატუბეო, სითოცისანი მიმანწყალი არ ეტრუბებო, წესს
თვალენილა, ესა მიმშტერებული, ვასსოვრევირეო სა-
ხიო, თთვინამ ჩემი ნაქმელოი ქველი ვადაევირევი, უმლე-
რზე ერთი პატარა, მწევე კლრა ვადაევირევი, ეცანა
ფეხსამს ჩოგოოც უფასაქლის მწევედავი ქაგრიევის,
ერთმინეთი ისე ეცანა და არის ახებინდა.

ის ვსყო მოვდა ახლოს, დახვდა გვეტრუყანას უს-
ოცისლო სახეს, ვი, ეს რა მიწინაო, წადობინა საცო-
დოე ნიოთ და თთველმოდელკალი ვაევიცა.

უტვი გვეტრუყანამ თავი წამოწმინა, ხელს შეხლსა-
კენ წყოლო, კლამ და მალახებში ისტყნა, იმან მეღლი მო-
რეფხანა და ვაევირე.

— სოცნაო ბარ, მიევი! — ვთქვი მე და მალახებში
ჩაევირე, ვასაბეებელს აღარ ვიციდო, რა შეკნა, შეციხა
თდ მებრინე.

— თავი მოვიევიდარუნე, მა რა ეგონა იმ ტიალს,
თთვი აქ დარჩა! — ითინსა გვეტრუყანამ, თთვი ახლოს
ემგლო, ვეზხენე.

იმ მებრინემ, დიდებინა რომ ვაევიცა, მიმანქნის მოტო-
რის ნამ მოიხმა, შეტრუბროდანი ავერცისს ვუღლითი ეყი-
ფელი „თიგელი“ გამოვირდა და დაეპაეული წვიდა.

გვეტრუყანა ადგა, მუღლი აიღო, დაიხტო და მიითხა:
— ესეკარ არ მივხდობო?
— ამ თთვი რა ევეყო?
— წამოიღო!
— ბინახე თთვი მაე, რათ მიწნა!
— მიწყამირს ჩავებარეო, მაგის ნომრით პატრონს
იზოვინან, ასეო ნადრობის სეზონი არ არის და ბრა-
კონიეობის პირობის დასკთან.

გვეტრუყანა მართალი იყო, თთფი მხარზე ვადაე-
ვირე და ვაგი ვევირე ხელში.

წყოო გვეტრუყანა მიძობინა ადგინა ეგლო, მსხვილ სა-
ფანტეს ლამინ, ვრელო კისერი წაეგლიჯა, სისხლიან
აფხილის მეტრეში დაევირედა.

ორივემ დღემლით დაევირევით იქებრობა, მწევიანი
ფერობის ფეხმარად აფევირეოთ, რომ მარტოდ დარჩე-
ნილი ცხვირსათვის მივგევიდა.

ჩამოცხა. მზე ცის შუაველში ბრღვლიევილებს, ივ-
რისპირეთს თინსავით აღმზერი ასდის, ისეტი დროა,
ცხვარსაც ჩრდილი ენტრებამ და მეცხვარსაც.

— ვარჯია ახლო მთაში, შეაღდისას სიგრაქია, დი-
ლოთ და სლაბითი შეგაცოც კიდევ! — ამბობს ღოაკებ-
წამოკითხულებული გვეტრუყანა და ნაბდის ქველი შებე-
ლისევე ვადმომეწვივა.

— ასეოცა გამომწუნებელი ცხვირისა და მისი მწყემ-
სების ბედი, იაღღებზე გამგავტრება არ გვიწერიოა,
ძველი წესი და აღათია! — მამთარ-ზაფხულ იორზე უნ-
და ვავტარებო, — ვამბობ მე.

სანამ ჩვენ იორში ვებანობდით, ცხვარი ვერხვის ქვეშ ალხაჯზე დაყრილიყო. ძაღლები შორახსო წამოიწყო წოლილიყვნენ, მინდვის აბუგარ ბუბებს ებოლებს უკაპუნებდნენ, ჩუბად უღერდნენ.

ირმის დორბლი შევინშენ. ნიავს საიდანღაც მოქაინდა, ჰაერით თეთრი აბრეშუმის აბურდული ძაფითი გამბეულიყო.

— ნახე, ირმის დორბლი მოფრინავს, — ეთქვი მე. გუგურუცანამ დაინახა და თავი გადააქნია.

— არა, ეგ ირმის დორბლი არ არი!

— მა რა არი?!

— აბლაბულა!

— ნუ მედავებთ, ვისაც გინდა ჰკითხო, ირმის მშრალი დორბლია.

— ნურც შენ მედავებთ, ივრის ჭალაში ირემი ვის გაუგონია. ეგ აბლაბულაა, მაგით პაწაწინა ობობები მოგზაურობენ.

— ეუკსურსია აქეთ? — გამეცინა.

— შენ რაც ვინდა, ის დარჩევი. ვიდრე ობობებზე წიგნს წაყვიტობდი. მეც ირმის დორბლი მეგონა. თურმე ობობები კვერცხებიდან რომ გამოჩეკდნენ, მაშინვე აღმოებოდებულ ცხვარებს იწყებენ, ზოგი ადგილზე აბამს ქსელს, და ქინქვლებზე ნადირობს, ზოგიც აბლაბულას დათოყვს, ნადიკობს რაიმე საგანს და უცლის ნიავს. ნამუხრავს ნივთი და აბლაბულას თავისი ობობათი გაიტაცებს, მანამდე ტარებენ, ვიდრე იგი ხეს, სახლს, კედლს, აგვის ანძას, ბლახს და რა ვიცი, კიდევ რას არ წამოედგება. პაწაწინა მოგზაურ ობობას მეტი არც უნდა. უშალ ქსელს აბამს და იქ მკვიდრება.

— მეგონა, მარტო სიეშაპით იყავი სავსე, ნაქოხი ბიჭო ყოფილიყარ, — ეთქვი და აბლაბულას, რომელზეც შეიძლება პატარა ობობა მართლა იქნა და მოგზაურობდა, თვალს გაეყავო.

შემე და ცხელმა ქვიშამ რული მომკარა. ტბილი ძილ-ღძილიანად გუგურუცანამ გამომსკრია, ხელი მკრა.

— კარგი, რა, ცოტა მომასვენე, — ეუხსაყველურე ვითქვი, რაიმე სიეშაპეს მოიგონებდა კიდევ.

— იორში ვილაც ცხენიანი გამოსილ!

მართლაც წყლის მონაპეშუბი მომესმა. ძილდებმა შეეყვიეს, ფეხზე წამოცვიდნენ.

გავიხედე, ის ვილაც ჭლის ყარაული ბასა აღმოჩნდა. მხარზე თოფი ეკიდა, წითელ კაშმა ცხენზე იქდა, ფონს უკვე გამოსულიყო და ჩენეკენ მოდიოდა.

ბასა სპეოდდაათი წლის იქნებოდა, ჭილი-ბიჭობიდან მოყოლებული ივრის წყალ-ჭალას დარჯობდა. ვი იმ მონადირეს და მეთევზეს, ვისაც უღირო დროს, უნებართვოს ჭალაში მოატანდა.

ორი წლის წინათ იორგალმა შაქრის ბრიგადაში ვემუდრედი მწყემსად. შემოდგომა იყო, გახურებულმა რთვობდა. ფერმაში მოვიდა და დაჭირდა კაცები მოიყვანა. ის საეკოლოგიისთვის ერთ საფანტს მარცხენა ფეხზე მოეტენა, მეორე ფეხის ძირში მოხვედროდა.

იცი, რა გააყვით ბასა ძიამ? ფიცვის ფიცარი იორი, დანსმარბოვით თხელი ჩხირები ჩამოათალა, კაცებს ფეხი დაესწროა, ჩხირები აქეთ-იქედან მოადგა და ძაფე გააბახვია, მაგარად შეუყრა. ნაჭრილობები ფრთის ძირი კარავით მოზანა და ნაცარი დააყარა. ცოტა ხანს ბინაზე გააყვიდა, ვიდრე ფეხი გაუმრთელდება და ფრთა მოურჩება.

თავდაბირველად შინიდან გარეთ არ ვემუდრედი კაცობრივად და საყენს მიირთმევდა. მეგობრები კომპლემენტს და საყენს მიირთმევდა. მეგობრები კომპლემენტს და საყენს მიირთმევდა.

* კაშმა — თოფთფეხება ცხენი.

ფარას თავს დაეუარეთ და ივრისკენ შევებრუნეთ. ნახევარ საათში მდინარესთან გავჩნდებოდით. ცხვარმა ივრისო წყლის სიახლოვე და ფეხს აუჩქარა, ბლაგვის მოუხშირა.

სადაც ცხვარს ვარწყულებდით, ერთი მოხერხებულად ავივლია. მდინარის აქეთა და იქითა ნაპირი თანდთან დაბლდება, ფონს ჰქმნის, მეორე ნაპირზე მუხლებამდე შარვალიკეცის შეგიძლია გატრობ იორი, მანქანითა და ცხენით უშეშრად გახვიდე.

ვიდრე ფონთან მივალთ, მარჯვენა მხარეს დიდი, მრავალწლიანი ვერხვი დგას, ამბობენ, ორასი წლისააო. მაღლა წასული მსხვილი ტოტი მთლად შიშველია, ნამეხარი, იმის გარდა იმდენი ტოტები აქვს შერჩენილი, ძირს კაოსორდნა ჩრდილს აყენებს. მოკლედ, ვერხვის ქვეშ კარგი სახაბლაჯე ადგილია, გინდა სამი ცხვრის ფარა დაეყარე.

ცხვარი უცებ მიაწყდა წყალს. შიგ შევიდნენ, წყალი მუცელამდე მიწვდათ. ხარბად დაიწყეს წრუპა. მოძუნებულდნენ ძაღლები, გადმოაგდეს სისხლივით წითელი ენები და სლაპა-სლაპი ატყვენ.

თოფი და გულა ვერხვის როჯზე დავედი. კავი ზედ გიჯაყულე, ასე მოიქცა გუგურუცახაც, ქედს გულსანდ მითაოდ ვერხვზე ჩაიშკიდა და მდინარის დინების საპირისპირო მხარეს წავიდა. იმ ადგილიდან, სადაც ფარა რწყულდებოდა, ცოტა მოშორდა შირის ბანა დაიწყო. მეც იქ მივედი, ივრის ოდნავ შემდგრეულ წყალში ხელები ჩავეყვი, პეშვით პირზე შევიხისი, კისერზე გადავივლე. ასასამონეო სივრლიმ მევე სხეულში დამიარა. ორივენი კმაყოფილებით, ბაგახე მიმბმული ცხენებით ვფურტუნებდით.

უცებ უპანიდან რალაც დამეტაკა. წინ წახრილმა თავი ვერ შევიყავე და წყალში წავიპირქვავდი. ისიც თან გადმოწყავა, ზედ დამეცა. გუგურუცანა იყო, სიცილით იტკიპებოდა, ხანსლტომას ლაბობდა, ვერ მოასწრო, ხელი მტაკე.

— შენ წერას აუტანიხარ! — შევსძახე და თავი ერთი-ორჯერ წყალში ჩაავაფინე. მერე ქიტოს ტომარასავით ავწვიე და იორში ჩაავაყულე.

ერთი არ ამოუკრანტია, მამატეო, მკლავები გაშალა და მდინარის შუაგულსაკენ ვაცურა. ტანსაცმელი მარტო უკან მჭინდა მშრალი, მიანიც ვასაწურე იყო და მეც ივრევე შეეცურდი წყალში.

— ოქრო ხარ, ფიროზ, ოქრო! — ყვიროდა გაბარებული გუგურუცანა. იორი სივანეზე ორჯერ ვადაცურავდმოცურა და წყალში ყირა გაქვიმა.

— ე, ვერან, ტანსაცმლიანები რომ ებანობთ, ვინმეს გიყები არ ვეგონათ, გავიდეთ ნაპირზე, გვეყოფა, — უთხარია გუგურუცანას და ნაპირზე გავდი, ისიც გამოძევა. დაიხილეთ შარვალი-ხალათი, მაგარად გავწყურეთ, ცხელ ქვიშაზე დავეფინეთ და ტრუსების ამარა მშით გახურებულ ქვიშაზე წამოვეყეთ.

გაშინაურდა, ძაღლები სალაფავს რომ კამდნენ, დამ-
შეულ ბელღრებთან ერთად გეგების ახლოს ტრიალებ-
და, ნისკარტს გამალებით აშუშავებდა.

გავილა სამი კვირა, ფრთა მოურჩა. ფეხზე ჩხირები
მოსასხნელი ჰქონდა და ბასა ძიაც გამოჩნდა. ავადმყოფი
როგორ არისო, იკითხა. კარგალო, ვეჭვით და კაკები
მივუყვანე. იმან დანის წვერით ფეხზე ძაფები შეაწყვი-
ტა, ჩხირები მოაკლავა.

— ამას ისევ იწ წყვიყვან, სადაც დაჭრილი ვიპოვნე,
იყოს თავისიანებთან, — თქვა ბასა ძიამ და წავიდა.

თი ის ბასა ძია მოვიდა ჩვენთან, ცხენიდან ჩამოხტა
და მოგვესალმა.

ჩვენ ქვიშაზე გასაშრობად გავფენილ შარვალ-ხა-
ლაოს ვეცით, და ჩქარ-ჩქარა ჩავიკვიტო.

ბასა ძია ვერხვის ჩრდილისკენ გაემართა, თან აღ-
ვირით ცხენი წაიყვანა. ვიცოდო, ძაღლები არ მოეშვე-
ბოდნენ, მე დაფწინაურდო, აყვფებული ძაღლები დავე-
ტუქე და გავყაოე იჟილან.

— წელი ამ მხრიდან თოფის ხმა შემომესმა, თქვენ
ისროლით? — შეიბოხა ბასა ძიამ და შუბლი შეიკრა.

— არა, ჩვენ არ ვყოფილვართ! — ვუბასუხე მე.

— მაშ ეს ვისია, — თქვა და მათრახის ტარი ვერხვის
როკზე დაკიდულ თოფს მიუკაქვანა.

— ჩვენი არ არის!

— ეგორა, ცკრუობდი, ამოიხენეშა და უარესად მოი-
ლუშა.

— ფირუტ, იცოდე, მატყუარა კაცი ძან მეყაერება!

— მართალს ვამბობ, ბასა ძია, ჩვენი არ არის!

— უპატრონოა?

— არა, კაცო, უპატრონო რათ არი. ემანდ ტბასთან
მე და (ქინაღამ წამოძვლა „გუბრუცანამ“—მეთქი) ამან
ერთ მონადირეს წავართვით!

— წერო მოკლა და იმითომ წავართვით! — დაუმატა
ჩემს ნათქვამს გუბრუცანამ.

ეს რომ მოისმინა, ბასა ძიას სახე გამოუცოცხლდა,
აღვირა ცხენს კისერზე გადასდო და თოფი ჩამოიღო,
აზედ-დაზედა.

— ვიცი, ვისიც არის, მეტსახელად ლაშინას ეძახიან.
შარშან უნებართვოდ ღორზე ნადირობისას დავიპირე,
აქტი შევუყვინე და თავის თოფიანად მონკავშირში მი-
ვაბრძანე. თავგულმარტეს ხელში მოუკვდა: მიეპარე,
უნებართვოდ აღარ ვინადირებ, მშაბტით, თუ სადმე
შომბართოთ, რაც გინდათ. ის მიყავითო. კაცი გვეგონა,
სიტყვის პატრონი... ვაპატითე. თოფი დავუბრუნეთ.
მერე რა, შეყარე კედელს ცერცვი, ის მაინც თავისას
არ იშლის, ნამდვილი ჭალის ტურაა, დაძვრება ქურდუ-
ლად აქეთ-იქით, წერო რამ მოაკვლევინა, იმ ოჯახ-
ქორს. ან ეხლა, როცა ნადირო-ფრინველის გამოავლენის
დროა, ნადილ მონადირე თოფს როგორ აიღებს ხელში!
დამაყადოს მაგ ლაშინამ, თუ სულ არ დავანბარო ივ-
რის ჭალა!

ბასა ძია თავის კაცულზე შექდა. ლაშინას თოფი უნა-
გირზე გარდიგარდო დაიღო და გამოგვეშვიდობა.

— მაგას, იცი, რა ლექსი გამოუგონეს მწყემსებმა?

— ვეუბნები გუბრუცანას.

— ვისა?

— ბასას!

— რა?

— გეტყვი:

ჭიქას ასწენე ბასაო.

— ბასავ, იტყვი რასაო?

— გაუმარჯოს, ბიჭებო,

იიორ-ალაზნასაო.

გუბრუცანამ გუდლიდან რვეული ამოიღო და ლექსი
ჩაიწერა.

ბინისკენ გამგზავრების დრო იყო. ცხვარი ჩრდილი-
დან გამოვიდა, ძოვით მინდორზე გაიშალა. დასვენებუ-
ლი და დარწმუნებული ბალახს მადიანად ლიპდა.

ჩვენც მივეყვით ფარს. გუგურტყანამ ბალახში მი-
მალული ბურთითი მრგვალი ქაბა სოკო იპოვნა. სოკო
მალე მეც შეხვდა. მივბრუნე-დამოგებრუნდი, და ხან აქეთ
ზის ბალახებში ქათმის ნადებე კვერცხით, ხან იქით.
ზოგან ორ-ორი და სამ-სამი ერთად შეგროვილა. ხელ-
ში რომ აღარ გვეტეოდა, ჩემს გულას მოგვსენი პირი
და შიგ ჩავყარეთ. მალე იმდენი სოკო მოვაგროვეთ,
გახშმად ორივეს გვეყოფოდა.

ბინამდე რომ მივედი და ცხვარი ბაჭვი გამოვამწყ-
ვდიეთ. გუგურტყანას ვუთხარი, ჯერ მთელი დღის მშეი-
რი ძაღლებსთვის. სალაფევი მოემზადებინა და ეკმე-
ვინა, მერე უბოში ფურნის გვერდით ცეცხლი დაეხითო.
მე გულდან სოკო წამოვყარე და გარჩევა დავიწყე-
დნითი ქერქი გავაცალე, კარგად გავგრესე, წვრილად
დავეჭერი და ქვაბში ჩავყარე. გუგურტყანას ცეცხლი
უკვე გაიჩაღებინა. ქვაბი ზედ დავედი, რომ სოკო მო-
თუთქულიყო. გავარჩე ხახვი, ქვაბში ერბო ჩავამატე
და ბოსტანში წავედი. ეს ბოსტანი ბინის გვერდით მაქვს,
გახაფხულზე ჩემი ხელით გავაყავთ, ნაკლიანი მიწა
გადავებარე, დაფეთე მწვანეღელულობა, კიტრი უკვე
ყვარდა და ნეკისტროლად აქა-იქ გამოჩნასკე; თვის ბო-
ლოკი ნახევრად მიწიდან ამოჩრდილიყო და წითლად
დუღუღებდა: ოხრაზეშს მწვანედ გაუღიოდა ბიბინი;
ყვარდა წიწყა და პამიდორი. მარტოს კიდევ იმდენი
დრო არ მქონდა, რომ დროზე მიმებედა ბაღისათვის.
ეხლა, როცა გუგურტყანა მომემატა ბრიჯადაში, ორივე
მოვეუკლით, გავთობნით, მოვრწყავთ და მთელი ზაფხუ-
ლი ბოსტნეული არ მოგვყავლებია. სუფრას დაგვიმწე-
ვნებს.

ოხრაზეში მოვკრივე, ამოვგლიჯე ბოლოკი, გავრეც-
ხე და ვხედავ: გუგურტყანას საქმე თვითონ გამოუჩენია,
ალითნულ-დალითნული მაგიდა მოუწესრიგებია, ტი-
ლოთი გადაუწმენდია, ზედ სუფთა გაზეთები დაუფა-
რებია და კუჭყიან თუფშებს გარეთ, წყლის ცისტერ-
ნასთან რეცხავს.

— ყოჩაღ, ბიჭო! — დიდს ამბით შევაქე გუგურტყ-
ანა. მიხვდა, რისთვისაც ვაქებდი, და ყურებამდე გალი-
მებულმა გამომხედა.

მზე დასავლეთით მთებს თავზე დასდგომა, საცაა
ბურთითი გადავორლებდა.

ორივეს გვეშია მაგრად. თუ რამ მოგვეძევება, მაგი-
დაზე ვლაგებთ.

როგორც იყო სოკოც მოიხრაჯა. იმისი სუნი გვბნი-
დავს; მარილად ვნახე, მერე არ უნდოდა და ქვაბია-
ნად მაგიდასთან მივარებინე. თუფშებზე გადავიღეთ
და ყებები ვამულშავეთ.

მე არ ვიცი, მოხვედრილობათ თუ არა მწყემსურ
სუფრაზე ყურმასავით გემრიელ სოკოზე, მწილისა
და გულის ყველზე, ქორფა, ხასისა მწვანეღელზე უარს
ვინ იტყვის; მაგრამ, როცა მავიდაზე მხოლოდ გაჩეჩქ-
ვილი ხახვი და დაქართობული ბური გვექონდა, არც
მაშინ დავგიწყუნებია. წუნიობა — „არ მინდა, არ მინდა“
— ბევრს რომ ხედავ, იმან იცის, უშაბობაც იმან იცის,
მაგას უსაქმურობაც მიუმატე. მე რომ მკითხონ, ამეების
წამალი შრომაა, ცოტა ხელი გაანძრე, რაზე გავაკეთე
ხეირიანი, მუშაობით დილაღე, და მერე, იმ ზაქარიასი
არ იყოს. ცივი მჭადიც შაქრად მოგვიჩვენებია.

დამთავრდა ჩვენი პურობა.

მაგიდა მივალა-მოვალაგეთ, თუფშებს წყალი გადა-
ვავეთ და გარეთ გამოვვდიეთ, რომ ცოტა დაგვესვენა.
მზე მთებს ამოფარებოდა, ცის დასავლეთი ნაირ-
ვერად შედებოდა. შორეული ნიკრისფერი მთები

უფრო ჩამუქმებულიყო, გეგონებოდათ, იორგაღმა კვამ-
ლი გაწოლილა და გარინდებულია.
მე ახლა ცას შევეუბრებ, ჩრდილოეთიდან ღრუბლები
დაძრულან, დასავლეთის მხარეს ოქროთი მოვარაყებენ

ლან, ხოლო იქ: სადაც მოვიხსნივინა ჩასვენებული მზის სხივები არ ხვდებათ, ტყვიანთაგან დასდებიან.

— ლურბლები თითქოს მზეს გამოჰკიდებინან, მიიჭქარიან დასავლეთით. თვალს ვადევნებ, გუგურტყანა გვერდს მზდას, დღამს და ვიცი, ისიც ლურბლებს შეჰყურებს.

— გაჩვიებდა! — ვამბობ მე. — ფარებს ვავხედავ, იქ წინა მხარის სასურვეზე, ერთ აღსაღებს მიფარავ და იუპურებელი, რამდენჯერ დაეპირო ასეულა და ვასწორებია, მაგარად ვერ მოვახერხე, კარგი ამინდები იყო და იმტრამაც არ აქებარობდა.

— ვითომ? — ექვიანდა შესცქერის გუგურტყანა ლურბლებს. მე ისევ ფარების სასურავს დაეპირო თვალს.

— თუ გაჩვიდა, ფარებში წყალი ჩავა. წყავლ, შიფრის გაფასწორებ.

— რა შიფერს? — გუგურტყანაც ფარებისკენ იუპურებია.

— აგე, ქარმა ვადახადა!

— მგას ჩაქუჩი და ლურსმანი უნდა!

საეკუნაოში შევიდი, ჩაქუჩი და ლურსმანი ავიღე და ფარებისკენ წყვედი, გუგურტყანა თან გამომყვია.

მბრავდაში ძველი ხის კიბე გვაქვ, საფებურები ლურსმნებით მიუჭედვებითა და მორყეულია. ის კიბე ფარებს უკანა მხრიდან მივადგი.

— ფირუზ, სასურავზე მე ავალ! — მეუბნება გუგურტყანა.

— არა, შენ ვერ გენდობი, ემანდ არ ჩამოვარდე და ხათბალა არ ვახდე!

— არხინად იყავი, სასურავზე ისე დამეჭვრები, როგორც კარლსონი.

— კიბეც არ ვარგა, ლაწლავა!

— მაგარად დამიჭე, დანარჩენი მე ვიცი!

ჩაქუჩი და ლურსმანი გამომართვა, მარჯვენა ხელში დავიჭა, მარცხენა კიბეს გვერდიდან მოჰკიდა და თვალის დაახამებების უნდა სასურავზე აძვრა.

— ფრთხილად, არ გაფიქვარებ, — შევძახე და კიბე ძირს ჩამოვიღე, კედელს მივავლე.

— ეგე, ახლა რა გაწურწურებ, გუგურტყან, — ვჭიჭე ჩემთვის და ბნისში წყვედი. საწლოო ოთახიდან ჩინგური გამოვიტანე, ტახტზე ჩამოვყავი, მინდა სიერის შორიდან ვუყურო, — რას იხამს გუგურტყანა, კიბე იქ რომ არ დახედება.

იმან შიფერს ზეითი ასწია, ღია ალაგს დაფარა და ლურსმანი გააძვარა. მეერ სასურავის უკანა მხარეს გადავიდა, რომ ჩამოსულიყო.

მე ჩინგურს ლარები მოვუსწინე, ჩამოვყავარ ხელი და ავილოინდი, თვალს ფარებისკენ მიჭრავს.

გუგურტყანა სასურავის ზურგს ვადმოვეყუდი და მეძახინა:

— ფირუზ, კიბე რა უყავი?

— კიბე თავის ადგილზე! — ვეუბნები და ჩინგურს ვუჭრავ.

— აქ მტკვებ ამალამ?

— იყავი მანდ, კარგი პავიია!

— ეს ჩემი ოინების სამაგიეროა არა, — იკრიჭება გუგურტყანა და სასურავის ზურგზე ჰჯდება.

— ანა, რა გეგონა, ვერგებოდა? ცოტა ხანს იყურეუდე; არა გემავს რა, ვიდრე არ შემეხვეწებო, კიბეს არ მოგიყუდებ.

— ელწოდ, როცა შეგეხვეწეო; შენ თვიოთნ მომობან კიბეს!

— ტყუილად გაქვს იმედი!

— ენათო! — თქვა გუგურტყანამ და სასურავის იქით გადასწოდა.

მე ჩინგურზე ვეფხისა და მოყმის ლექსი დავამღერე და ველოდები, ან ეხლა დამიძახებენ გუგურტყანა და

ხევენას დამიწყებენ. კიბე მომიყუდებო, ან ეხლა. შენც არ მომიკვდე, ამას ხმა არ ამოვილია. აღარც სასურავზე გამორჩენილა. არადა, ღამდებია, კარგა დრო გავდა; მართლა სასურავზე ხომ არ ვგაეთვნივინებო! ჩინგური ტახტზე დავდე, წყავდი, ფარებს მოვუარე და სასურავს იქითა მხრიდან შევხედე, იქ არავინ არის, ცარიელია; ისევ წინადად შევხედე სასურავს. გუგურტყანა არ ჩანს. რა იქნა? ვიცი, უკიდოდ ძირს ვერ ჩამოვიკვდივლა. მაინც არ ვჭერა, რომ ის სასურავზე არ არის განაბული. კიბე ავიღე, სასურავს მივავლე და ზეითი ავიღე, ვღვევარ შიფერზე, აქეთ-იქით ვუძურებ და ვერ მომიფიქრებია. სად გავიხა ის ბიჭი, ჩიტი ხომ არ იყო, გაფრენილიყო? მე რომ თავს ვეძებრებ, რა იქნა გუგურტყანა-მეთუ, ჩინგურის ხმა ვაეცოდა. გავიხედე ბინისკენ და გუგურტყანა იქ არ დავინახე! საჩების ღირებუ ჩამომდარაყო, ხელში ჩონგური ვჭიჭე, აჩხაყუნებდა და იკრიჭებოდა. უკან მოვივლიე და გასახტებული დავბრინი, — სასურავზე კიბე აღარ იყო მიყუდებული, მისი ალბაჰ მოესწრო, გამამა თავვიეთი ხაფანგში.

— ფირუზ, — მეძახის გუგურტყანა, — ყური დამიგლე, შაირი უნდა ვიხორა!

— შენც დაიკარგე მანდლან და შენი შაირიცი! — ვამბობ გულმოსულს.

— ვერ შაირს გეტყვია და მერე კიბეს მოგიყუდებ. მანტერესებს თუ არა იმის შაირი, აინფშიც არ აგდებს და ჩინგურზე მღერის:

ცას ცისარტყელა აშშვენებს,
ღამაში არის, შვიდფერი,
დაღორბულხარ, ფირუზავ,
საღურებია შიფერი.

— მა შენი გულსა უნდა ვავხედე, მა შენ უნდა მეჯობო უშვარებაში! — დავიფიქრე მე, გამახსენდა, ჯარში სირბილს და ხტამაში რომ ვვარჯიშობდა, მაღალ, სამმეტრამს ლობსაც ვადვევლებოვარ თავს. ფარების სასურავი იმაზე მაან მაღალიყო არ იყო. მივედი ნაბიჯად, ვისკეულე და პირდაპირ ბაქმი ჩავხტე, ცხვარი აქეთ-იქით ვაფრთხა, გათვანდა, ლობეს მიწყდა, — შოშინარული მიყურებდა.

— ეს რა ჰქვინი, ბიჭო, იტყობ რამე? — შოშინარე გათვითრებული გუგურტყანა.

— არაფერიც არ მტკენია! — შევიტინე ჩემი გაბედულება გამაყვებულმა.

მე რომ ვაეცინებოლი მნახა, თანაც საღსალამათი, იმანაც გაიხანა.

— ბიჭი ხარ, ფირუზ, ბიჭი! — მოვიდა და, სტადიონზე კარგი შედეგისათვის სპორტსმენს რომ ვადაპკონინი, ისე მაკვირა. მეერ სასურავს შეხედა, რამ ვაგაბუნდებია მაინც იმ სიმძლიერდ ვადმობტრომამო, — მკითხბა გოაცებულმა.

— ჯარმა! ჯარში გაბედული ხდება კაცი. ჯარი აწროთობს ადამიანს. — თქვი და გუგურტყანას ცხვირში წყობური დავკარი. — შენც კარგი ვინმე ხარ, მოხერხებული, ცხვარებაში არ დაიკარგები, არამოხლო მეთათურებს უყვარს შენისთანა საზოგადო, ჰკვიანი ყმაწვილები. — მერე ვკითხე, სასურავიდან შენც თუ არ ვადმობტრო, უკიდოდ რანარად ჩამოხვედი-მეთუ.

გუგურტყანა ფარების უკან გამიძვდა და სასურავთან ახლოს მდგომი ხის მაღალი ელექტრობოში მიჩვენა, ზედ ჩამოცოცებულყო...

იმ საღამოს ცოტა ხანს ტელევიზორს ვუყურებო. მოსაწყენ თვალს უჩვენებდნენ, ტელევიზორი გამოვრებოთ და დასახიბლად საწლოლებს მივაჭერებო. ასე სჭობდა, ვიდრე თვით თავს არ ვწყავართმებოდა, ჩუმიად ჩვენ ჩვენთვის ვიოცნებებდით მაინც, მე ნინო დამიხატებოდა

თვალწინ, გუგურუქანას ალბათ — მანანა, გულში დავუ-
ლაპარაკებოდით, დღევანდელ ამბებს მოვუყვებოდით.
ისინიც გვეტყოდნენ რამეს, ზოგს მოგვიწოდებდნენ,
ზოგს დაგვიწუნებდნენ. მერე ჩაკვიდებით ხელში
ხელს და იმ ღამის მღუმარებაში ვივლიდით მინდორ-
მინდორ, გორა-გორა. ჩვენს საელა, მინდვრის ბაღსავე-
ბითა და გულური ყვავილებით გადაბიბინებულ გზებს
ცახვ მწვანედ ანთებულ უთვალავი ციმციმა ვარსკვლავ-
ები გააბათებდნენ. უთუოდ ვნახავდით პატარა ტბას,
ვინ იცის, მოფრინდა კენტად დარჩენილი წერი და თა-
ვის კისერწმარვეტილ შეგობარს გვერდიდან არ შორდებ-
და. ასე სცოდნია წერიის, სასიკვდილოდ განწირულ თა-
ვის მეწყვიტებს არ მოშორდება და ისიც წმინდად ტყვი-
ის წერა ხდება.

მეწეარ და არ მეძინება, თვალთ რული არ მეკიდებ-
და. რა დამემართა? წინაოფ ფეჭარა დამოლა? სხვა
დროს მთელი დამე შიოცნება მასზე, მაგრამ ასე არ
გამტეხია ძილი. ვერხვის ჩრდილში დღისით ცოტა რომ
წავიფიქო, იმას დავებარებ. ვამიგონებ, როცა არ გე-
ძინება, უნდა ითვლიო. მეც მოვყალბე, ერთიდან ჭერ

ასამდე ავიდი, მერე უკუვალ — ასიანდ ერთამდე ჩაბ-
ვედი. მაინც არ დამეძინა.

თვლით დავიკლავ, თვალმდებარეტილი შევეყურებ
ჩაბნელებულ ჭერს; ხან იმ ფანჯარაში ვიყურები, სა-
დაც გუგურუქანას საწილო ღდას. სინავს გუგურუქანას,
მშვილად ფშინავს. ვინ იცის, რა სიზნარებს ხელავს, გა-
რეთ კი წყნარი, ვარსკვლავიანი ღამე. ამომსაგულეთით,
ცას მოვივლიოლ თვრი მოსაძვებია, მალე ნავიანრევი
მთავრეც ვამოხდებდა. დამის სიმყურდოვეს ხანდისან
ძალღვის წამოყვებნა არღვევს, ან გაციგებული, ხაშა-
ლი ცხვარი სული მოსაბარუებულად ახვევებ.

უნაჭრიდან დრო და დრო ნიაგი უბერავს, ჩემს სა-
წილოან ხელეულზე ბოლოვდაშეგებულ პლაკატს აფთრ-
ავენებს ცოდნა. პლაკატი შარშანდელია, ზედ თთვიის
პაპაა გამოხატული. ხურჭინდადაციდული ახალ წელს
გვიკოცავს.

ერთი თვის წინათ ფერამში ჩვენი კოლმურნოების
კომეკაშორის კომიტეტის მდივანი კოტე მოვიდა. მალე
ახალი თვალსაჩინოებით დავამყვებენ აქაურბაბასა,
დამპირდა და წავიდა. მგონი დავიწყება თავისი ნათქვა-
მი, მას შემდეგ აღარ შემხვედრობა, კრებაც აღარ ჩუ-
ვარებია, რომ დანაპირები შეგმხსენებინა. არადა, სხვა
ოთახებშიც გვიკილია ძველისძველი, გატუქუქული პლაკა-
ტები, სურათები და ვალდებულებები, ყველა დღით
ხნის გამოსაცვლილია.

უკვე აღარ ვითვლი. ჭობს ზვალინდელ დღეზე ვი-
ფიქრო, რა უნდა გავაკეთოთ მე და გუგურუქანამ. პირ-
ველ რიგში ძალღებს დავაპურებთ, დავრეცხავთ და გა-
ვალფთავებთ წყლის დასარწყულებელ გეგებს და
ცხვრის საკვებურებს, აქა-იქ სალოკად ქემაპირის და-
ვუმბატებთ და საძოვარზე ისე გავრეკავთ ფარას. მართ-
ლა, ზვალ პურიც გამოსაცხობია. იმდენილა გეგებს, ხე-
გისთვის არაფერი დავგრჩება. დღით ხარის ტყავს ერთ
ნი წყვილი საქალამეც უნდა ჩამოვარა, წყალში და-
ვალბო და საძოვარზე თან წავილო. გუგურუქანას რომ
დავმირდი, ქალამებს მოვგისხამ-მეთქი, ვერ ვემტყუ-
ნები.

გართ, ჩვენი ფარქთან მგელი აყმუვლდა. ასე ახ-
ლოს მისი ხმა არ გამიგონია. ოთხივე ძალი ერთად
აყვიდა. მერე მათი ხმა შორიდან მოვისმოდა: ნეტავ ის
მგელი იყო, დღისით ივრის იქითა მხრიდან რომ ყმუ-
რიდა, თუ სხვა? რომელიც არ უნდა იყოს, რაკი ფარვის
მოაზრნ და ცხვრის სუნი იქრა, თავს აღარ დავაგებებს,
წმინდა გვესტუმრება, ძალღებს მოსვენებას დაუკარ-
გავს.

ერთხანს აღგომა დავაპირე, თოფს გავისვრი-მეთქი,
მაგრამ აღგომა დამეზარა. თანაც გუგურუქანას ტყვილად
ეძინა და არ მინდოდა თოფის ხმის დაეფეთებინა; ძალ-
ღების იმედიც მქონდა. ოთხივე ერთბაშეთუ უკოფისი
იყო. ცალ-ცალკე მგელს არც ერთი არ შეუშინებოდა.
შავი ძუნხა, გიშვრას რომ ვეძახდი, ჭარიდან პატარა
ლექვი წამოვიყვანე, ცხვარში გავზარდე. მალე ლექვის
დაპყრის. რაიმე ამბავი რომ არის, პირველი გიშვრა გა-
ვარდება, იმას სხვები გავედგებინან ხოლმე. სამი — აფ-
თარა, აღმასა და თოლია, ხვადებია. წუნს ვერც ერთს
ვერ დასდებ. ცოტა აფთარა არ მომწონს, ყმული იცის,
როგორც არ უნდა კარგ გუნებაზე იყოს კაცი, გუნებას
წაუხდენს. ბრიგადა ორი კვირის ჩაბარებული მქონდა,
რომ ყმულისათვის აფთარას გაჩუქება გავიფიქრე-
იორგალმა ბოდბელების მელორეობის ფერმაა, იმის გამ-
გე სანაცვლოდ კარგ ბურავასაც დამპირდა.

გარდაქმნა
და
პიონერული
რახვეული

ჩინძე

აი, ამათი მფორაზული, გულდა უბრძანებოთ...
აბა ამათ თაბიანთ ხელმძღვანელთან სკოლის
პიონერებს

საინცხეკესო,

მანანა ბაღაშვილი
ფოტო ა. ცაგარელიძე

შინამაჩსიანი

— დეტყო თუ არა პიონერულ ორგანიზაციას გარდაქმნის სულისკვეთება? როგორი უნდა იყოს პიონერული ორგანიზაცია? აუცილებელია, ყველა იყოს პიონერი? რა არის საჭირო იმისათვის, რომ პიონერული მუშაობა ნამდვილად საინტერესო და შინაარსიანი იყოს? როგორი ხელმძღვანელი სჭირდება პიონერებს? — აი, ამ საკითხების გარშემო საუბარი შევთავაზებთ თბილისის რკინიგზის №1 საშუალო სკოლის პიონერულ აქტივს. საუბარში უფროსი (მერველასელები ანა ჰანტურია, მაკა გაბელია, ნინო გუგუბელი, ანა ნათენაძე, ნინო ჭიშკარიანი) და უმცროსი (მესხეთელასელები მაკა ბოჭორიშვილი, მირანა ბაკურაძე, შორენა ბაკურაძე, ირმა ჯელოძე) ასაკის პიონერებთან ერთად მათი უფროსი პიონერხელმძღვანელი მათა გელოვანიც მიიწვილებს.

ამ ბოლო დროს, გარდაქმნის მიმდინარეობის პროცესში, მრავალრიცხოვანი დისკუსიების დროს ხშირად გაისმის კითხვა — სად უნდა არსებობდეს პიონერული ორგანიზაცია — სკოლაში, საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით თუ სადმე სკოლისგარეშე დაწესებულებაში, ანდა სულაც რომელიმე საწარმოს ბაზაზე. თქვენ როგორ ფიქრობთ?
ანა ნათენაძე: — რა თქმა უნდა, სკოლაში. ჩვენ ხომ დროის უმეტეს ნაწილს სკოლაში ვატარებთ. სკოლის მერე გაკვეთილები უნდა ვისწავლოთ, მერე ზოგს მუსიკა გვაქვს, ზოგს — ინგლისური, სპორტ, ზოგს კი — ყველა ერთად. და, აბა, სადღა დაგვჩრება დრო, რომ სკოლის გარეთ არსებულ პიონერულ კლემქტივშიც ვიაროთ?
ანა ჰანტურია: — მე, უბრალოდ, ვერ წარმომიდგენია, რა სახით უნ-

და არსებობდეს პიონერული ორგანიზაცია სკოლის გარეთ.
მაკა გაბელია: — აბა, სკოლაში რაღა უნდა გვექნეს პიონერული ორგანიზაციის ნაცვლად? კომპაქტში რაგორღა შევალთ?
ანა ნათენაძე: — ოღონდ პიონერობა სავალდებულო არ უნდა იყოს, ვისაც უნდა, ის უნდა შედიოდეს ორგანიზაციაში, ხილო თუ უღირსი აღმოჩნდებოდა, უნდა გაირიცხოს მისი რიგებიდან.
ნინო ჭიშკარიანი: — ყოველ შემთხვევაში, პიონერთა რიგებში მიღება ისე არ უნდა ხდებოდეს, როგორც ახლა — მოუვათ მოსწავლეებს ასაკი, გამოუცხადებენ, პიონერებში უნდა მიგილოთო, ფიცო ისწავლეთ, ყელსახვევი შეიძინეთო და... მერე იმ ყელსახვევსაც აღარ ვატარებთ ხოლმე, როგორც კი სკოლიდან გავალთ, უმალ ვიხსნით და... ჩანათაში...

ნიწო გუგბელოძე: — კი, უმეტე-
სობა ასე იქცევა.

მია გელოვანი: — რატომ?

ანა ჰანტურია: — ალბათ იმიტომ,
რომ პარტიისცემა გვაულო...

— ყულისახვევის მიმართ?

ანა ნათენაძე: — ყულისახვევის მი-
მართ და, მამასადაძე, სურთოდ პი-
ონერული ორგანიზაციის მიმარ-
თაც. ეს კი ალბათ იმიტომ ხდება,
რომ უნტერესო პიონერული ცხოვ-
რება გვაქვს.

მაცა ვახელია: — გეგმების შედგე-
ნა, ერთფეროვანი შეკრებები, პატა-
კები, ალბომების გაფორმება, ხაზე-
ბის ჩატარება, ჯართისა და მკულა-
ტურის შეგროვება, ათასწი ერთხელ
ექსკურსია — ძირითადად ეს იყო
ჩვენი მუშაობა ამ წლების განმე-
ლობაში...

შირადა ბაკურაძე: — მე და ჩემი
ამხანაგები არასდროს არ ვისწი
ყულისახვევს...

ირმა ჰელიძე: — და არც არას-
დროს წაიხსნივს.

ანა ნათენაძე: — თქვენს ასაკში
არც ჩვენ ვისწივს.

მია გელოვანი: — აბა, მერე რა-
ლა მოხდა?

ნიწო ჭიშკარიანი: — ეტყობა, გაგ-
ვიარა იმ პირველმა მოწიწების
გრძნობამ, პიონერთა რიგებში შესე-
ლის დროს და მერეც, პირველ ხა-
ნებში რომ გექონდა, არაფერი ისე-
თი ახალი, მწიშნელოვანი, საინტე-
რესო ჩვენს პიონერებად გახდომას
არ მოჰყოლია... რა თქმა უნდა, ეს
ჩვენი ბაბოლიც არის...

ანა ჰანტურია: — თავიდან როგორ
გვიხარდა, რამდენს ველოდი,
თანდათან კი...

ნიწო გუგბელოძე: — პიონერულ
ორგანიზაციაში რომ გვედებულობდ-
ნენ, ველოდი, რომ საინტერესო
საქმიანობაში ჩავერთობოდი, მე-
რე და მერე იმედი გაგვიკრულდა,
მოგებუზრდა ერთი და იგივე, მო-
საწყენი.

ანა ნათენაძე: — ჩვენ ხომ უფრო-
სი თაობების პიონერებისგანაც მოგ-
ვისმენია, წიგნებშიც წაგვიკითხავს,
კინოფილმებში გვიჩაბავს იმის შე-
სახებზე, თუ როგორი, ნამდვილად სა-
ინტერესო, რომანტიზმით აღსავსე
იყო მათი ცხოვრება, რამდენ დიდ
და მთელი ქვეყნისათვის სასარგებ-
ლო საქმეებს აკეთებდნენ ისინი...

შირადა ბაკურაძე: — ჩვენც გა-
ვაკეთებდნენ საინტერესო, სასარგებ-
ლო საქმეებს.

მაცა ზოკორიშვილი: — ბევრ,
ბევრ საინტერესო საქმეს.

მაცა ვახელია: — ახლა ჩვენც გა-
მოცოცხლდით. რაც მია ხელმძღ-
ვანელი მოგვივიდა, ბევრი ჩანაფიქ-
რი გავგიჩნდა, ის მიმჭრალო სურვი-
ლიც აგვიფორმინდა, ისე რომ...

ანა ჰანტურია: — მია ხელმძღვ-
ანელი ნამდვილად ისეთი გვეყავს,
რომ ის პიონერობის შედარებით
ცოტა დროც კი, რაც ჩვენ დაგვრ-
ჩენია, უთუოდ საინტერესო იქნება,
ამას ახლავე ვგრძნობ, თუცა მია
ხელმძღვანელი ამ სასწავლო წელს
მოვიდა ჩვენთან.

— ე. ი. ხელმძღვანელზე
რამ ყოფილა დამოკიდებული. მაინც
როგორი უნდა იყოს თქვენი წარ-
მოდგენით კარგი პიონერხელმძღვ-
ანელი?

ნიწო ჭიშკარიანი: — უპირველ-
სად ყოვლისა — ამხანაგური.
ანა ნათენაძე: — უნდა შეველოს
ჩვენი აყოლიება, დაინტერესება.

ნიწო გუგბელოძე: — პირველ რიგ-
ში თვითონ უნდა უყვარდეს პიონე-
რული მუშაობა.

— აი, თქვენ ამბობთ, რომ მია
გელოვანის სახით კარგი პიონერ-
ხელმძღვანელი გვათუ და გვჭრათ,
რომ ხვალ და ზეგ თქვენი პიონერუ-
ლი ცხოვრება ნამდვილად საინტე-
რესო გახდება. მაგრამ მთავარი მა-
ინც თქვენ თვითონვე ხართ, და აი
ვთქვათ, რამ უნდა მოგიშალოთ ხე-
ლი იმაში, რომ მომავალში თქვენ
ამ საქმიანობის ნამდვილად აქტიუ-
რი მონაწილენი იყოთ?

ნიწო გუგბელოძე: — ძალიან ვართ
დატვირთულები, დრო არა გვეყოფ-
ნის.

მაცა ვახელია: — მშობლებს მარ-
ტო ჩვენი ნიშნები აინტერესებთ,
პიონერული მუშაობა კი...

ანა ნათენაძე: — უფრო მეტი და-
მოუკიდებლობა უნდა გვეჩინდეს,
ბევრ რამეს უნდა ვადაევიგოთ,
ყველაფერში უფროსების — მასწავ-
ლებლების, პიონერხელმძღვანელე-
ბის შემეყურენი არ უნდა ვიყოთ.

ნიწო ჭიშკარიანი: — საჭირო შემ-
თხვევაში სითანადო პრინციპულო-
ბას ვერ ვიჩენთ.

ანა ჰანტურია: — მასწავლებლებ-
მა უფრო მეტად უნდა გაგვიწიონ
ანგარიში, უფრო მეტად უნდა დაინ-
ტერესდნენ პიონერული მუშაობით...

პიონერული
საქმეები
კლასბარებში
და სკოლის.
ბარებში
მუშაობის
ორგანიზატორს
გაღვა
პროფილსაც
ანებამებას.

ალბათ ბავშვ ჩვენს მითვისებას აინ-
ტერესებს და ანიჭებს ის საბითაქ-
ნი. რომელთა ბარებში მუშაობაზე
დღეობადელი საუბრის ორგანიზა-
ტორები თანაბროდები. ზომი ალბათ
იზიარებს მათ აზრს, ბავშვიც შეიქ-
ლდება არ თანახმაოდებს. საბითაქნი
პროფილში ორგანიზაციის ცენტრში
გა-საქმიანობის პარამეტრის თარაგმ
ნამდვილად ბავშვი ბავშვობა და მო-
დელი, ჩვენი შერჩევის საშუალებით
ბავშვობით გოლებს თქვენი ორგანი-
რებაში, სურვილები, წინადადებაში.

ნახევარი საუკუნის წინანდელი ამბოთ მინდა დავიწყო ეს წერილი ამაღლად აღამიანზე. 1937 წელი იყო. სწორედ მაშინ დაიწყო მუშაობა გაზეთ „ნორჩი ლენინელის“ რედაქციაში. მისი ყოფილი ნორჩელი, პირდაპირ სკოლის მერხიდან მოვედი ჩემთვის საოცნებო რედაქციაში სამუშაოდ. „ნორჩი ლენინელის“ და „ახალგაზრდა კომუნისტის“ რედაქციები ერთად იყო, ერთ ბინაში — რუსთაველის გამზირზე. ერთ მოზარდილ ოთახში იყო მოთავსებული ჩვენი რედაქცია. ცხადია, კომკავშირის საერთო ორგანიზაცია გვექონდა. ჩვენთან იყვნენ გაერთიანებული, აგრეთვე, ეურნალების — „პიონერისა“ და „პეტრომბრელის“ (ახლანდელი „დილა“) კომკავშირელებიც.

და აი, მე, გუშინდელი მოსწავლე, პირველად ვესწრები ეურნალისტების კომკავშირის ორგანიზაციის კრებას. ველევა და შეამაყება კიდევ.

არ მახსოვს კრების დღის წესრიგის ყველა საკითხი, მხოლოდ ერთი ჩამჩხა ხსოვნაში სამუდამოდ. განიხილებოდა „ახალგაზრდა კომუნისტის“ რედაქციის ეურნალისტ ქალიშვილის პერსონალური საკითხი. თურმე ამ ქალიშვილის დახასიათება ჰქონდა მორბანილი სახელმწიფო უნივერსიტეტიდან. დახასიათებას ხელს აწერდა კომკავშირის კომიტეტის ყოფილი მდივანი, რომელიც, როგორც „ხალხის მტერი“, დაუპატიმრებიათ. და კიდევ: ამ ქალიშვილის ერთხელ რედაქციაში სტალინის სურათი გულში ჩაუკრავს და უთქვამს, ამას ვენაცვალეო. ეს ნათქვამი რედაქციაში ზოგერთის ყალბად, არავულწრფელად მოსჩვენებია და ახლა ბრალდება წაუყენეს. ამ ბრალდებათა გამო ახალგაზრდა ეურნალისტის კომკავშირის რიგებიდან გარიცხვას უპირებდნენ.

ვიცი, ეს ამბავი უცნაურად მოგვეჩვენებათ. მეც მივივარდი, შეუსაბამოდ მიმჩნად; უთუოდ, ასევე ეჩვენებოდათ კრების სხვა მონაწილეებსაც, მაგრამ ხმის ვერავენ იღებდა. „რასტომო?“ — ითხოვან თქვენ.

1937 წლის გაუმართლებელმა კრებრივებმა, უდანაშაულო აღამიანების „ხალხის მტერებად“ მონათლვამ წარმოშვა შიში და უნდობლობა. ეს

ჩვენი „იველის კონცხი“

თქვენ იცით გაზეთებიდან, ტელე და რადიოდაიწყოებით; ისიც იცით, რომ ჩვენმა პარტიამ დაგმო პიროვნების კულტის დროის ნეგატიური მოვლენები; ეს ჭერ კიდევ პარტიის XX ყრილობაზე ითქვა ხმაშალა, რეპლიკატაცია (უფლებებში აღდგენა) მიიღო მრავალმა უდანაშაულოდ დასჯილმა და მათი ოჯახის წევრებესაც მოესხნათ „ხალხის მტრის“ შთამომავლის საშინელი დავი. მართალია, მაშინ ვერ მოხერხდა ამ პროცესის ბოლომდე მიყვანა, მაგრამ ეს დავაცთა პარტიის XXVII ყრილობამ, რაკია დაიწყო გარდაქმნა ჩვენი ცხო-

ვრების ყველა სფეროში, რაკია მკვიდრდება საჭარობა და დემოკრატია...

კრებაზე ყველა გაჩუმებული რომ იყო, ვიღაცამ სიტყვა ითხოვა. წამოდგა ლამაზი, წარმონაღვეი ქალიშვილი. მან გაბედულად განაცხადა, რომ ახალგაზრდა ეურნალისტის კომკავშირის რიგებიდან გარიცხვის წინააღმდეგია და დაასაბუთა კიდევ თავისი მოსაზრება.

მომწონა გამომსვლელის გამბედაობა და, რაც მთავარია, გულწრფელობა. თქვა, რასაც ვეჭვობდა, თითქოს ჩემს გულში იჯღო. მეც ხომ ასე ვეჭვობდი, მაგრამ ხმას ვერ ვიღებდი. არა, ჩემში შიშმა და სიფრთხილეს ჭერ არ დაესდგურებინა, უზარალოდ, მორიდებული ვიყავი, მაგრამ რაკია კენჭი უყარას და ახალგაზრდა ეურნალისტის კომკავშირის რიგებიდან გარიცხვის წინააღმდეგ მხოლოდ იმ ლამაზმა ქალიშვილმა ასწია ხელი, მეც მას მივბაძე, მაგრამ ორი ხმა არა უშველიდა! საბედნიეროდ, კომკავშირის რაკიომამ არ დაამტკიცა ჩვენი ორგანიზაციის გადაწყვეტილება.

ის ლამაზი, გაბედული ქალიშვილი ელენე აგლაძე იყო. რომ მიიხსენის, ეურნალ „პიონერის“ პასუხისმგებელი მდივანიაო, გამიკვირდა: ასეთი ახალგაზრდა — ამ თანამდებობაზე?.. ის კი, თურმე, დედაც ყოფილა უკვე.

ცოტა ხნის შემდეგ ელენე აგლაძე ეურნალ „პიონერის“ რედაქტორი გახდა. უფრო ახლოს გავიცანი მაშინ, რაკია „ნორჩი ლენინელის“ რედაქტორის ავადმყოფობის გამო ჩვენს გაზეთსაც რედაქტორობდა მეთავსებდა. 1939 წლის ბოლოს კი მთლიანად ჩვენთან გადმოიყვანეს, „ნორჩი ლენინელის“ რედაქტორად. არ მახსოვს, ამ ფაქტს როგორ შეხვდნენ ჩვენს რედაქციაში, პირადად მე კი ძალიან გამიხარდა. მომწონდა გულწრფელი აღამიანები, სიმართლისმოყვარელები, დაფარულად რომ არ მოქმედებენ. ზოგჯერ ასეთი თვისებები აღამიან ძვირად უყრდ-

ბა. ქალბატონ ელენესაც ამ ნიადაგზე შეხვედრია უსიამოვნება, იმდის გატყობის, მაგრამ თავისი მრწამსისათვის არ უღალატებია.

ახალმა რედაქტორმა ჩვენს რედაქციაში გარკვეული სახელე მოიტანა, გახვთში იმაზე მხატვრულმა ნაწარმივებმა — ეს უთუოდ ჟურნალის გავლენა იყო (კარგი გავებით, რა თქმა უნდა). გაჩნდა მეცნიერების, ლიტერატურის, სახელმწიფო მოღვაწეთა საუბრები. მეგრე და მეგრე უფრო საინტერესო გვეგმები დაესახეთ, მაგრამ, სამწუხაროდ, დიღანსე არ დაგვეცალდა ერთად მუშაობა და ჩვენი გვეგმების ვანხორციელება.

დადგა 1941 წლის ზაფხული. ერთ დღეს რედაქტორმა თავისი ჩანაღებრივი გამაცნო (მაშინ რედაქციაში პიონერულ განყოფილებას გხელმძღვანელობდი): გახვთის ერთი ნომერი მთლიანად საბანაკო ცხოვრობისადმი უნდა მიგვეძღვნა, განგვეზოვადებინა ყოველგვ კარგი, საინტერესო, რის გაკეთებაც უკვე მოასწრეს პიონერთა ბანაკებმა. ზოგიერთი რამ ჩვენ უნდა გვექარნახა, ორგანიზაცია გაგვეყრა ისეთი პიონერული საქმებისათვის, რომლებიც რედაქციას მნიშვნელოვნად მიაჩნდა და სხვა ბანაკებს დაეხმარებოდა, და სხვა მისცემდა.

მე კოქორში მომიწია წასვლამ ფოტოკორესპონდენტთან ერთად. თითქმის ერთი კვირა დავავით კოქორის ბანაკებში, შევარაგეთ მასალები, გადავღეთ ფოტოათები. კვირა დღეს ყველაფერს მოვრჩით, მაგრამ ორშაბათისთვის ჩვენი კარნახით ერთ ბანაკში სამხედრო თამბი უნდა გამართულიყო, მეორეში — სპარტაკიდა. ამიტომ გადაიღო ჩვენი გამომგზავრება ორშაბათისათვის. ის კვირა დღე 22 ივნისი იყო. ომი დაწყებულა, ჩვენ კი არაფერი ვაგვიგია. პიონერთა ოთახში სმაჩანარწული რეპორლუქტორი ეყიდა, მაგრამ იქიდან ვერაფერი ვაიგებდა ასე, ყურსაც არავინ უგებდა. ასე რომ, აქვე, თბილისის გვერდით მყოფნი მოწყვეტილი ვიყავით სამყაროს, სა-

ოცრება ის იყო, და ყველას უჯირობე, ზანაცოი რომ არავინ ამოსულა თბილისიდან, მშობლებიც კი. შინაურსული ერთი პიონერგელმძღვანელი გვიან ღამით ამოვიდა და მან გვამცნო საზარელი ამბავი — ომი დაიწყო.

იმ დამეს ძილი აღარ მოგეკარებია; დლით ადრე ავღმეით მე და ფოტოკორესპონდენტი, გზაზე გავეყოლით, ჩამოვიღო მაქანას რომ გავეყოლით, მაგრამ ტრანსპორტის უკანება არ იყო. ქვეითად დავადრეით გზას, თაფმინდაზე ვადმოვიარეთ და ფუნიკულიორით დავეშვიტ ძირს.

რასაკვირველია, ვახვთის საბანაკო ნომერი აღარ გამოსულა, არც ფოტოკორესპონდენტი. აი, როგორ იგონებს იმ დღეებს თვითონ ელენე ავლაძე:

„1941 წლის 22 ივნისს შემადრწუნებელი ამბავი გვამცნო რადიოში. გერმანულ ფაშისტთა ურდოებმა ხელყვეს ჩვენი დიდი საბჭოეთის წინადასაზღვრები. სამშობლო დიდი ვანაცდელის წინაშე დიდგა. შოშოლიური ქვეყნის დაცვა, ოქტომბრის მინაპოვართა შენარჩუნება — აი, რა იქცა პირველი რიგის გადაუღებელ ამოცანად ყველა საბჭოთა მოქალაქისათვის, და მამებმა, ძმებმა, ქმრებმა ფორნალს მიაშურეს. რამდენიმე დღეში დაცარიელდა ჩვენი პატარა რედაქციაც. სამშობლოს დამცველთა რიგებში ჩადგენ ვანო ცერცვაძე. ნიკოლოზ აბზიანიძე, მხატვარი კარლო თენგიშვილი, ფოტოკორესპონდენტი ვანო აყოფოვი; მათ მთელ მთყუვა რუზო მარჯიანი. რედაქციაში მეტად ცოტანი დავრჩით. ვამანაღებუბელი ომით გამოწვეული ნაღველს ისიც დაერთო, რომ, ომთან დავეშვიტებით, სხვა სააბაშეო და ახალგაზრდულ ჟურნალ-ვახვთებთან ერთად, დროებით შეწყდა ვახვთ „ნორჩი ლენინელის“ გამოცემა. რა მწარედ ვანცადეთ ეს რედაქციის მუშაებმა და, ალბათ, პატარა მკითხველებმაც“.

თბილისი, ბესიკის ქ. № 5. ეს მიხამართი გადაიქცა ჩვენთვის, „ნორ-

ჩი ლენინელიდან“ ომში წასულითვის, „იმედის კონცხად“. აქ ცხოვრობდა ჩვენი რედაქტორი — ქალბატონი ელენე, აქ მოდიოდა ჩვენი სამკუთხა ბარათები, აქედან გვეხდით ერთმანეთის საველ ფოსტის მისამარებას, ერთმანეთის ამბებს. აქედან მამცნო რედაქტორის სვედინანმა სტარქონებმა ღადო ასათიანის გარდაცვალების ამბავი, აქედან მოგვილოდა თითოეულს რედაქტორის იმედიანი ბარათები და ლოცვად დევიქამდით მისი სიტყვებს — მხნედიყავით, „ნორჩებო“, გამარჯვებით დავიბრუნდითო.

დამბრუნდით გამარჯვებულები, ორის გარდა: შინმოუსვლელი „ნორჩები“ გხდენ რედაქტორი კარლო თენგიშვილი და ფოტოკორესპონდენტი ვანო აყოფოვი.

იმხანად ელენე ავლაძე თბილისის პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლის დირექტორი იყო. ვაღუპარებულად შეიძლება თქვას, რომ ქალბატონმა ელენემ მთელი თავისი ენერგია, ცოდნა, მთელი შეგნებული ცხოვრება ბავშვებისა და ახალგაზრდობის აღზრდის საქმეს მოახმარა. მისი თანამდებობების მარტო ჩამოთვლიაც კი კმარა ამის დასტურად. მოზარდ მათურებელთა სახელმწიფო ქართული თეატრის პედაგოგი, ჟურნალ „ოქტომბრელის“ პასუხისმგებელი მდივანი, ჟურნალ „პიონერის“ პასუხისმგებელი მდივანი და მეგრე — რედაქტორი, ვახვთ „ნორჩი ლენინელს“ რედაქტორი, თბილისის პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლის პოლიტმასობრივი მუშაობის განყოფილების გამგე, ვახვთ „კომუნისტის“ კომპაგვიტური ცხოვრების განყოფილების გამგე, ახალგაზრდული რადიოგადაცემების რედაქტორის მოადგილე, თბილისის პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლის დირექტორი, საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს სკოლების სამმართველოს ინსპექტორი, ამავე სამინისტროს აღმზრდელი ომბოდიანი რესპუბლიკური მეთოდური კაბინეტის მეთოდისტი.

სიპლიდან „ჩემი საპარტიო საზიარო“

თქვენი მეგობრები

არც არა დიმი, არც არა შოთია.
 მზე — მოკაშკაშე მეფურ სამოსით...
 მას ხელთ უპერია — სანუკვარ შოთას —
 სიბრძნე დიადი „ვეფხისტყაოსნის“...
 მე მის წინ ისევ ვწერდები კდემით,
 ვუშვებ და ვუთვლი წყალობად დუმობს...
 სადღაც ცოცხლდება ვედრება წრფელი,
 მზის ბავთვადან გალობა ჩუმი:
 „ღმერთო, ნუ მისცემს საქართველოს
 მტერსა და რისხვას...
 და ღომგულეობც სასახელოდ
 მიოცხლედ დიდხანს...“
 არც არა დიმი, არც არა შოთია.
 მზე — მოკაშკაშე მეფურ სამოსით...
 მას ხელთ უპერია — სანუკვარ შოთას —
 სიბრძნე დიადი „ვეფხისტყაოსნის“...

ცინე-საყვარო

გაელვადება წარსულ სახეთა
 ზღვა-ფერადების სხივთა თაკარა...
 ყოველ ცისკარზე მზის შერადვარდ
 ყელავ ფეხზე დგება ციხე-საფარა.
 აქ ოცნებანი ერთმანეთს სცვლიან...
 ავეყვები წარსულ ფიქრთა შენებას...
 ამ გალავანთან რამდენს უდვია
 ძელი მესხური ხმლის დამშვენება.
 აქედან მტრის ჯარს ზვერავედ თვლი,
 ხმა ირხეოდა ფოლადის ყვრილი,
 მრავალთა ომთა ნაცადი ხმლით

საფარას კართან კედლებო მტერი.
 გარდასულ დღეთა გამომსახველი
 ნელში მოხრილა ციხე-საფარა...
 საუკუნეთა შერჩა სახელად —
 ვითარც „მესხების თავშესაფარი“

სახელები

დასაბამიდან მერქვა „ლომისი“ —
 ლომებრ ძლიერი ყველა სიკეთით...
 ვიყავ მტრის ნატვრად — ერთხმად ომისად,
 და მეც ქარ-ცეცხლში ომით ვიკვებ...
 მედგა ურიცხვი სასახლეები —
 ციხე-კოშკები — ზარნიშო მათათა...
 და ვინც ბრძოლაში მასახლებდა,
 მეც ვმადლდებოდი ხალხით მათთან...
 ...და როს კვლავ ცეცხლს აღანთო მტერმა —
 ენადა რეგვენს ჩემი გათოლვა —
 ახალი ციხე აღაგო ერმა
 და ახალციხე მარქვეს სახელად...

სულხან-საბა ვახუცე

მის ლექსიკონზე მანქარა

„სიტყვის კონა“ — უნაზისის მოქმელი...
 ანუ ქართველი ქართლის გული —
 ოქროს კონა... ხელისგულზე
 სანაყული ნატვრები მისგან...
 უმადლესი ფერის... სეტყა ვგვართ,
 გმირთა გმირის — მრავალ მწუხარ გზათა...
 ჩემი ქვეყნის ...რა რიგ ლენდა
 ითვლის წონას, ანდარების რისხვას
 უმტკიცესის, უმტკიცესსა...

19.390

ყველაზე ხანგრძლივად პოინერთა
 და მოსწავლეთა სასახლის დირექტორის პოსტზე იყო, ყველაზე მეტი ენერგია, მთელი სული და გული სასახლეს ჩააქსოვა. ამიტომაც გამოჩენილად უყვარს იგი. სწორედ მისი დირექტორობის დროს მოიპოვა სასახლემ დიდი აღიარება არა მარტო საქართველოში, არამედ საკავშირო მასშტაბითაც. მისი დირექტორობის დროს ჩაყარა საფუძველი მრავალ ღონისძიებას, რომლებიც შემდეგ სასახლის შემოქმედებით ცხოვრებაში დამკვიდრდა. ამის დასტურად მხოლოდ ერთს დავასახლებ — სასწავლო-სამეცნიერო კონფერენ-

ციას, რომელიც გაფართოვდა, სიღრმე შეიძინა და დღეს დიდად ბოჰულარულია მთელ რესპუბლიკაში. ქალბატონი ელენე მუდამ დიდი სიყვარულით იგონებს სასახლეში გატარებულ წლებს, იმათ, ვინც მის გვერდით მუშაობდა და მასთან ერთად ქმნიდა ამ შესანიშნავი სკოლისგარეშე დაწესებულების დიდებულ ტრადიციებს; იგონებს იმ ბავშვებს, რომლებმაც, როგორც იტყვიან, ფეხი სასახლის კედლებში აიღგეს და დღეს საქვეყნოდ ცნობილი აღამიანები არიან.

ბედნიერია აღამიანი, რომელიც მთელ თავის შეგნებულ ცხოვრებას

თავისი ქვეყნის, თავისი ერის მომავალს, ხვალისდელი დღის დიდებულ საქმეს მოახმარს. ეს მომავალი, ხვალისდელი დღე ნორჩი თათბაა, ახალგაზრდობაა, რომელსაც ქალბატონმა ელენემ არათუ თავისი ცხოვრება მოახმარა, თავისი გულიც უძღვნა.

ამგდარი ქალბატონი დღეს პენსიაზეა, ასაკის გამო, რასაკვირველია, თორემ გატივინებით, სულით, შინაგანი განწყობილებით კვლავაც მხნედა არის. ეს სიმხნევე არ მოჰკლებოდეს დიდხანს ჩვენს შვენიერ ქალბატონ ელენე აგლაძეს!

ზანო ცაგავაძე

დაქ. სსრ კ. მარქსის
 სახ. სახ. რესპუბ.
 განაგებთ თქვენა

ნათელა
ვაილოკა

მხატვარი
თეაუა
ვსიკიძე

მ ო თ რ ა ლ ა

ნანყველები გვანცას დღიუჭიდან

დათქმულ დღეს, დათქმულ დრო-ზე (ისე, როგორც ამ ათი წლის წინათ) ჰღაღათან ორმოცდაცხრანი გამოცხადდნენ, ორმოცდამეათე კი არ ჩანდა.

თითქმის ნახევარი საათი უცადეს, მაგრამ გვანცა არ მოვიდა.

მეტი ცდა აღარ შეიძლებოდა, „მწვანე თეატრი“ მოუთმენლად ელოდა სტუმრებს.

არადა, ორმოცდაცხრავემ იცოდა, რომ უგვანცაოდ გაუქირდებოდათ. იმ წლებში, როდესაც პიონერთა სახლში აქტივის კლუბი „მაძიებელი“ შეიქმნა, კლუბის „ეკამთაღმწერელი“

ხარულს თუ გულისტკივილს რვეულის ფურცლებს ანდობდა.

„მაძიებლის“ იუბილეს როგორ დავაკლდებო, ჩემი დღიურებით ბავშვობა გავისვენოთო, — გავისენა-ნათამ გვანცას დაბირება.

რაკი არ გამოჩნდა, უიშისოდ შეაღებს ბიონერთა სახლის ეზოში აღმართული „მწვანე თეატრის“ კარები.

— „მაძიებლები“ მოდიან! — გისმა შეგნისი, მას მოყვა ტაში... ბავშვების ნაკადი ორად გაიყო და 49 სტუმრის თავზე ყველივების თევლი წამოვიდა...

— ჩემო კარგებო, მოხვედითო! — შემოემართ სტუმრებს ჰიონერთა სახლის დირექტორის ხმა.

ლაშარა გამსახურდაის თბილ, აღერისას ხმას ათასში გამოარჩევენენ...

მასპინძლებმა (შეხვედრას კლუბ „მაძიებლის“ ახლანდელი თათბა უძღვებოდა) დამსწრეთ წარუდგინეს „მაძიებლის“ პირველი თათბა და გააცნეს კლუბის ათი წლის ისტორია.

— თათრ ფუტკარაზე ენგურპეკს აშენებს.

— თინათინი მასწავლებელია.

— ნოდარი ექიმია, ყახხეთში წავიდა განაწილებით.

— თორევი ვეტექიმია, ყიზლარშია, მეტყვარებთან.

— თეშური ჩვენი რაიონის მოცეკვავეთა ანსამბლში დარჩა... კვლავ ცეკვებს.

— ნინო ბავშვთა ექიმია, მეზობელ სოფელში მუშაობს.

— გვანცა იკაბიაშია, მშენებელი ინჟინერია... — სათითაოდ გაცივს სტუმრები დამხედურებმა.

სიტყვა ერთ-ერთმა სტუმარმა, ნოდარმა ითხოვა. „მაძიებლებს“ თავისთავზე ლაპარაკი არ გეჩვევია, ჩვენზე ისედაც ყველაფერი იცით. აი, გვანცა რომ ყოფილიყო დღეს აქ, დაბირებას შეგვისრულებდა, იმ წლებში დაწერილ დღიურებს გაგვაცნობდაო, — თქვა.

— არ ჩამოვიდა, მაგრამ ამანათი კი გამოგვიგზავნა, ჩემო კარგებო! — ბიონერთა სახლის დირექტორმა ყველა თვალწინ გახსნა ბანდეროლი.

პირველი, რასაც ხელი ახლო, დამკვანარი ვარდების კონა გახლდით. შემდეგ ბარათი გაშალა და ხმაილლა წაიკითხა:

„ლაშარა ხელმძღვანელო, ეს საქართველოდან წამოღებული ვარდებია. ისე სათუთად ვინახავდი, თითქოს სურნელიც შემორჩათ. უკანვე გიბრუნებთ. კლუბს მივიართვი დაარსების 10 წლის თავზე.“

გვაგზავნით ჩემს დღიურს (ეს მხოლოდ ნაწილია). მშენებლობიდან შინ მობრუნებული, გვანცა ღამემდეგ ვათეირებდი ჩანაწერებს საგულისხმო

გვანცა იყო. ყველაფერს მუშაობის-ყლიან რვეულში ინიშნავდა. ყველა ამ იცოდა, რომ გვიან საღამოს გვანცა ყოველთვის მაგიდას უჭდა, მთელი დღის შთაბეჭდილებებს, ყველა სი-

დღებზე. იქნებ „მაძიებლის“ დღე-
ვანდელ თიასას გაზიადღეს“.

„ზრიალა გენცას დღურის ფე-
რტლები, სმენად იქა „მწვანე თე-
ატრი“.

შეიძლება ვარტოპა ისხორპო?

„მაძიებელი“ კლუბს ჩვენ თვითონ
დავარტებთ; ადამიანი მუდამ ძიება-
შია, მით უმეტეს—აქტივისტი, ვისაც
კოლექტივის წინაშე მძღობლობა აქვს
დავადებული.

ბავშვებს ძალზე გვიყვარს დამო-
უკიდებლობა; გვსურს ვიმოქმედოთ
ისე, როგორც მოგვესურება. ჰოდა,
როცა ამის საშუალება არ გვეძლევა,
ვკამათობთ ყველასთან, რათა ამ
„თავისუფლების“ უფლება მოვიპო-
ვოთ.

არ დაგიმალოთ: პირველ ხანებში
საზოგადოებრივ დავლებას ისე ვუ-
ყურებდით, თითქოს რალაც ძალად
დავალბებულს.

მომისმენია ვაბრაზებები ნათქვამი:
„მოგეწყდა წელი, კვლავ უნდა შე-
ვავაროვოთ ჯართო?“ გეინდოდა თუ
არა, ციკრა დღეს მძიძე ლითონის
ნახსენებდა უნდა შეგვევაროვებინა,
პიონერთა სახლის ეზოში მიგვეტანა,
ერთად დავვევაროვებინა და თან მიგ-
ვეყურა: „შევავაროვეს „მაძიებლის“
წევრებმა“.

გეინდოდა თუ არა, ერთხმად უნ-
და გვეთქვა ლექსები, ერთად გვეძ-
ღერა. შემდეგ კი ამას ისე მივიჩნიე-
ვით, სხვანაირად ვერც კი წარმოგვედ-
გინა.

არადა, როგორც შემდეგ დავრწ-
მუნდით, თუქმე ძალზე საკირო იყო
კვირადღეს უფთია საყოლიან წა-
მოხტომა, პიონერთა სახლში გაქცე-
ვა, ხანზე დაღვრება, განკარგულები-
ების მოსმენა... თავისთავთან და და-
ვლებებთან მარტო დარჩენაც. ეს
საკუთარი თავის გამოცდა იყო.

წლების შემდეგ იკაბიაში მოუხე-
ვით. კვლავ ბავშვობას მახსენებენ
ჩემი დღურები. ყოველი წაქითხ-
ვისას გული იმ წლებისკენ მეწყევა,
კვლავ მინდა შევხედოთ ერთმანეთს
ორმოცდაათე. ერთად ვიმღეროთ,
ერთად დავლაშქროთ მთები, შევხე-
დეთ მზის ამოსვლას, ვაყეთათ სერი-
ოზული საქმეები.

ასეთი სურვილი მაშინაც გვექონდა,
თორემ ახა რა მიგვარბენინებდა ყო-
ველ კვირადღეს პიონერთა სახლის-
კენე?

დამოუკიდებლობა სულაც არ არ-
ის ის, რამ მუდამ მარტო იყო. და-
მოუკიდებლობა ის არის, როცა ბე-
რად ერთად ვართ და თითოეულს შე-
უძლია თვითონ მოიღვიქოს, რო-
გორც იცხოვროს, ყველამ უკეთ აკე-
თოს საქმე, ისე, რომ კოლექტივის
სარგებლობა მოუტანოს. ადამიანს
არ ძალუბს მარტოც იცხოვროს.

ბევრჯერ მომისმენია: „ჩემი კლა-
სი არ არის მეგობარული“. ან კიდევ:
„ენტა ბევრი მეგობარი მყავდეს,
ისეთი მეგობარი, რომელსაც ყვე-
ლაფერი შეიძლება ვუთხრო, რომლე-
ბიც ყველაფერს გააკეთებენ ერთი-
მეორისათვის“.

მერღოდ, სად ვიპოვოთ ისინი?
„მაძიებლის“ პირველ წევრებს
ბევრჯერ გვიმტრეცვია ამაზე თავი,
არადა, ორმოცდაათეც უკვე ერთი
მტკიცე მეგობარული კოლექტივი
იყო. იგი თანდათან გაიზარდა მე-
გობარულ კოლექტივად.

„მაძიებელი“, შენი მადლობელი
ვარ, რომ დღეს მარტო არა ვარ.
ჩემს გვირგვინს მეუფლება ის ორმოც-
დაცხრა მეგობარი, რომლებიც ამ
კლუბში შევიძინე, და კიდევ ბევრი,
ბევრი სხვა, რომელთა შექმნაც აქ
ვისწყალო. მე კოლექტივის გარეშე
ცხოვრება არ შემოძლია!

ლამარა ხელმძღვანელი

ყველა საქმე შეიძლება საინტე-
რესო გეჩვენოს, თუ იმ საქმის ორ-
განიზატორს ვაიცნობ, გულგბედ და
გაყვები. ჩვენი უფროსზე დიდი მე-
გობარი ლამარა ხელმძღვანელი იყო,
თუქცა ყველა „მაძიებელი“ მას ასე
მივმართავდით: „ლამარა მასწა...“

მის გახსენებაზე წერა მიძინებლ-
და. ვთქვარბ, ვითუ კარგად ვერ
გადმოვითე ამ ადამიანის ხასიათი,
ჩვენთან დამოკიდებულბა. მეოლი
ხული მარტოადი ერთად ვიყავით. ამ
ხნის წინაშეღზე ბევრი რაბ მოხდა,
ბევრჯერ გვიკამათია მასთან, მისი
საყვედურბიც დაგვიმსახურბია
მას პიონერთა სახლში ბევრი საქმე
ჰქონდა. ჩვენც ზოგჯერ ბოლომდე
ვერ მივყვებოდით, გულსაც ვტყენ-

დით ხოლმე, მაგრამ შერიგებაც მა-
ლე ვიცოდებ. წყენას არ იმასთავ-
რებდა). ჩვენ ორმოცდაათი ვიყავით,
ის—ერთი. მისი დავალებბს შეეს-
რულებლობა სწირადი ერთმანეთი-
სათვის დაგვიგბარებდა.

ერთხელ, როცა ვახვითისთვის ლა-
მარა ხელმძღვანელზე სარგამარტოდ
წერდის დაწერა გადავფიცებოთ,
ყველამ უარი განაცხდა: არ შემიძ-
ლია, მასზე წერდის ვერ დაწერო.

მასსახვ, როგორც გერსნა თამბი-
კომ. მას უკვე დაწერა ლამარა ხელ-
მძღვანელზე თხზულბა: „ყველაზე
კარგი ადამიანი, რომელსაც ვიცნობ“.
ჩვეულბრბიც—მოსწავლის რვეულ-
ში მასწავლებლის ჩანაწერბიც იყო,
ბოლოს ნიშნბიც — 4/5. „ოთბინბ“
ცოდნისათვის, „ხუთბინბ“—შინაარ-
სისათვის.

სიხარულით ქულები ცაში ვტყორ-
ცენთ, მაგრამ თამბიკომ ცივი წყა-
ლი ვადავგახსხა,—მოთავსენთ თუ
გინდათ კედლის ვახვით, მაგრამ
ჩემი გვაჩი არ მოაწერთ, ეს ორი
წლის წინ დაიწერა, ახლა სხვანაირად
ვფიცობოთ.

— რატომ?
— მიბტომ, რომ არ ესიათებდა.
ამ თხზულებბს შინაარსი მხოლოდ
მე და ნატო მასწავლებელბმა ვიცით.
გაიმართა კამათი.

თამბიკოს ბევრი დაეთინხმა, ბე-
რიც არა, მთ შორის მეც. მბინც
უმარჯულბსამბ ვამბარჯავს ის წერი-
ლი გამოუყენებელი დარჩა. მერღოდ,
იცით, რატომ? ლამარა ხელმძღვანე-
ლის განწყობბლისა შეგვეშინდა,
ასე გვეგონა. „მაძიებლისა“ და მის
ურთერთდამოკიდებულბებს რალაც
მოაქედებოდა.

ლამარა ხელმძღვანელს არ უყ-
ვარს, როცა აქებენ. ჩემდამი სიყვა-
რული იმ საქმის პატიცეცამბი გამო-
ხტობ, რასაც ვემსახურბითო,—
იციდა თქმბ.

ახლა კი ვინ დამიშლის, ვწერ. იკა-
ბია შორსაა მისგან... ვერ მომწვებდა.

ჩვენი კლუბი რომ შეიქმნა, ლამარ-
ა ხელმძღვანელი 25 წლისა იყო,
ახლა 35-საა. ასე მგონია, მან ყვე-
ლაზე უკეთ იცის პედაგოგიკა. მას-
სოვს, მპაარტყობ, მის კომუნბდ
ისე გავიყვებოდა, თითქოს ჩვენც,

„მაძიებლის“ ყველა წევრი მაკარენკოს კომუნის წევრები ვყოფილიყავით. ლამაზა ხელმძღვანელი ისეთი ადამიანია, მის იბრველი მყოფნი, ყველანი ფანტაზიორებად, გამოგონებლებად, მოკამათებულ იქცევიან ხოლმე. რასაც არ უნდა ავითებდეს, მთელ თავის სულსა და გულს აქსოვს. მანამ არ მოეშება, სანამ არ შეასრულებს; ამ დროს ყველას ეხალისება მის გვერდით ყოფნა, მასთან მუშაობა.

როცა ოთახში ლამაზა ხელმძღვანელია, იქ ყველაფერი ლამაზი და მნიშვნელოვანი გვეჩვენება. თუ შეხვედრა დანიშნა, არაფერი იგვიანებს; თვითონ ხომ თითოეულ წუთს უფრთხილდება.

მისი ხალისიანი განწყობილება ყველას გადაგვედება, მისი ბულის-ხმურება ყველას გეწვდება. ღმერთო, რაოდენ დიდი სიხარულია მის გვერდით, მისი ხელმძღვანელობით საქმიანობა!

თიურაქლითა დანახით

ოპერაცია „ღამის დარაჯი“ (რატომაც ასე დარაჯია ვახტანგმა ამ

საქმეს და ჩვენც ბევრი არ გვიკამათია) საინტერესოდ დაიწყო.

მწვერავები ბიონერთა სახლში საღამოს დაბრუნდნენ. მალე „მაძიებლის“ ყველა წევრი შეიკრიბა.

რაიონულ ცენტრში ჩვენთვის სამი საქმე მოიძებნა: საბავშვო ბაღისათვის შემა იყო დასაპობი; სოფლის ბოლოს მოხუც ცოლ-ქმარს ბალი ჰქონდა მოსარწყავი (წყალი შორიდან იყო მოსატანი და მოხუცებს უჭირდათ სიარული); სკოლის ეზო დანაგვიანებული იყო, მიხედვა სჭირდებოდა.

— შეკითხვები ვისა აქვს? — იკითხა ოპერაციის მოთავე დათომ.

— შეშა უხმაუროდ როგორ დავაპობი? — იკითხა ნესტანმა.

— საბავშვო ბაღს პატარა ტყე აკარავს, თუ იმ ტყეში ფრთხილად ვიმუშავებთ, ვერაფერი შეგვიშინავს, —

თქვა ლევანმა. ჭკუისკოლოფი იყო, მულამ მზად ჰქონდა კარგი ჩჩვევა.

— ქვიშაც გვეპირდება საბავშვო ბაღის ეზოსთვის, სად ვიშვოვო? — განაღდა მეორე საზრუნავიც.

— იქვე გზის შემკეთებლებმა მუშაობა დაამთავრეს. ბევრი ქვიშა დაჩაო. მივიტანო, — მიუგო დათომ.

— ამბობ, მოხუცების ბაღი მოგწყალო, წყალი რითი მოვიტანო?

— ვედროები შინიდან წამოვიტლიო.

— როდის მოვიდეთ?

— შაბათ ღამით, შემუნჩვევლად, შინაურები არ უნდა მიხვდნენ.

— ოპერაცია „ღამის დარაჯი“ ისე ჩატარდა, ჩვენთვის თვითაც არავის მოუკრავს. სამი კეთილი საქმის შემსრულებლის ასავალ-დასავალი ვერავინ შეიტყო.

ჩვენც კრინტი არ დაგვიძრავს — „მაძიებელს“ ბაქიობა არ შეშვენის.

საკუთარ თანს ვაჟათათვი

ერთ-ერთი ჩვენგანის, ნოდარის დაბადების დღეზე ვიყავით. ბევრი ვიზიარულეთ. არავის სურდა შინ წასვლა.

ღამის პირველ საათზე დაბრუნებულს დედა ბუზუნით შემხვდა კიშკარითან.

შთაბეჭდილებებმა არ მომასვენეს. მთელი ღამე ვიწრიალენ საწოლში. მეორე დღეს სკოლიდან შინ დაბრუნება, დედის ბუზუნის მოსმენა არ მინდოდა.

ლამაზა ხელმძღვანელს მივკითხე. ვთხოვე, სულაც თქვენიან დავჩები, სახლში დედა გამიბრახდა-მეთქი.

— შინ შეატყობინე, როცა ეცოდინებებ ჩემთან შეგავიანდა, არ იდარღვე, — მირჩია.

საუბარი წამოიწყა. თავისი დედა ასენა. ძალიან კარგი დედა მყავს, ყოველთვის ყველაფერს ვუყვებიო.

მეც კარგი დედა მყავს-მეთქი, წამომცდა უნებურად. გაიღიმა. იმ საღამოს ორივემ ბევრი ვისაუბრეთ დედებზე, ადამიანებზე და ყველაფერზე, რაც გავგახსენდა.

შემდეგ უცებ მიოხრა, ხვალ ხომ აღიარებ დევირებებთ. გაქეცე, კარგად გამოიძინე, უთენია აქ გლოდებიო.

შინ დაბრუნებულმა იმ ღამესაც ვერ მოვხუტე თვალი. მთელი ღამე ვეკამათე ჩემს თავს.

ჩაფიქრებული

კომკავშირის რაიკომში მახლობელი კოლმეურნეობის თავმჯდომარეს სთხოვე „მაძიებელი“ სამუშაოთი უზრუნველყავით.

თავმჯდომარის თანხმობის შემდეგ კვრატს არ გასულა, რომ ერთ დღეს კოლმეურნეობის მანქანა ჰიონერთა სახლის კუშკარს მიადგა.

„მაძიებლის“ 50 წუთი 5 რგოლად გაიყო, ზუთივეს სახელი შეფურჩით: „მზიური“, „ენძელა“, „ცხრათვალა მზე“, „საბოენელა“ და „ეარძია“ და-ვარკოთ.

კოლმეურნეობის გამგეობაში საზაფხულო სამუშაოების დაგეგმვის დროს სულ ეს სიტყვები ისმოდა: „მზიური“ წაია, „ეარძია“ შეძლებს, „ცხრათვალა მზეს“ იქნებ გაუჭირდეს, „საბოენელა“ მოასწრებს, „ენძელას“ სხეულებს მივაშველით... ვე-გონებოდათ, ჩვენ ვიყავით კოლმეურნეობის მთავარი ბრიგადები... მძლიო ილიკო ძიას მივყავდით სა-მუშაოზე. მუშაობის შემდეგ ილიკო ძია დიდ წრეს აეთებდა, სოფელს გარს შემოეულიდა — იცოდა, გვიხა-როდა მისთან ერთად სიმღერითა და ყვირით სოფლის გზაზე სიარული.

შეკარებებაში ჩემმა რგოლმა გაი-მარჯვა. 1050 კილოგრამი პამიდიორი და სხვა ბოსტნეული მოკვრივით მზიურლებმა. სხვა რგოლებმა გულ-წრფელად მოგილოცეს გამარჯვება.

ანაბრა

ერთხელ ჰიონერთა სახლის ყველა აქტივისტს, წრეებში გაერთიანებულ მოსწავლეებს კლუბ „მაძიებლის“ ან-კეტა დავერჩიეთ. პასუხი 1000-ზე მეტმა გამოგვიგზავნა.

კითხვაზე — რომელი ღონისძიება დაგაბასოვრდა? — 950-მა გვიბასუ-ხა: დიდ სამამულო ომში დაღუპულ-თა ხსოვნისადმი მიძღვნილი რეკვი-ემი, ოპერაცია „ღამის დარაჯი“, ზე-მისი „ერთი სიღერა კოცონთან“.

მეორე კითხვაზე: „როგორ ფიქ-რობ, რაც ჰიონერთა სახლში ისწავ-ლებ, შეძლებს სკოლაში სხვას გადას-ცე?“ — 880-მა ჰიონერმა გვიბასუხა:

ღიბს. შევძლებ. ლამაზა ხელმძღე-ნელიც დამეხმარება...

...მაბატით, „მაძიებლის“ იუბი-ლზე რომ ვერ გესტუმრათ. ვერც მეგობრებთან დათქმული პირბა შე-ვასრულე. აჟ, იკაბაში, ძალზე ბეგ-რი საქმეა. მშენებლობა თავისის ითხიხეს. დღიურების წერას კი მა-ინც ვერ მივეცი. ყოველი დღე სავე-სეა საინტერესო ამბებით. შევძე-დიდი ენთუზიაზმი. ურთიერთსუ-ვარული და პატივისცემა, სწორედ ისეთი, თქვენ რამ გსურდათ. ლამა-ზა ხელმძღვანელი.

იმ დღიურებში, რომელსაც იკაბი-ის მშენებლობის დამთავრების შემ-დეგ თქვენთან ჩამოვიტან, 49 „მაძი-ებლის“ (მათ წერილებს ხშირად ეი-ლემ) ბარათების წაყილების შემდეგ მიღებულ შობაზედღიურებზესაც ვი-ნიშნავ. ასე რომ, ბავშვობის მოგო-ნებებს ერთვის საინტერესო ცნობე-ბი მათი დღევანდელი საქმიანობი-დან.

„მწიწანე თეატრში“ კვლავ რომ შე-ვიტარებოთ, მე თვითონ წავიკით-ხავ იკაბიურ დღიურებს.

თქვენი გავცა გავცეცალაჲ ვეანსთან საბასუხო ბარათის ტექსტი იქვე შევადგინეთ. ლამაზა ხელმძღვანელმა ბარათს სახელდასე-ლოდ თურთო „მაძიებლის“ ყო-ფილ წევრთა მიერ კოლექტიურად პასუხცემული ანკეტა:

„მაძიებლის“ წევრებს რა თვისება აერთიანებდა?

დასახული მიზნისკენ სწრაფვა. ვის გარეშე არ შეგძლო ცხოვრე-ბა? რომელი იყო ყველაზე ბედნიე-რი დღე? რომელი ღონისძიება დაგა-მახსოვრდა?

„მაძიებლის“ არც ერთ წევრს უფე-რთმანეთოდ ცხოვრება არ შეგვიძლია. ყველაზე ბედნიერ დღედ 15 სექტემ-ბერს ვთვლით. ამ დღეს შეიქმნა ჩვე-ნი კლუბი. დაგვამახსოვრა „მოგზი-ის საღამო“, „წელიწადის დრონი“, „გალაკტიონ ტაბიძის დღე“, „შენ-ვედრა ნიკოლოზ ოსტროვსკისთან სკოში“, „მოგზაურობა ქერჩის კა-ტაკომბებში“, „პატარა რედაქტორის ვალერი ვოლკოვის კედლის გავითი წითელი არმიის მუზეუმში“, „გოლა-

დმერ მიაიკოვსკის დღე“, „საყვა-რელი პროფესისის დაცვა“, „ფანტას-ტიკური პროექტების დაცვა“, „საყ-ვარული მელიოდების საღამო“, „ელ-ვაკონცერტი“, „კონცერტი-გვირი-ნი“, „ღენინური სტილიზების, გულახდელი დიალოგები მრავალი მავიდის ირგვლივ“, „შრომითი დე-სანტი“, „თოვლის ფანტაზია... მა-შინ ყოველ დღეს ახალი სიხარული მოჰქონდა ჩვენთვის, იმ დღებმა ბევრი რამ დაგვიტოვა სულში.

რა მოგვხა კლუბმა „მაძიებელმა“

ვიპოვე საკუთარი „მე“. ასეთი პასუხი გასცა „მაძიებლის“ ორმოცდაცხრავე წევრმა ამ კითხ-ვებს და ორმოცდაცხრა ხელმოწე-რას ერთ-ერთის მიერ მიწერილი გეგმაც გვანცეცალაძის სახელიც მიე-მტა.

პირი

წიგანის კონკურსის გამარჯვებული ნაშრომი № 1

ზურას ახალი ფალი

ზურას ახალი წლის მოსვლა ძალზე ახარებს. დღესასწაული ხომ ყველა ლამაზი და კარგია. მაგრამ ახალი წელი სულ სხვაა: იწყება ზამთრის არდადეგები. ზურა, ცამეტი წლის ყმაწვილი, დედისა და მამის, ბებუისა და ბაბუის, უფროსი ძმის მკაცრ კონტროლს ათიოდე დღით მიანიც დააღწევს თავს. რა უღიდეგო სიამოვნება — როცა გინდა, დამწვევები, როცა გინდა, ადგები, არაგინ გთხოვს ვაიზნობით მათემატიკური უცხოები და ფორმულები, მომწალობ უცხო ენის გაყვითლი. დამწერო საშინაო დავალება. ამით გარდა: სპორტი, მუსიკა, ბატვა... რა ჰქნას ზურამ: მუსიკაზე არ წავიდეს? — ბებუის გული წაუფეხ; სპორტი მიატოვოს? — მამა არ აპატებს: ხატვაზე თქვას უარი? — ბაბუის წნევა აუწყებს. გაკვეთილები გამოტოვოს? — მაშინ ხომ დედა დასჯის. ჰოდა, უხარია ზურას ახალი წელი...

ირაკლი ბაბიშვილი, თბილისი, 101-ე საშუალო სკოლა, VIII კლასი.

თოვლის გაბაზა

ალბათ თქვენც იცით, რომ თოვლის ბაბუა მთვარეზე ცხოვრობს. წელიწადში ერთხელ დედამიწასაც ესტუმრება. ეს მაშინ ხდება, როცა დედამიწაზეც ცივა და თოვლი მოდის. ალბათ მიხვდით, რატომ: როგორც კი დაცხება, საწყალს სურდა შეეყრება. ამიტომ ყოველთვის ერიდება სიცხეს. გასულ წელს ადრე მოვიდა

და კინაღამ დაინდა. სულ ცრემლად დაილია...

...ერთ ყინვიან დღეს მოწყენილი ვიჭეტი ოთახში და ტელევიზორს ვუყურებდი. უცბად კაენის ხმა შემომესმა. კარი გავეღე და თოვლის პაპა დაინახე. თვალებს ძლივს დავეჭყრე. შემოვიპატიე. გაჭურა ავანთე და ჩაისთვის წყალი დავადგი. გაბარზდა — დედამიწელებმა ჩვენი წესი არ იცითო. ჩაიდანია აიღო და საყინულეში შედგა. წყალი რომ გაიყინა, გამოიღო და გადაყალბა. დამეშვიდობა და წასვლა დააპირა, მაგრამ ტირილი დავიწყე: წამოყვანე მთვარეზე. დედამიწაზე ყოფნა მომწყინდა-მეთქი.

ეს ვთქვი და მთვარეზე გავჩნდი. თავიდან მიხაროდა, მაგრამ ვაი ამ სიხარულს! ბაბუს ვთხოვე, წყალი აედღებინა, თავი მიწოდო და მებღინა. გამოვიდა თოვლის ბებო და თავზე გაყინული წყალბ დამასხა. სიცოცხემ ამიტანა, თანდათან გავივირე და მალე თოვლის ბავშვად გადავიქციე. მთვარეზე ბავშვებმა სიცილი დაიწყეს. მიიხარეს, ახლა სულ აქ უნდა დარჩე, თორემ დედამიწაზე დადნები. შეეწუხდი და ტირილი დავიწყე. უცბად ვილაცამ გამოვიდა. თვალები დავაუკუიტე და დედარჩემი დაინახე. ოთახში ცხელიოდა, გარეთ ცხრათვალა მზე კაშკაშებდა, შუა ზა-

ფხული იყო. „ეჰ, შვილო. — მიიხარა დედამ. — რას ფიქრობდი, ერთბაშად სამი ნაყინი რომ გადასასწლეო?“

გიორგი ალხაიშვილი, რუხოვი, მე-18 საშუალო სკოლა, VIII კლასი.

თათარა

მტვენები დამძიმებულან, კარს მოგვდგომია რთველი, გლეხი ხვავრიელ მოსავალს გულის ფანჯქალით ელის.

ცეცხლზე ბადაგად იქვეა ყურძნის მარცვლების წვენი, თათარას ავანიფიფეობ სიმღერითა და ლხენით.

სულაც არა ვარ გუნებაზე — დავნერო ლექსი, მაგრამ მაინც ვწერ, რაღად წერა ჩემთვის — წესია.

ფურცელი — ვხედავ — ქსოვილია მოსაქარგავი და კალმის წვერი — საქარგავი წმინდა წესია.

ბაია ონიშავა, თბილისი, მე-18 საშუალო სკოლა, XI კლასი.

კათილი ბულიძე

თამარ გოჩაშვილი ცხინვალის მე-4 საშუალო სკოლა, V კლასი.

**გაზაფხულის
მარცხვარი
ღრუაველი**

ლაქვარდისფერ საბანში გახვეულ პაწია ვარდისფერი ღრუბელი ცის კაბადონზე დაკურავდა. ცელქობაში გართულმა გვიან შენიშნა, რომ ცის ტატნობი მრავალფეროვანი ღრუბლებისაგან მთლიანად დაცლილიყო და სივრცეს თვალისმომკრელ ლაქვარდისფერად გაქონდა და კამეში. პაწია ღრუბელმა მოწინებით დაიხია უკან, შიშობდა, არავინ შემნიშნოს, ცის სილამაზეს რომ ხელვეყოფო, და გასცდა ლაქვარდს...
ღრუბელთა სამეფოში მიტყურდა. მიხვდა, რომ დაიგვიანა. ღრუბელთა კოშკში დიდრონი ღრუბლები შეგროვილიყვნენ, მხოლოდ მასდა დღოდნენ. ისინი ახალ მხარეში წასასვლელად ემზადებოდნენ.

მაღე პაწია ვარდისფერი ღრუბელიც მათთან ერთად წვიმის მაცოცხლებელ წვეთებად დაედინება დედამიწას... იქნებ ცკარ-ნამად დედოფინოს ვარდის აღისფერ კოკორს, რომელიც ციქქნა გოგონას ბაღში უნდა გაიშალოს მისდა გასახარად...

მთიანო სალუპაპაძე
მხარბაძე, მე-2 საშუალო სკოლა, V კლასი.

**აღზაბი
შარისხვეპოვობა...**

ერთხელ ჩვენმა ქართული ენის მასწავლებელმა, პატრეცემულმა ნანა დობეტურიშვილმა კინოში წაგვიყენა. ვნახეთ რ. თაბუჯაშვილის ფილმი „ნაძარცვის კვლადკვალი“. გავიცანით უცხოეთში მცხოვრები ქართველები, რომლებიც სულ საქართველოზე ფიქრობენ, მაგალითად, ქეიშვილები. აგადელგა სიონის საკურთხევლის გადასაფარებლის თავგადასავალმა: პატრიოტმა ქართველებმა იგი ხიფათს გადაარჩინეს და მშობლიურ ტამარს დაუბრუნეს.

...ჩვენს სოფელში სამი ისტორიული ძეგლია. ამთავან ყველაზე

**მსოფლიოს
პაწუპაწის
სურბილი
აწუხ
ახალ
პრეზიდენს**

**პარილ
ახალაშვილი**

**პორი,
ბინისილის
საშუალო
სკოლა,
მე-10
კლასი.**

მნიშვნელოვანია წმინდა ლაზარეს ეკლესია, რომელსაც ადრე საწყობად იყენებდნენ, ბოლოს კი ჩვენ გადმოგვცეს, რადგან გვინდოდა მხარეთმცოდნეობის მუზეუმი მოგვეწყობო. შეფემა კი მიისი რემონტი უსასრულოდ გააქიანურეს.

იმ საზღვარგარეთელ ქართველებს ეს ამბავი ფილმში რომ ენახათ, ალბათ შერცხვებოდათ ჩვენი შეფების მაგივრად.

ვიორბი რიპაძე,
საბოიბოს საშუალო სკოლა, V კლასი.

**ჩემი სახლი
სწოში**

ჩემი სახლი ოთხიე მხრით მთებითა და კლდეებით არის გარემოცული. იგი პატარაა, მაგრამ ლამაზია და კოხტა. აივნის მარცხენა მხრიდან რომ გაიხედავ, ჩანს მყინვარწყვრი, რომელიც თოვლის ლენაქით არის დაფარული. მყინვარწყვრს დედაჩემმა პატარაძლა მთა შეარქვა. მართლაც პატარაძალივით

გამოიყურება. როცა წვიმს, მყინვარწყვრი ნისლი იფარება, ხოლო როცა სითბოა და მზეა, იგი ლამაზი პატარაძალივით გამობრძანდება გარეთ. აივნის მარცხენა მხრიდან რომ გაიხედავ, დიანახავ ზევსურეთის მთთან და კლდოვან ხედს. ზევსურეთში იღებს სათავეს მდინარე სნოს წყალი და იქიანდ გრუხუნითა და ბუხუნით მოჩქაფუნებს. სახლის უკან ტყეა, სადაც დათვი, მგელი თუ მელა ბინარობენ. ტყეში ბევრი ხილიცაა. ტყის პირას სუფთა და ცივი წყაროა. სახლიდან მოჩანს დარჯეს მთაც. მთაზე ურცხვი ყვავილია. დარჯეს მთის წვერზე სალოცავია. იქ თენფენობისას აღიან და კლავენ საკლავს. ჩემს სნოს აშშევიან სნოს ციხე, რომელიც ძალიან ლამაზია. სნოს წყალში ბევრი კომპლბინი კლმბახია. მე ძალიან მიყვარს სოფელი სნო.

მთიანო გოდამიშვილი,
თბილისი, 161-ე საშუალო სკოლა, VI კლასი.

გაშუქვის, ნიმუშეხსან მოგაგალი კის კეშე

დღეისათვის კოლუმბიის დედაქალაქის ბოგოტის ერთ-ერთი მთავარი „მახასიათებელი“ გახდა მომუშავე ბავშვები. 10 ათასზე მეტი 10-15 წლის გოგონები რეცხავს მანქანის მინებს ზაჭაყარდინებზე, ყიდის გაზეთებს, საღებუ რეზინს, ღია ბარათებს. ასეთივე სურათია ქვეყნის სხვა ქალაქებშიც.

კოლუმბიაში, სადაც 25 მილიონი აღმაიანი ცხოვრობს, წარმოებაში შრომობს 3,5 მილიონი ბავშვი.

მსოფლიოში ცნობილ კოლუმბიის ყვავის ბავშვები კრეფენ. მისაღის ალებს პერიოდში ყვავის პლანტაციებში დაკავებული 364 ათასი დღიური მუშახელიდან 44 ათასი ბავშვია. „კოლუმბიის თქროს“ ნორ-

ჩი მკრეფავები უფროსების თანხარად კვირაში ექვს დღეს, ათი-თერმეტრ საათის განმავლობაში მუშაობენ.

ყავის კრეფის პერიოდში, ცხადია, სკოლაში სიარულზე ლაპარაკი კი ზედმეტია.

კოლუმბიაში ბავშვთა შრომის გამოყენების რეკორდი დაამყარეს ბოიკის რაიონის მწარმოებლებმა, რომლებთანაც მალაროს სანგრევებში 50 პროცენტი ბავშვები მუშაობენ. ნორჩი მალაროელების ასაკი 5-დან 15 წლამდე მერყევობს. სამუშაოზე ისინი, როგორც წესი, ღამის ცვლაში გაევათ, შუალამის პირველი საათიდან დილის შვიდ საათამდე.

ეს, კეშმარტად, შემძირუნებელი მონაცემები გამოაქვეყნა კოლუმბიელმა ექიმმა გუტიერეს არანგომ, რომელიც წლების მანძილზე სწავლობდა თავის ქვეყანაში ბავშვთა შრომის გამოყენების პრობლემას.

ბრიტანელი ისტორიკოსი როჯერ სოიერი თავის ახალ წიგნში „მონობად ქცეული ბავშვობა“ მრისხანე-

ბითა და გულისტკივილი წერს ოცდაათამდე მცირეწლოვან ბავშვზე, რომლებიც იყიდა ერთ-ერთმა აზიელმა ფაბრიკანტმა... „მთიი შრომადლე 20 საათს გრძელდება. სულ ოღნავაც რომ შეეცადონ სამუშაოსათვის თავის არიდებას, მათ სსსტიკად სცემენ ჩერებში გახვეული ქვებითა და ყტებით. ხოლო თუ ვინმემ გაქცევა სცადა და დაიჭირეს, ფეხებით ჰკიდებენ ხეზე, სცემენ და გავარგარებული შანთებით დაღავენ“.

დასავლეთის ქვეყნებში მოტაცებული ბავშვები საწარმოებში კი არ ხვდებიან, არამედ ან პორნონდუსტრიაში (იძულებითი პროსტიტუცია) ანდა არალეგალურ ნარკოტიკებში (როგორც ნარკოტიკების გასაღებლებში).

მიმდინარე წლის ავგისტოში პარაგვაის დედაქალაქის, ასუნსიონის გარეუბანში ბავშვთა თავშესაფარში პოლიციელები წააყვანდნენ ექვსიდან ცხრა თვის ასაკამდე 7 ჩვილს, რომლებიც გამზადებული ჰყავდათ აშშ-ში გასაგზავნად.

თავშესაფრებიდან ჩვილი ბავშვე-

მაღალი ზნეობის გაკვეთილი

(პრიმოლ შარაქის ცხოვრებიდან)

ვარშავის უნივერსიტეტის სადარბაზო შესასვლელში, ომში დაღუპულ პროფესორთა მემორიალურ დაფაზე ამოტივფრულა ერთი ქართული გვარ-სახელიც. იგივე გვარ-სახელი გვხვდება ვარშავის ნმ. იოანე კლემაქსის სახელობის ეკლესიის ერთ კედელზე გაკეთებულ მართლმადიდებლური ეკლესიის ომში დაღუპულ მოღვაწეთა მემორიალურ დაფაზეც. დიას... არქიმანდრიტი გრიგოლ ფერაქე — უმაღლესი ზნეობის ადამიანი და მეცნიერი, ბერლონის უნივერსიტეტის თეოლოგიის

კანდიდატი, ვარშავის უნივერსიტეტის მართლმადიდებლური თეოლოგიის ფაკულტეტის პროფესორი, ბონის უნივერსიტეტის ფილოსოფიის დოქტორი და ფილოლოგიის პრივატდოცენტი, საქართველოს უარგლებს გართ დღემდე ერთადერთი — პარიზის ნმ. ნინოს სახელობის ქართული ეკლესიის — დამაარსებელი და პირველი ნინამძღვარი...

პოლონეთში ამ დიდი ქართველის ცხოვრებასა და მოღვაწეობასთან, განსაკუთრებით კი მის ტრაგიკულ აღსასრულთან დაკავ-

შირებული დღემდე მორაული არაერთი ლეგენდა არსებობს. აი, ერთერთი მათგანი: ოსვენციმის საონცენტრაციო ბანაკში მოუკლავთ გერმანელი ოფიცერი. ბანაკის ადმინისტრაციას გასჭირვებია მკვლელის პოვნა. გამხეცებულ ფაშისტებს პლაცზე გამოურკვეთ მთელი ბანაკი, გაუშიშვლებიათ იმ საშინელ ყინვაში და დამურებიათ, ასე გამყოფებთ, თუ ოფიცერის მკვლელობა არ გამოვიჩინეთ... მაშინ გამოსულა პატიმართა ერთი მწკრივიდან გრიგოლ ფერაქე... იგი თურმე ძალღმირ დაბაღვჯინეს, შემდეგ ბენზინი გადაასხეს და დაწვეს ყველას თვალწინ...

გრიგოლ ფერაქე გესტაპოს დაუპატიმრებია 1942 წლის სექტემ-

ბის გაყვანა უცხოეთში გასაშვილებლად ჩვეულებრივი, ლეგალური საქმეა. მაგრამ საერთაშორისო მადიამ, უკვე კარგახანია, გააჩაღა ფარული ვაჭრობა ბავშვებით, რომლებსაც ისინი განვითარებად ქვეყნებში იტაცებენ ანდა გროშებად ყიდულობენ და შემდეგ თითოეულს 10-20 ათას-დოლარად ჰყიდენ ამერიკელ ან დასავლეთეობელ მდიღრებზე, რომლებსაც სურთ ბავშვი იშვილონ.

მაგრამ იმ ზემოხსენებულ შვიდეულს, როგორც გაირკვა, სულ სხვა ბედი ელოდა. პოლიციელებმა იფიქრეს, რომ აქ საქმე სხვაგვარად იყო, რადგან ყველა ბავშვი ფიზიკურად დეფექტიანი აღმოჩნდა. ამიტომ დაუყოვნებლივ დაიწყო ძიება და უკვე 7 აგვისტოს გამოძიებულმა კამპოსმა პრესისათვის მიცემულ ინტერვიუში განაცხადა: ჩვილი ბავშვებით მოვიჭრებომა ეს პატარები ბრაზილიაში ლატაქი მოვლებისაგან შეიძინეს ვითომდა გასაშვილებლად და თითოეულ მათგანს 15 ათასი დოლარი საფასური გასცეს. შემდეგ კამპოსმა დასძინა: „წარმოიდგინეთ, რომ ამერიკელი მილიონერის ერ-

თადერთ შვილს დაავადებული თირკმელი აღმოაჩნდა. ცხადია, მილიონერი მამა არაფერს დიშურებს იმი-სათვის, რომ მის შვილს გადაუნერგოს ჯანმრთელი თირკმელი“. ასე რომ, ეს შვიდი ჩვილი გამაზადებელი იყო ამერიკაში გადასაცემად, როგორც „სათადარიგო ნაწილებს“ დონორები.

მაფიის ამ ახალი სახესხვაობის თავკაცები, როგორც ეს მიღებულია განგსტერთა სამყაროში, საიმედოდ არიან დამალულნი. ვერც ყოვლისმცოდნე უუჩნალისტებმა, ვერც მალაქლონფიციფრმა ვაჭრებმა ვერ შეძლეს ჭრჭერიობით მათი კვილის მიგნება...

ამის მიზეზი მხოლოდ მართლმსაჯულების ორგანოების მოუქნელობა რილია. ბავშვების გაყიდვის სტიმულს აძლევს მორალი, უფრო სწორად — სასოგადოების ამორალურობა, იმ სასოგადოებისა, სადაც მატერიალურმა ფასეულობამ ადამიანის ადამორგუნეული ისეთი ძილა მოიპოვა, რომ მათი შექმნის მეთოდები აბსოლუტურად შეუთავსებელია რაიმე ეთიკურ და სამართლებრივ კრიტერიუმებთან.

საფრენება და ფაქტეუბა

აშშ-ში დაახლოებით 15 მილიონამდე ბავშვი და მოზარდი სიღატაკეში ცხოვრობს. 9 მილიონამდე პატარა ამერიკელი საბჭოთაბუნებისადრის დაბნაბრებას, მაგრამ მათი ოციანი უმეტესობა — თითქმის 80 პროცენტი — ვერ ღებულვას მას. ბავშვების სულოიერი სოცინასლის შტრყევის მთავარ მიზეზად ამერიკის კონგრესის ტექნიკური შეფასებების მიუერო სიღარიბის ასახელებს.

გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის 20 ათასი ბავშვი ხდება ყოველწლიურად ძალადობის მსხვერპლი. მათგან 700 ცემისაგან იღუპება.

ბერში. დაპატიმრების მიზეზი უბრალო ყოფილა: ქართველ მეცნიერსა და პუბლიცისტს არაფორთ არ შეეძლო, არ დახმარებოდა ფაშისტებისაგან დევნილ ებრაელობას. იგი მათ თავშესაფარს აძლევდა, თანამშრომლობდა პოლონელ იატაკეულებთანაც.

1942 წლის დეკემბერში ოსვენციში დატრიალებული ამ უბედურების შესახებ რამდენიმე ცნობა პოლონურ პრესასაც შემოუწახავს. მათგან უფრო სარწმუნოდ მიჩნეულია ორი:

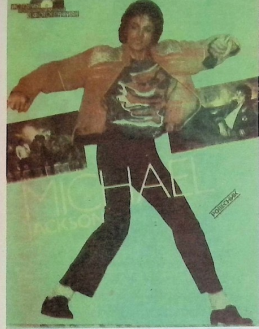
„ფრანკე გარდაიცვალა გაზის საკანში, ოსვენციმის საკონცენტრაციო ბანაკში. გაზის საკანში შევიდა ნებაყოფლობით, მრავალშვილიანი პატიმრის ნაცვლად, ეს

ცნობა მიტროპოლიტ დიონისეს მიანოდა ბანაკიდან დაბრუნებულმა ყოფილმა პატიმარმა, რომელმაც მოიტანა არქივმანრიტ ფერაძის ჯვარი“.

„საკონცენტრაციო ბანაკებში ბევრი სასულიერო პირიც დაიღუპა, მაგალითად, გრიგოლ ფერაძე, რომელმაც თავი დასდო პოლონელთათვის. იგი ჯერ ძალღებს დაავლევჯინებს, ხოლო შემდეგ დამსწრეთა თვალწინ დაწვეს“.

მაგრამ დღეს, როცა უკვე 46 წელი გავიდა ამ დიდი მეცნიერის მონამებრივი დაღუპვიდან, აღარაინ არკვევს, მის მიერ მტკიცედ მიღებულ რომელ ვაჟკაცურ გადარწმუნებულებას შეენირა კონკრეტულად გრიგოლ ფერაძე — შე-

მოქმედებითი ენერგიით აღსავსე მეცნიერი, სიცოცხლის საღისით სახე 43 წლის კაცი... მრავალშვილიანი პატიმრის ნაცვლად, მართლაც საკუთარი სურვილით შევიდა გაზის საკანში თუ საკუთაროვე სურვილით ემსხვერპლა გერმანელთა აღვირახსნილ ანგარიშსწორებას?! მისი ცხოვრების მავალითში დღეს ადამიანებისთვის სულ სხვა რამ არის მთავარი: გრიგოლ ფერაძე არ ყოფილა მხოლოდ მეცნიერი, მიუხედავად იმისა, რომ თავისი მრავალშვილიანი მოღვაწეობით იგი უუძველვად მეცნიერ-კლასიკოსთა შორისაა; იგი ჩვენ ღებუნად დაგვრჩა: ლეგენდად იმაზე, როგორ ვიცხოვროთ და როგორ მოკვდეთ.

წარმატება, მაგრამ კლდეც აწუხებდა. ვაი-
თუ სწორედ არ ვიქცეოდი, ბავშვებს ასე
რომ ეტეროავთო. მაშე „ჩექოსონ-ს“ ხმის
ჩამწერ სტუდია „მოუტარუნში“ მიიწვიეს მო-
სახმენად. მოსმენამ წარმატებით ჩააბრა.
სწორედ მაშინ ვაიციეს ჩექოსონმა პროდუ-
ქტური ბერი გორდი, რომელმაც დღეი მო-
პაალო უწინასწარმეტყველა მამ. ვაიციე-
დარი და ჩექოსონები სახმბრეო კალფორნი-
ში გადასახლდნენ. აქ მშენი შეხანაწივე
წაგვი მომდგრალის დიანა როსის მუხარვე-
ლობაში აღმოჩნდნენ. თითქმის მთელი წე-
ლი იტვორებს მთი მის სახლში და ზებერც
შეიბრებს მისგან. ვანასკუორტებზე მწარუ-
ველიბა ვამოიბინა კეთილბა ანდელუნმა მ-
აიკლის მიმართ, მარტო ის რად ღარს, რომ
სწორედ მან აწიარა ბიჭუნა მსოფლიოს

თანამედროვე მუსიკა

დერალმა მშვიდი, კარბაკტული ყოფი და-
უპიბისბარა. „ორედგის“ ჩაწერაში მაიკლს
ეხმარებოდნენ პოლ მაკარსონი, ენი ვან
ალენი, სხვა ცნობილი მუსიკოსები. ამ
ფორტიპეო მოწოდებობა და პოპულარობის
მწვერვალს მიაღწია, მას აწერაგუნა „ალა-
ტინის“ დირჟიტორს წოდება მიანციეს. სპი-
წლის შემდეგ კი, 1988 წელს მაიკლ ჩექ-
ოსონმა ჩაწერა „სამეარო — ეს ჩვენი ვარა“.
ეს ნაწარმოები მაიკლმა „ლიონელ რიხის
თან ერთად დაწერა მას შემდეგ, რაც ნაბა
დაუკომპეტურე ფილმი ეთიბისიანა და სუ-
დაწნი შიმშილობის შესახებ. მომდევნო
სხვის ჩაწერას მომდგრადმა იტწოდებდა და-
სკეპი მოანდობა. ალბომი „ორედგის“ („ხედ“)
სახელწოდებებით გამოვიდა.

მაიკლ ჯექსონი

წარმატებასც და პოპულარობასც „ჩექ-
ოსონებმა“ და თვით მაიკლმა უდიდესი შრო-
მის, განუწყვეტლად დახვეწისა და სრულ-
ყოფის შესაბ მიადღეს. აი, რას ამბობს მა-
იკლის შესახებ მისი უფროსი ძმა ჩარტენი:

ამერიკელი შოუ ბიზნესის ვაიკკლავი
მაიკლ ჯექსონი მებტადრფაული კარხნის
აწვის მენაწანის ცხრაშვილანი ოჯახის მე-
შვიდე შვილია. მძიმე შრომით მოქანულ
ქო ჩექოსონს მუსიკა ეწარგებდა დადღეილი-
ბობად და უხამაიფინებდა. ოჯახში აველა
მხარობდა და უტარდა. შვილებს მუსიკას
მამა ასწავლიდა და ამასთან ისეთი მკაცრი
მასწავლებელი იყო, რომ დაშვებული შეუ-
ლომებისათვის ხშირად სცემდა კლდეც ბი-
ჭებს. აველაზე მებტად მაიკლი იტვობებოდა,
რადგანაც სწორედ ის არ ებუებოდა ხოლმე
მამას.

უდიდეს ხელფაანაა შემოქმედებას, გულ-
ვიბა ინტერესი ხელუწუნებისადმი.

1969 წელს გამოვიდა „ჩექოსონ-5“-ის პირ-
ველი ფირფიტა „მე მინდა დაბრუნდნა“.
მაიკლი მაშინ თვრთმებე წვლიბა იყო. ფირ-
ფიტის ორ მილიონამდე ეგზემპლარი არ
კვარიაწი ვაიციდა. ამ დღეებმა მიტ-პარალში
პირველი ადგილი დაიკავა. ჭაფუცის მსოფრ
სოლი ფირფიტა 1970 წელს გამოვიდა და
ისიც ძალზე სწრაფად ვაიციდა. ტრიუმფა-
ღური წარმატება და საყოველთაო აღი-
არება მოუტანა ჩექოსონებს ხიმდგრამ „მე იქ
ვაქვნი“, რომელიც ხუთი კვირის განმე-
ლობაში პირველობდა მიტ-პარალში.

მაიკლ ექვსი წვლიბა იყო, რიცა ჩექოს-
ონების მუსიკალურბა კლდეტვობა „ჩექოსონ
ფაიფა“ („ჩექოსონ-5“) შრომობლიერ ქალქე მუ-
არიწი სკამდელი დღეი პოპულარობა მობოი-
ვა. ადგომობიერ სუბლეკის მისწონდა სუ-
თი შეკანაიწი მძის — ქმრის, ჩაქი, ტბრი,
მარღონ და მაიკლ ჯექსონების ხიმდგრამი.
მაიკლ ბიჭუნა ვაიბარჩვეს შრომობლიერ ქა-
ლაქში ვაიბარბული კონცერტისში „გერბის ასაბო
ხმები“ და წარმატებით ვაიბამაშეწულმა ოჯა-
ხის უფროსბა რიკავიგის წაიყვანა ისინი. ამი-
ორდამ ქო ჩექოსონს საკუთარი შვილებბს
მენეჯერი ვახდა. მან ხელშეკრულება დაუ-
დო გერბის ერთ-ერთი დამის კლდებს. აქ ვა-
მარობლიერ კონცერტებდამხი მიხედბული შე-
მოსავალი საწაულებბს აძლდებდა ჭაფუცს,
სხვადასხვა ქალქში ვაიბარბულიყო, მონაწი-
ლეობა მიეღო მოყვარულთა კონცერტებში.
ბიჭების დედებს თუქვია კო ასარბებდა მათი

დადვა დრო, რიცა მებბა თვითონ მო-
ინდობის ხიმდგრამის უბისზვად და ჩაწერა,
რასაც „მოუტარუნთაში“ უთანხმობება მოქვია
და ჩექოსონები ახლა ფირმა „იკიქს“ დაუ-
კავებრდნენ. 1976 წელს ჭაფუცმა სახელწო-
რებმა შეიცვალა, უფროსების წამოწარდღილი
უფროსობის მამ რენდილ შეუწეროდა და ახლა
მო უხრბალიერ „ჩექოსონებში“ დაიბრკვეს.

21 წლის მაიკლ ჩექოსონმა უფარი თქვა მ-
ბის მენეჯერობაზე და თავადვე მოიკიდა ხე-
ლი საუკეთესო კარიერას. წარმატებას წარმა-
ტება მუილდებდა, ბოლო ხიმდგრამ „თორთო-
ღვის აღმშტვრელი“ („ორედგის“) ტრიუმფა-
ღური წარმატება მოუტანა მომდგრამს.
მაიკლ ჩექოსონი სუბლეკის უტარადლებს ცე-
ნტრში აღმოჩნდა. შემაწუხებულმა, ვაიბარბი-
ანებულ პოპულარობას, ვაცხვერდებულ ინ-
ტერესს მისი პირადი ცხოვრებისადმი მამ-

ეს მხოლოდ პუბლიკის ბგინია, რომ მაიკლ-
ის ოსო ცხოვრბობს, როგორც უწამარი.
იბს ხომ ვერაიწი ხედვბს, როგორ მუშაობს
იგი. ვამოსვლის დარბს ჩამდენწარმე უნდა
ჩასწოდებო „სუთო ვანგაბად; ანარბი მუ-
დამ მხადიფინაში აქვს, სხვაინარბი დუღი
ვერ ვაუტდებს. ყოველ კონცერტზე მაიკლ
სამ-სამ კოლოგარბს იღებებს, ამიტომ მკაცრი
დღეცა უნდა დაიკვას — იგი კო არა კუნბს,
ძალდეს კვებვბს. მონარბული ბოსტნული,
ბრინჯი; არც ერთი გრამი მარბილი, შაქარი,
არც ყვავა, არც ჩაი, მხოლოდ მინერალური
წაქვები. ყოველი კონცერტის შემდეგ ვაიან
დაბმედ ხდებია ვიდერჩანაწერის ვანბლდა
— თუ მაიკლს რამე არ მოხწონს, მამაწივე
იწყებს რეპეტბიციბს, რომ არ დაიწყებო.
მაიკლ ჩექოსონის ერთ-ერთი ბოლო ნამუ-
შეგარბია ხიმდგრამი ცნობილი ჭრებობის
შე. კომპლბს ფილმდამ „კუბიტინი ეო“,
რომელშიც მთავარი როლბს თვითონ მაიკლ
ჩექოსონი ასრულებს. კლდეტვობის დაბ-
ურდა პუბლიკა მაიკლ ჩექოსონის სახლებლ
ვარწეობი, რიცა ვამოვიდა მისი ავტობიოგ-
რაფიული წიგნი „ვასტარბობა მთავარს ქვე“
 („სუნულოკ“). წიგნთან დაკავშირებით მი-
მდგრადმა ვანაცხვბდა: „როგორც წესი, მე
არ ვიძლევია ინტერვიუბს, და ეს წიგნი არის
ჩემი საკუთარი ხერბი, ვაცხვერდებო ჩემს
ვარწეობი არსებულ სამყაროში“.

ტურნალი „როდენსივი“

ს ა მ უ მ ტ ლ მ ს

ნ მ ნ ჩ ი

ტ ა მ ი ნ ა ტ ზ ი

მკაცრად და პირდაპირ მომზი-
რალი თვალები, მკვეთრად მოხა-
ზული ბაგეები, ენერგიული ნიჟა-
პი... ბიონერ ტოლია შუმოვის ნი-
თქოს შუბლზე ეწერა, დიდი საქ-
მეებისათვის რომ იყო დაბადებუ-
ლი. მეოცნებე ბიჭი იყო, მფრინავ-
გამომცდელის ვაკაკტურ პროფე-
სიაზე ოცნებობდა.

ის-ის იყო, ტოლიამ მე-9 კლა-
სის გამოცდები ჩააბარა. ომი
დაიწყო თუ არა, მეგობრები მხარ-
ში ამოიყვნა და ბიჭებმა სამხედ-
რო კომისარიატს მიაშურეს, მო-
ხალისედ უნდოდათ ფრონტზე წა-
სვლა, მაგრამ უარი უთხრეს, მცი-
რენლოვანი ხართო.

მოუახლოვდნენ თუ არა გერმა-
ნელები ოსტაშევოს (ოსტაშევო-
დან მოსკოვამდე კი ასიოდე კი-
ლომეტრილა რჩებოდა), ტოლიას
დგამდ პარტიზანებთან ერთად
ტყეს მიაშურა. ტოლია არც ახლა
ნაიყვანეს და დალონებულმა ბიჭ-
მა აღარ იცოდა, რა ექნა, მაგრამ
მალე შეიტყო, რომ ქალაქში გა-
მანადგურებელი ბატალიონი ყა-
ლიბდებოდა და მის მეთაურად
ტოლიას სკოლის დირექტორი
დ. ნახაროვი იყო დანიშნული. ყმა-
ნივლმა მამინევე მონასა დ. ნახა-
როვი და ჩაირიცხა ბატალიონში,
რომელიც მალე ტყეში გავიდა და
ცალკე პარტიზანულ რაზმად ჩა-
მოყალიბდა.

ტოლია მზვერავთა ჯგუფში ჩა-
რიცხეს. ბიჭმა მალე მიიღო პირ-
ველი დავალები, რომელიც პირ-
ნათლად შეასრულა.

ბაზის ტერიტორიაზე, ხის შენო-
ბების კედლებს ბენზინი შესასხა და
ცეცხლი წაუკიდა. ტყემდე უკან
მოუხედავად ირბინა. ტყისპირს
რომ მიაღწია, შეჩერდა და მოიხე-
და. ალი ცას სწევდებოდა.

ტოლია უფრო სწირად მარტო-
კა დადიოდა დავალებებზე. უფრო-
სებს უეკირდათ კიდევ, როგორ
ახერხებდა იგი ასე უჩუმრად ლია-
ნდაგის აყრას, ხიდებისა და გზა-
ტკეცილების დანადგავს, გზის მო-
სახვევში სნაიპერული საფარების
მონყობას. ზოგჯერ შურა ვორო-
ვიც ახლდა და ბიჭები ერთად
აველებდნენ მუსის ფაშის ტყეებსა და
მათ სამხედრო ტექნიკას.

ტოლია შუმოვი

გვიანი შემოდგომის დღეს ერთი
სოფლის განაპირას მზვერავმა ტო-
ლია შუმოვმა გერმანელთა კარ-
გად შენიღბული სანავის ბაზა
აღმოაჩინა. ერთხანს აკვირდებოდა
გუშაგების მოძრაობას, ყარაულის
შეცვლის დროის შუალედებს. მე-
რე დრო იხელთა, ცოცხით შევიდა

ერთხელ მეგობრები ოსტაშევოს
სამხედრო ნაწილის შტაბიდან დას-
ავეთის მიმართულებით მიმავ-
ალ მანქანას ჩაუსაფრდნენ, ზუს-
ტი სროლით საბურთი გაუხვრი-
ტეს, მძლერი და დაღვა მოსპოეს,
ძვირფასი საბუთები და იარაღი
გაიტაცეს და რაზმში მიიტანეს.

ერთ-ერთი დავალების შესრულე-
ბისას ტოლია ოსტაშევოში გამცე-
მმა იცნო და პიტლერლებს ხელ-
ში ჩაუგდო. ბიჭი სასტიკად აწა-
მეს, მაგრამ ვერ გატყვის და ვერ
ათქმეინეს, სად ედო ბინა პარ-
ტიზანულ რაზმს. ნორჩი პარტი-
ზანი მამაცურად შეხედა სიკე-
დილს.

ტოლია შუმოვი სიკვდილის შემ-
დეგ სამშობლოს მაღალი ჯილ-
დებით — ლენინის ორდენით და-
ჯილდოვდა.

ს ა მ უ მ ტ ლ მ ს

სალხური იმპაზი

იყო ერთი ბიჭუნა, სოფელში ცხოვრობ-
და. შობილები დღაადრიაინად მიდიოდნენ
სამუშაოდ, ბიჭი კი შინ მარტო რჩებოდა.
ბუკს დღიანს უსაქურად ვაჭერდა არ
შეუღლო. პოლა, ერთ დღეს ბაღსიკენ გაი-
სიერნა. ბაღში უამრავი წერილი თუ

მხსილი ქვა ეყარა. მან ისინი ჭერ ერთად
შეაგროვა, მერე ნაწილ-ნაწილ ვაღაზიდა და
პატარა მდინარეში ჩაუყარა, რომელსაც ბაღს
ჩამოედოდა, შემდეგ პატარა კლემები ვა-
კეთა და უვაილები დაჩერო.

საქმეს რომ მორჩა, ხელი დაიბანა და
იქმე, ხის ქვეშ წამოვარდა.

საღამოს სამუშაოდან დაბრუნებულმა მა-
მა ბუკს შეკითხა:

- ბაღში ვინ იმუშავა?
- ვინ და შეი — ამაყად მიუგო ბიჭუნამ.
- მათ საუბრის დღეამაც მოუწერია. ამაღ
მან იკითხა:

- ბაღში კლემები ვინ ვაკეთათ?
- შეი — მიუგო ბიჭმა.
- მარტო შეი? — გაიკვირებს შობი-
ლებმა.

— არა, ათი მეგობარი დამებმარა, — გა-
იღიმა ბავშვმა.

— მერე და, სად არიან ის შენი პატარა
მეგობრები? — კითხის მამამ.

— აი, — გაუშვარა ბიჭმა ხელეები. —
ათორუბლ მათგანზე ხუთი მეგობარია!

გერმანულადან თარგმნა
შ. ამირხანაშვილი

თავისთავად კომუნის უპირატესად საზრუნავად

„ქვირფის რედაქცია მინდებრებს, როგორ წარვართი ოქტომბრულიან მუშაობა. საერთოდ, ოქტომბრულზე უკეთა რამ იყარება, მარტო იმას ვწერო, რომ პიონერები უნდა შეუბრუნდნენ ოქტომბრულს, მაგრამ როგორ უნდა ვიმუშაოთ, ამანუ არაფერს ვამბობო. კარგი იქნება, თუ პიონერულ აქტივის კლბს „კოცონში“ ამანუც ვიხაუბრებო.“

ჩიხატაძის 1-ლი საშუალო სკოლის ფურჩხი პიონერბუნძმდვანელი ნინო ძნაძე

პიონერთა IX საკავშირო შეკრებაში დღე უფრადღება მიიქცია ოქტომბრულიან პიონერების მუშაობას, თავის ვადაწვეტილებათაშიც ასე ჩაერთა: „ჩვენი ორგანიზაციის მომავალი ბევრად არის დამოკიდებული ოქტომბრულიან მუშაობაზე. ჩვენს ოქტომბრულიან შედეგს ვაჩი, წინამძღოლები ვართ, პრინციპულად ვყოფდებით პიონერთა რიგებში მათ მიღებას.“

თქვენივე ცნობილია პიონერთა IX საკავშირო შეკრების ეს ვადაწვეტილება. მასში მოცემულია მიმართლება, დამახული ამოცანა, ასე რომ, ყოველთვის ზემოდან კარნახს ნუ ებრძობით. ვეღვაფერო პიონერთა თვითმმართველობაზე, მათ ვამოგონებლობაზე და აქტიურობაზე ვამოკიდებული.“

ამ საკითხზე „კოცონში“ მრავალი მაგიდასთან სახატებრად (ვერლისხვითი იმას,

რომ „კოცონში“ ვამოქვეყნებული მასლები უფროდ პიონერბუნძმდვანელებსაც დაუბრუნება, მოეწვევით ბ. ძნელაძის სახელობის პიონერთა და მოსწავლეთა რესპუბლიკური სახსარის პიონერული მუშაობის სექტორის ბუროლისტ ბნწმ ჰაბიწმწმ.

თქვენ, ახმა უნდა, ვველანი იცნობო ამ ვარდაქმნებს, რომლებიც ამჟამად ხორციელდება პიონერულ ცხოვრებაში.

ჩვენ და თქვენ ფურჩხი პიონერბუნძმდვანელები, ისინი, ვინც დღეს პიონერულიან ვეშაობთ, ერთად ვაკეთებთ დასტკრებს ვანული წლების ვამოცოდებებთან: რა ვაკეთებო, რა ვინწავლებო, რა შევქმენებო, რას მივადრებო, რა შევდომებო დავუშვებო.

ვახსენებ პიონერთა კანონი — პიონერთა მხარს უსწრებებს კომუნისტებს, ებრძობებას ვახსენს კოლკაპერბელო, წინ მივძღვება ოქტომბრულს — სწორედ ესეა პიონერული და კოლკაპერბელო ორგანიზაციების წლებანდელი მუშაობის ძირითადი მიმართულება, ასე რომ, ოქტომბრულიან ზეღონდელი დღე მათთან მუშაობის ვარდაქმნა, შედეგად მათთვის პიონერული ცხოვრების ვადაცდება და მიხთვის დღამა შინაარსის მიცემა ისეც იქვეწვა დამოკიდებული.“

სწორედ ამ საქმის წარმართვანი დავებმარებაში თამაშ-მოგზაურობა ოქტომბრულიან თვითის — ოქტომბრულიან წესებთან პიონერულ კანონებანდ — ამ თამაშ-მოგზაურობის მიანაშ: ვანამატორის ოქტომბრულიან კოლკაპერბელო — ჩავუფებო და ვარკვევებო: ასწავლო ოქტომბრულს სახარკველბელო საქმიანობის ერთად და შევბრძვებო, ოქტომბრულიან წესების მიხედვით წარმართვა, პიონერთა რიგებში შეხასხველვად მომზადება, პიონერულ რაზმებთან ურთიერთობის ვამოცოდებება და ვამართავდებრეობება.

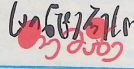
თამაშ-მოგზაურობაში მოწინაღობის მიღება შეუძლებელია პიონერულ რაზმებსა და ჩვენს, მე-1, მე-2 კლასების ოქტომბრულიან ვაჭუფებს. მზის ორგანიზაციებში არიან ოქტომბრულიან მეგობრობის საბჭოები.

ოქტომბრულიან თამაშის დროს პიონერები ერთად აწუბონენ დასწრებულ და და-

უსწრებულ მოგზაურობებს საკავშირო-საწვრული ორგანიზაციის ისტორიას და დღევანდელ დღესთან დაკავშირებულ ადგილებში: ატარებენ საგანგებო მეცოდებობებს, შეხიბრებებს, ცტადებებს, კონკურსებს, იმპროვიზაციებს, ვიქტორინებს, შრომის დღესტებს, საქმის შემოქმედებით თამაშობებს, შეკრებებს, შეკრება-შეხვედრებს (ნახეთ, შემოქმედებითი მუშაობის რამდენი შესაძლებლობა ვახაზავლობწრინებელი თქვენი რაზმის ვეგამში). ამ თამაშის დროს ოქტომბრულიან წყველობენ პიონერთა ორგანიზაციის ისტორიას, იქვეწვენ პრაქტიკული მუშაობის ჩვევებს, რაც ასე აუცილებელია აქტიური ცხოვრებისათვის ჭარ ოქტომბრულიან ჩვეულებში, ბოლო შედეგად — პიონერულ რაზმებს. ოქტომბრულიან წყველობენ თავიანთი ვახაჯებულო საქმის კოლკაპერბელო დავებთან, დავებებების შესწრებას, თავიანთი ნაშრომის შეხატებას.

რამდენიმე რჩება მათთვის, ვინც ოქტომბრულიან მუშაობს

პიონერულიან აქტივად, პიონერბუნძმდვანელებმა შევადგინოთ მოაწველო პიონერ-ოქტომბრულიან ერთობლივი შეკრებები: „ღუწინის სახელი, ლენინის ოცნება“. „პიონერი გ. ი. პირველი“ და ა. შ.; ვააცნობო ოქტომბრულს მიიქცია პიონერული რაზმების ცხოვრება, პიონერული სიმბოლოები, ატრბუდები: ესაუბრობო წიგნიდ უკვლახვევას და სამკერდ ნაწარმ, შეკრებაზე „შენი პიონერული ორგანიზაცია“ — პიონერთა ორგანიზაციის ისტორიას, რაზმეულობის ცტადებებზე, ვმართ პიონერების ცტადებებზე, წინაშე პიონერთა კანონებზე: შეგებლობო, მოაწველო მათი შეხვედრა კოლკაპერბელო და კომუნისტებთან. ასევე შევიტვილო, ვააცნობო პატარებს ოქტომბრულიან წესები, დუსწრებულდ ამოგზაურობო ისინი მომძებ რესპუბლიკებში, შესაწავლით მომძებ რესპუბლიკების ბავშვთა თამაშობებს. მოაწველო ოქტომბრულიან ცანკარებს: „რააკეთო თორწანს ერთეულდ კანსაკებელი“ (15 რესპუბლიკიდან აირჩიე ერთერთი, შენი უკრავლით დაარქვი მას სახელი და ა. შ.).

კომუნისტი — დღევანდელი — ავოლუციანი

ჩვენს ვალკატეობს პრეტული სპირალის ფორმა აქვს. ყოველ 80-900 მლწ წელწად-ღი შრის სისტემა, რომელიც ვალკატეობის ცენტრის ვარზუმში მომართება, ვადაკეთებს სპირალის ტრებებს.

სპირალის ტრტი უმცირეხი მტარებისუ-არი კომპონირის ნაწილებსახებას შედგება: მზის სხივქ იმდენად დიდია, რომ მზის სხივტმა მის ვადას რამდენიმე მლწ წელს ან-ღიწება.

ამ სწის ვანწველობაში დედამიწის (ისევე, როგორც მზის სხივების ვეღა სხეულის)

ზეღდაბის რამდენიმე მილიონწარ მტები კოსმოსური ნაწილიც ვეცემა, ვიდრე ჩვეულებრივ ხივრებში მიმართობისას.

დედამიწის არსებობის 4.5 მილიარდი წლის ვანწველობაში ჩვენმა ლანტანუ კოსმოსური ნაწილებების სახით დამატებითი შეიძინა ასე თანს ტრილონ ტონაზე მტები თვითებრება, რომელთაგან 10 ტრილონ ტონაზე მტები ორგანული წარმოშობისაა.

კოსმოსური მტების (მასსახედა, ვალკატეობის სპირალის ტრტის) კამოხრო შედგენილობა ვანწვევებელიც იყვლება. ეს ნიწახებ

თამაზი შექმნა შეიძლება მოხდეს ოქტომბრული შეკრებაზე „იუჯ მზა!“ პიონერებს, პიონერულმშენებელმა ოქტომბრულს კონკრეტული მაგალითებით უნდა გაწვავდეთ. რას წინაშე ხაზბია შეგობა, ასწავლით მშობლის ბავშვთა თამაზებით, გააწიო სიტყვობები ქვეყნის ოქტომბრული ორგანიზაციები. შეიძლება მიეწიოს ოქტომბრული რეიდები „შობლიანაკე ხანთა“, თამაზი „შუქნიანი“. ასევე, ექსტრენა პიონერთა ოთხთა, სადაც ბატარებს სკოლის პიონერთა ორგანიზაციის ცხოვრებას და საქმიანობას გაეცნობათ.

ჩვენ ვეგობრობთ ბუნებათან, ამიტომ ოქტომბრულს უნდა გააწიო მშობლიური მხარე, ასწავლით ბუნების მფარველობა. ცხოვრობთ კოსმონავტიკაზე. ერთხელ ვაუწყებთ მათ მიერ შეგროვული ფოტოსურათებით მომწოდებით კოსმონავტიკის ცხოვრების ამსახველი ფოტოსურათები. შეგიძლიათ მოაწიოთ თამაზ-მოკაზმების თემაზე. „ჩვენ მშობლიურ ქანსაზე შევახივებთ“. ეს შეიძლება აუოს ამ თემაზე ოქტომბრული ნახატების კონკრეტის ან ოხროსა მშობლიურ ქალაქზე, ქანსაზე, ერთ-ერთი ღირს-შეანიშნა ადგილზე.

სახეობისათვის ლენინარტული გამოცდილება, ამ ქალაქის ბევრ სკოლაში რაზე შეიძლება საბჭო ოქტომბრული ოცნების საეკოლოგიური კლენდარის, რომელიც ცხატრება ოქტომბრულსა და მათ, ვინც ოქტომბრულსა და მათთან. ან ისიც, ამ ქალაქის ოქტომბრული ოცნების განკუთვნილი კლენდარია:

სიმბოლოები: შექმნილია ოქტომბრული კლუბი „წოელი უელახვენი“, მოეწიოს მისი საუბრით ვახსნა (კლუბის მეცადინეობა თვეში ერთხელ ვაიმართება), ჩატარდება ოქტომბრული შეკრება „ვეწმინდები ვავხედო პიონერული“.

ოქტომბრულს ეძლევა დავალები: ხშირი სწავლობენ ლენინებს წითელ უელახვენი და საყვარელი: აგრეთვე, დღეზე დავალები.

მომხმობები: „პიონერი დღეს თავისი

ორგანიზაციის სიწმინდეს; უფროსობებსა და ავტორიტეტს“. ამ თემაზე მიეწიოს კლუბის მეცადინეობა პიონერთა ოთხთაში. რაზმის საბჭოს წევრები ოქტომბრულს მოუხმობენ თავიანთ საქმიანობაზე, სახარბეულო საქმეებზე, გაეცნობენ რაზედღეს მუშაობს. შეზღვედნენ მიწინააღმდეგე პიონერებს, უხვედნენ რაზედღეს ჩილდებს, შეზღვედნენ მუშა რაზმის აქტებს, ვეცნობათ პიონერულ სიმბოლოებს და ატარებდნენ. შეიძლება პიონერების ჩატარებენ მესამე-ერთი და მეოთხე; აქვე დავალება მიეცემა ვარსკვლავებს, შეიწავლიან სხრა კავშირის გზით პიონერების ცხოვრებას. ოქტომბრულს ეძლევა არცა, მშობლებთან ერთად გაეცნოს მშობლიური ქალაქის, რაიონის ღირსშესანიშნავ ადგილებს.

მომხმობები: „პიონერი შრომის და სწავლობს საშობლოს საკეთილდღეოდ ეწევა, ვახედო მისი დამცემი“. ამ თემაზე შეზღვედა შეიძლება მიეწიოს სკოლის მუშეუნი, შრომისა და სახარბეულო დღეების დახატვები, — სხორტულ დარბაზში მოეწიოს პრაქტიკული მეცადინეობა, სხორტული ესტრედა, ვარსკვლავებს მიეცემა დავალება, გეტყვონ პიონერულ რაზმს, ვეცნობენ ერთი რაზმის პიონერთა საქმიანობას და შეგობათ.

დამხმობები: „პიონერი მზის უწრავებს კომუნისტებს, ეწევა ვახედო კოსმონავტიკის, ვინ მოედებს ოქტომბრულს“. ამ მეცადინეობაში პიონერული და ოქტომბრული ერთობლივად ატარებენ. ოქტომბრული ვარსკვლავები ყველაზე თავიანთ დავალებზე; თავის მხარე, პიონერები მათ მოუხმობენ რაზმის მოვარ საქმეებზე: მუშაობა ოქტომბრული ნახატებისა და ნაკეთობების გამოდენა, ოქტომბრული კონსტრუქციის რაზმის საბჭო ოქტომბრულს მოუხმობთ საუბრით რაზედღეს ტარდება საუბარი: „რას წინაშე, ამოქმედო დამოკიდებულ“.

მიეცემა დავალება ვარსკვლავებს, ვეცნონ სკოლის ინტერკლუბის მუშაობას, საზღვარგარეთის ქვეყნების ბავშვთა ორგანიზაციებს.

პიონერული
სიმბოლო
დავალი

ბუნებრივი: „პიონერი მშვიდობისთვის ატარებს მებრძოლი, მეგობრობის ყველა ქვეყნის პიონერებთან და ბავშვებთან“ (მეცადინეობა ინტერკლუბში ვაიმართება), ინტერკლუბის წევრები ოქტომბრულს მოუხმობენ მშვიდობისთვის ბრძოლაში პიონერული წვდობაზე.

ვარსკვლავებს მიეცემა დავალება, ვამოცხადონ ოქტობრული: „კოსმონავტიკა ჩემს ოქსაში“.

მომხმობები: თემაზე — „ჩვენი წინამძღოლი კოსმონავტიკა“ ეწევა შეზღვედა კოსმონავტიკულსა, პიონერთა რაზმების ზღვრულმდევნეობაში. ვარსკვლავის ზღვრულმდევნეობაში შეიქმნა მოუხმობენ ოქტომბრული: „კოსმონავტიკა ჩემს ოქსაში“ — შეზღვევაზე.

პრაქტიკული მეცადინეობაზე კი, რომელიც სკოლის კოსმონავტიკის კომიტეტი ვაიმართება, ეწევა ვარსკვლავის წინამძღოლებთან შეზღვევაზე.

ბარბერი: „პიონერი ხაიშედი ამსახავთ, პატარს სკეპს უფროსებს, ზრუნავს უმცროსებს, უფროსებს მიქმედებს კეთილხანდობიანობა“. ამ შეკრებაზე პიონერთა რაზედღეს შესხედო ოქტომბრული მზადყოფნა მოეწიება.

ბარბერი: ეწევა თამაზი „იუჯ მზა!“ — ოქტომბრული მიღება პიონერთა ორგანიზაციის რაზედღეს.

მოეწიებოთ, თქვენთან როგორც ცხოვრობენ ოქტომბრულს, რა ეძლევა მათ ხარჯობები რაზედღეს ვაქტორების მუშაობა.

ამას, რომ ტოტის ყოველი ვადამეციის დედამეფის ვანსხვედელი ქიშორი (ორგანული და არაორგანული) შედგენილობის ნაწილები „დაბომბავენ“.

ამ „დაბომბავენ“ შედგება, უპირატესად უფროსი, შეიძლება მცენარეთა საყვარელი დაწევათა ცალკეულ სახეობათა შეტაცება, რაც, თავის მხარე, ცხოველთა სახარბეულო შეტაცების გამოიწვევს. შეიძლება მიღებოს ამოცნების ყველაზე მეტად ვახატრებულს სახეობანი, ხელო მათი ადგილი „დახატრებულს“ დაეკავონ.

ვანიჭარების ღვრიკის თანახმად, კომპლექსური მშენებელი ელემენტების პროცენტული რაოდენობა ვაწარმოებულ მატერიალს; მათთანავე, ვალკატების ტოტის ყოველი ახალი ვადლისა დედამეფა უფრო და უფრო მეტი რაოდენობით შეიქმნის მშენებელი ელემენტებს.

შავი ფეხობის ცენებს ურანის შემცველია მეცთრად ორდება ვარკვეულ პერიოდებში — 80-200 მლნ წლებს ინტერვალში, ამავე პერიოდულობით ორდება ზილდოვებრი ვეოლუციის ტემპები, და არა

მარტო ტემპები, არამედ თავი ეოლოციის სიჩოულ და, მათთანავე, სიჩოულ ამ ეოლოციის შედეგების პროგნოზირებისა.

დასახრად: ვალკატების ცენტრად ჩვენს ქვე მოქმეობა ვევა კოსმოსური დღეობა წინაშე 20-მის სისწრაფო. მათთან მათ ხარჯობები რაზედღეს ზილდოვებრი სერიოზულ ცვლილებებს ვამოწმებს. თანაც, ამ შეზღვედას საქმად მიღე (კოსმოსური მასშტაბით) უნდა ეწეოდნენ — 57 ათას წელზე ოდნავ მეტი ხნის შემდეგ.

უფროსი „სიმათა ოცნა“

განყოფილების
ხელშემაჯანებლობის
შობიარე ინიციატივა

**„გამარჯვების
თასი“**

ვილგოგარდში ტრადიციულ „გამარჯვების თასის“ XII საკავშირო ფესტივალი პირველ ადგილზე გავიდა თბილისის ბავშვთა საკლარაქო სკოლის (დირექტორი — ქონი ჩანაშა, მწვინელი — ვიორგი ხოშჩია) გუნდი.

გავეყენო „გამარჯვების თასზე“ ნათამაშე ერთ-ერთ საინტერესო პარტიას. შევებით თამაშობს გუნდის კაპიტანი, 15 წლის დავით ხოსრუაშვილი.

ხელნაწივი (ვილგოგარდი, ოსტატობის კანდიდატი) — **ხოსრუაშვილი** (თბილისი, ოსტატობის კანდიდატი). სიცილიური დაცვა. 1. e4 e5 2. მ3 d6 3. d4 cd 4. მ3d4 მ3f5 5. მ3d6 6. f3 jე7 7. jე3 0—0 8. jე4 მ3c 9. ld2 jd7 10. h4 h5 11. 0—0 მ3e5 12. jეხ ლა5 24. მ3ჟh1 jეh8 14. jე5 ლf7 15. jეf6 jეf6 16. მ3d5 jე7 17. ლფ5 მ3ჟh8 18. მ3d jე5 19. ლf4 h5 20. გ4 მ3d 21. jეc4 bc 22. ლფ6 ეხ8 (22 ...c3! სელიო დათო ხოსრუაშვილის შევქოლი ინიციატივა გადაეზარდა მეფეზე შეტევანი. მავალითა: 23. მ3d5 ეd5! 24. ეd5 მ3d5 25. ეd4 ლხ6 მოგებით) 23. c3 ლა5 24. მ3ჟh1 ლა4 25. ლf2 ეა5 26. ა3 ეხ6 27. ლე2 მ3d5 28. ეხ5 მ3c4 (ჟობდა 29. ლc4. მავალითა: 29. ...ლა5 30. მ3d5 ეხ7 31. f4 მ3c 2. მ3d4 ა5 33. მ3h3 და თეთრების პოზიცია უფრო პერსპექტიულია) 29. ...მ3h8 30. მ3d5 ეხ5 31. ლf2 jე4 32. f4 ეა5 33. f5 ლa3! სელენიოვი დანებდა.

**ვახუშთა ვარლანის ნარ-სულიანი. 1947 წელი.
ჯონათან პენროუზი**

1947 წელს პასტინგსში დიდი პრიზანეთის კუბუქთა ჩემპიონატში გამარჯვა 13 წლის ჟონათან პენროუზმა (საერთაშორისო ოსტატი 1961 წლიდან). ელავიზოთ ჩემპიონატის საუკეთესო პარტიას (მეთრე ადგილზე გამოსულ პარლენთან).

პენროუზი-პარლენი. სიცილიური დაცვა. 1. e4 c5 2. მ3f3 მ3f6 3. მ3d მ3c 4. d4 d5 5. e5 cd 6. მ3h5 მ3c 7. მ3h 14 cd (შეიქნება ფრანგული დაცვისათვის დამახასიათებელი პოზიცია) 8. c3 jე5 9. jეd3 0—0 10. 0—0 f6 (ახლა პენროუზი ცდილობს შეინარჩუნოს პაიკი e5-ზე და მიოცილის e4 მხედარი, რის გარეშეც შეუძლებელია აქტიური მოქმედების წარმოება) 11. მ3c6 bc 12. ლე2 f5 13.

ება) 16. ...jე7 17. jეf4 h5 18. ლფ6 c5 19. jე5! jე5f5 20. მ3f3 jე4 21. ლფ6 (პოზიცია რამდენადმე გამორჩევა — შევებს პაიკი აკლიათ და მათი მეფის საფარი კატასტროფულად დაუსუსტებულია) 21. ...jე6 22. ლh7 მ3ჟf 23. ლფ6 მ3ჟh 24. ლh5 ეf4 25. ეf1d ლე7 26. ლფ6 ლფ8 27. ა3! (ამ სელიო თეთრები იწყებენ პოზიციის გამორკვევას ლაზიერის ფრთაზე და ცენტრში) 27. ...ეხ8 (ენახით სხვა შესაძლებელი გავრჩება 27. ...აა5 28. h4! ab 29. ab ეა1 30. ეა1 bc 31. bc ეიხ4 32. მ3ჟf! jე5f3 33. ლh7 მ3ჟf 34. ლh5+— ა3 32. ...— ენისმიერი გადაადგილება მე-8 პირბურთაზე 33. ლh7 მ3ჟh 34. ეა8! ლa8 35. ლh8 ლაზიერის მოგებით. 34. ეა8! ჩაიორევის იდეა!) 28. h4! c4 (პოზიცია საბოლოოდ გამოიკეთა დაფის ყველა უბანზე — ლაზიერის ფრთაზე, ცენტრში, მეფის ფრთაზე —

ფიგურების კოორდინატო: jე5f3 ლურსაძე გაიზრდება, რაც გამოიწვევს მეტი ფიგურების მობრუნებარიაობის პარალელუბას. შევები იძულებულ გახდებიან შეწყვიტონ წინააღმდეგობა) 38. ...ლა3 ლf3 მ3ჟh 40. მ3ჟc კდ 41. h4 ეხ7 42. მ3h ეე4 jე6. jე6 მ3ჟf 44. მ3ჟf ეხ7 45. მ3c მ3ჟf 46. ლh8 და პარლენი დანებდა.

1947 წელი. თბილისის მოსწავლეთა პირველობა (მოსწავლეთა შორის პირველობის პირველობა ტარდება 1948 წლიდან). თეთრებითა მე-7 ვაითა სკოლის მათემატიკა-სელიო, მეორეანობისანი ნიკოლოზ განაბია (ამჟამად — ფიზიკა-მათემატიკის მდინერეობა ლაქტორი, პროფესორი, საქართველის მეცნიერებათა აკადემიის წევრკორპორანდენტი, მეცნიერებათა აკადემიის გამოთვლითი მათემატიკის ინსტიტუტის დირექტორი), შავებით — მერკვესელი, მეორეანობისანი ნოდარ გებეუბა (ამჟამად — ცნობილი კომპოზიტორი და პიანისტი, თბილისის კონსერვატორიის რექტორი).

განაბა-განაბა. კარო-ჩანის დაცვა. 1. e4 c6 2. d4 d5 3. ed cd 4. c4 (პაროვის იერიზი) 4. ...cd აპოზიანებენ 4. ...მ3f6 5. jეc4 e6 6. მ3f3 ებ4 7. ეd2 ეd2 8. მ3c:d2 მ3c 9. მ3d! მ3ჟe7 (ჟობდა მ3f6 მეფის ფრთის დაცვით) 10. 0—0 0—0 11. მ3ჟf ლხ6 12. ეd3! ლh2? (ეტუობა, ნორჩმა მოჭარაკემ სათანადოდ ვერ შეაფასავეს მეჩრევის საშრობობა. აუცილებელი იყო 12. ...h6 ან 12. ...მ3ჟe7) 13. ეიხ7! (პარტიის შემდგომი მსვლელობა დაგვარწმუნებს, რომ ეს, ერთი შეხედვით ტიპური შეწირვა მსვლელ შედეგით ექვითი აქტია) 13. ...მ3ჟh7 14. მ3ჟe5 მ3ჟh8 (ეხადია, უარესია 14. ...მ3ჟჟe5 15. ლh5 მ3ჟh6 16. მ3ჟe4x) 15. ლh5 ემ3 (თე 15. ...ლc2, გოზან 16 მ3ჟe4) 16. ლf7 მ3ჟh7 17. მ3ჟe4! (მტელი მინიშნულავანი მომენტია. კროტკულ სიტუაციაში ნიჭიერი ემპერილი აცნებს შეტრების გოდლიერების გზას, რის შედეგად დაუ მვეთარდა გარბრლი ფიგურათა კოორდინირება საბოპირდება კონკრეტულ სამაშაობო პოზიციაში. შეიძლება ითქვას,

დავით იოსრუაშვილი

მ3d4 ეd7 14. ეა3? f4! (f2-f3 გარდაუვალი იყო, მაგრამ თეთრების უქანასწრებაში სელენი მავებს მფეფხე მტევეის შესაძლებლობა მისცა) 15. ეd მ3ჟ? (პარლენმა ხელიდან გაუშვა თამაში „შეგნის“) ერთადერთი შანსი 15. ...f3! მავალითა 16. ეf მ3ჟ 17. f4 მ3h3 ან 17. jე5 ლფ5 18. მ3ჟh (ლh5) 16. ლფ4 (აქედან მოყოლებული, 13 წლის ჟონათან ნამდვილი ოსტატად წარმოჩნდ-

თეთრების სასარგებლოდ) 29. ეd2 ეხ6 30. ეd4! ეd5 31. მ3d4 (პოზიციური გამტკიცება და მინუსების თვალსაზრისით, ზედმეჩვენით სასწავლო მდგომარეობაა. უურადდება მიპატიეთ შავების „ორი კუპ პოზიტესიობის“ ფიქტურობას!) 31. ...ლc4 32. მ3ჟ მ3ჟ 33. ლფ6 ლf7 34. ა4 მ3f 35. ლფ4 ეხ6 36. ეf1 ა5 37. h5 ლე7 38. მ3h4 (იწყება მტეღრის გადაყვანა დი უქარზე, რის შემდეგაც თეთრი

რომ ეს შეწირვის გამართლებას 17. 23ე41! სვლაშია ჩაესოვილი. თუ ახლა 17. ...ლ4, გმნი 18. ლხ5 ფეფ8 19. გd1 ლ5 20. ეd8 მდ8 21. ლხ8X 17. ...ზფ5 18. მფ1!

ნიკო ვახანი მომხიბლავი მახვილგონიერებით წარმართავს შეტევას. შეუჭრება 19. ლგ8! ეგ8 20. მფ7X. საიტერუსო,

რამდენად იცნობდა ყმაწვილი ნიკო კლასიკურ საბლარაკო მეჭვივლებას და, კერძოდ, იცნობდა თუ არა მან კახაბლანკარობების პარტია, ნათამაშევი 1935 წელს ბარსელონაში) 18. ...მზ8 19. ლდ8 გაბურია დანებდა.

1947 წელი. მარტის არღლებები. მახარბას რაიონის მოქსეველი პარკელები. მეთერთმეტკლასელია შეჯგუდრა.

ჩქვრთველი (მეორეთანრიგოსანი — **ხახტაძე** (ვიოთხეთანრიგოსანი). მედის გამბიტა. 1. e4 ე2. f4 ე2. f3 გ7 (მე ვაგრძელებას XVIII სუტუნის დასაწყისის შიტრანდების ოსტატის, ა. კინიანდის სახელი ჰქვია, თუმცა ენისგანმავლ ასე წლით ადრე 3. ...აქ7 სვლის ანალიზებდა თავისი დროის უძლიერესი იტალიელი მოპლარაქე ჟოკაინო გრეცო) 4. კ4 კ4 5. გწ1 (გრეცოს ეს საინტერესო შეწირვა პრძოლას ზედმოწერაში ამწვავებს. უფრო სოლიდური 5. გწ1) 5. ...ეგ 6. 0-0 გწ 7. მეწ1) კ6 (ჟობბა 7. ...დ5!, XVIII სუტუნის სირიელი მოპლარაკის, სტამბას სვლა) 8. მე5! კა5 9. ლხ5 მზ6 (ეს ბუნებრივი სვლა აზრს. 1942 წელს ბერლინში ლახან იანიშვანი 9. ...ლ7 10. ეწ7 ლ5 11. ეწ8! მფ7 12. ძ4-ის შემდეგ, ნაიცლად 12. ...ლ4-სა, რაც შეტების მოგერიების

საშუალებას იძლეოდა, გააკეთა მცდარი 12. ...ლ4? და რამდენიმე სვლაში დაშაშობდა. მაშინ, 1947 წელს, ამ პარტიაზე არაფერი ვესწმინა) 10. კწ7! (თავიდან f7-ზე ეტლით ავყვანის გაიჭრებ, მაგრამ შემდეგ გადავიჭრებ, რადგან 10. ...დ5! 11. კდ5 ლ4:დ5! ან 11. ეწ1 მეწ7 12. ლ4:ე5 ძ6 13. ლ:ე7 ლ4 არტული სასურველია, მით უფრო რომ ტექსტში სვლა მისივე იცებს) 10. ...მფ8 11. კბ3 კ6 12. ე5 ლფ3 13. ეწ1! ხახტაძე დანებდა, რადგან თუ 13. ...ეწ7, მაშინ 14. ლხ8 მფ7! 15. ლწ6X ან 13. ...მფ7 14. ლწ4 მფ8 15. ეწ7X.

„პიონერის“ 1987 წლის № 10-ში გამოქვეყნებული პარტიის ფინალი (მხარბას რაიონის 1945 წლის მოსწავლეთა ჩემპიონატიდან) ასეთია: 1. ლ:წ7! კწ7 2. მეწ6X! ლახიერის შეწირვით ხორციელდება უწრის განთავისუფლების იდეა და ამდებლად ეს მავალით „დაბნული შაშაის“ ირრველიური ნიშნითა. სწორი პასუხი გამოგზავნეს:

ლი ფრეაშვილმა (ქუთაისი), ნატო ყუფჩაძემ (წულციკი), სოსო თამაშვილმა (გორი), თორამ შარაშენიძემ (სამტრედიო), ზურაბ ივრიაშვილმა (საბურთო), ლია კრიკაშვილმა (სამგორი), ირაკლი კუბაყაშვილმა, ეკა ახსინაშვილმა, ია ბურტულაძემ, დავით პირველმა (თბილისი).

თარახსბანიშვილი

ბლასკაძე

ეს დაბოლოება გათამაშდა თბილისში 1940 წელს 1-ლი თარახის მოსაპოვებელ ტურნირში. სვლა შევსიხას. ველიო პასუს.

იასხლმარანი წვიბას

სუფოა ჭაღალდზე პურიე მ-მ კოვჩი კალოშის პერმანენაბის, ჩკინის ნაქლობასა და ნახშირის ფუნქილები. ზიღებულმა ნარევი ჩკინის ტიველში მოთავსებ და შეტავის რკოლზე დადებო. რკოლი რაც შეიძლება მაღლა ასწიეთ. ტიველი სპირტურის ალით შეაბოეთ. მალე დაიწყება ნაყარკის გაფორმქვევა, რაც „ცეცხლვანი წვიბას“ შოახებულლბას სტავებს.

მცის ბსსნა: კალოშის პერმანენატი გაიბობისხს იშლება თავისუფალი ეანგბანის გამოყოფით, რომელიც ჩკინისთან და ნახშირისადათან ერთად ასეთ ეფექტს ვაქალებს; დაშლის პროდუქტებია, აგრეთვე, კალოშის მანენატი და მანენაშის ოქსიდი.

მემატ-მუხილი სინჯარბაში

200 გ კალოშის სულბატი 8,5 გ ნატრიუმის სულბატს შეერეეთ. ნელ-ნელა დაახსო ცხელი წყალი, ვიდრე კრისბალები მოლიანდა არ გახსნება. ხსნარია ვასყავებლად პნელ თიბში მოთავსეთ. მას შემდეგ, რაც შუგ ხაქმით ჩოაღენობის კრისბალები წარმოიქმნება, ყუფელი ახალი კრისბალებს

წარმოქმნასთან ერთად ნაყარკალიც ვანდება ხოლმე.

სუსტი ნაყარკლები უკვე 60°-ზე ჩნდება, შემდეგ მათი ჩრტყე მატდობს და ბოლოს იწყება ციხფერი ნაყარკლების „წემა“. ამ მომენტის დადგომას 1,5 საათი უნდა ელოდოთ. თუ ხინქარას უერთან ნიჭინდა, დარწმუნდებით, რომ უფრო ნაყარკების წარმოქმნას თან ახლავს ხსადახალი „იქება-უხლი“.

რცია ნაიება შეწუდება, იგი შეიძლება

ქვლავ გამოვიწვიოთ შეწერაგვით ან მინის წკარის მორკვით.

მცის ბსსნა: ხნათელ ახლავს ქიმიურ პროცესს, რომელიც მარბლის წარმოქმნას (კალოშის სულფატი. ნარკურის სულფატი), რომელიც ხსნარისან გამოყოფს.

3 უ ლ კ ა ნ ი

კოლბაში, მისი ერთი მესამედის მოცულობით, ამონიუმის დიქრომატის წიოელი ფხენილი და კოლბა შტავებზე დააპარეთ. კოლბა შეაბოეთ ერთ წერტილში, ხოლო როგორც კი რეჟქია დაიწყება, მოაყიღეთ სპირტურა. იწყება ეფექტური რეჟქია — გაფარებებელი ლვიანად ამოიბურკნება ცეცხლის ალი, რომელსაც შიშინი უმცლევება შეწავი ფერის ფხენილი. ეს ფხენილი გაყიღებოთ მეტ მოციულობას იკავებს, ვიდრე აუღებულა მაილი.

მცის ბსსნა: იშლება ამონიუმის დიქრომატი (წიოელი ფერის ფხენილი), მიიღება ქრომის (111) ოქსიდი (მწვანე), წყალი და აზოტი.

ღმბარბს მორკვოლბამ, ქიმიის შეწერაგვითა კანდებტი

პიდარის წარები (თანაბარი რაოდენობით) და მჭრევი რეზინის ფურცელი, რომელსაც შემოდან დაფარებ მინან.

● თუ წვივის ხალებავით ვათხვრელ ფურცელ ვაფურცელავთ შერჩავთ, მალე ვაფხვრელნი ვახდებთ. ამიტომ იგი ხალებავის ვამხვრელ სითხეში ჩაქვთ. ქილას კი პოლიეთილენის პარკი ჩამოაცვით თავზე.

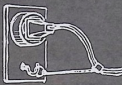
● თუ კომპიუტერთან ვაქვს საქმე, აუცილებლად ისარგებლეთ ნახაზზე ნახევრები მარტივი მოწყობლობით: ლითონის რგოლი, კაშუი და მავარი ქაფი ხაშივრად დაჯიყვს პროგრამების შემთხვევითი წაშლისაგან.

● თუ ვინდა, რომ თიხის კარი ღია იყოს და თიხისთ არ დაიკეტოს, ჩარჩოს წედა წაწილში ლასტივი მოაქვრედ. როცა დაიკეტვას მოიხურებთ, ლასტივი მოატრიალეთ და თიხაზელად დაიქვრეთ.

● ბეტონის წარებზე, მუშაობის ვაადილებს მინწით, თიხას უმატებენ ხოლმე. მაგრამ თიხა ამჟიყვებს ბეტონის ხმაჭრებს. თუ დობებთ კალატრობას იყისრებ, წარები კატაოდენი წარების ცხენილი დამუშავებ (ერთი სუფრის კოვზი ერთი ვედრო წყალში). წარებზე პლასტიკობა შეხამწიყვად ვაიხრდება.

● ტურივი არ იქნება, თუ შენი თიხის წარებზე ფილტრის ვაუციყვებ. მისი დამუშავება აფილითა, სექსირისა, ჰეულბერგი პლასტიკის ხაბებს უქსოვადი მინახლის ზილები დააქვრთ. ფილტრი ხაშივრად დაიყვს თიხის ქუჩის მტყრისაგან.

● არხებობს მინის ვახურების ჩამღწიწე ზურბი. ერთი მათგანი ნახაზზე ვამოხაზებლთ, დაჯიყრდება მავარი შენადნობის ზურბი, პლასტიკობი (მოშტრო ახაზის ვახაქოვლად), ქაშურისა და სქი-

საძიებელი

ბ. ზიზინამა — სახალწლო შესტორული (ღვეპი) ვარეა. 2 გვ. პლ. კონსონოვი — ერთი დღე კაშინოში (მოხირობა) . . . 1

გ. ხარბაშვილი — „ჩვენი ჰვერები აუცილებლად იმეგობრებენ“ (წარკვევა) 2

ბ. ასლამაშვილი — ვეჯრუცაწა (მოხირობა, ვაგარტლება) 6

გ. პულაშვილი — ვურთი ხანტერგხო, ზინაარისა (წერალი) 18

ბ. მარბაძე — მწერი „მოდის კონცხი“ (წერალი) 16

პ.ლ. დიდემიძე — (ღვეპები) 17

გ. მბიღლოძე — ნაწვევები ვაწყას დღეორიდან (მოხირობა) 18

ა ა ს ა 22

მალე წვივის ვაქვილები (გრ. ფერაბის ცხვარებიდან) 24

შენი უცხოელი თანატოლები 24

თანამდროვე რიტებში 26

ხაშობლის წორი ვარები (ტ. შუბოგი) 27

ათი მეგობარი (ვეჯრუცაწა ხალხური იყავი) 27

კ ა კ ა 28

ხანტერგხო თემაზე 28

მედრონი 30

ხახლისი ქიშია 31

ვაშოვადები 32

ცხაკალტობი 3

სახალწლო (ღვეპი კ. ვავიაშვილის, მუსიკა კ. ადმაშვილის) ... ვარეტ. 3

გარეტ. 4

პარამანის პირველ ვაწარვად — „უზუალი“, ბ. ჩარბაშვილის ცლაიდი.

მოვარი რეაქტორი ხაზუღიწი უმღიწი

ხარედაქციო კოლეჯი: აწა პალაშვილი, ნახაზ პახა-ვაბა (პ.შ. მღვინი), ვურას გომბაძე, ხანანა ვალაშვილი, ავ. თანდელ ვარამანიძე, დღოღო ვალახორია, იოსებ ხახონია, ბაიუმი ვომპოშვილი (ხაზუღიწი-რეაქტორი), ნოდარ შამანაძე, სიმონ ვაშვიანი, ღიანა ვაწირაული, ვურას ვაშ-ვაწირიძე.

რეაქტორის მინამართა: 280000, თიხლისი, ღვინის ქ. ზბ 14, ტე-ღვერები: მოვარი რეაქტორის — 98-97-05, 98-81-81, პ.შ. მღვინის — 98-97-08, 98-88-08, ვანოვადებებს — 98-97-09, 98-97-01. ვაღეტე ახაწუხად 24.11.88. წ., ხელმოწერილთა დიახაბუღად 17.01.89. წ., ქალაღის ფორმატე 60x90/8, ფიზიური ნახუღო ფურცელი 4. საღრიცხე-ხაგომიწეღო თიხაში 5/85, შეჯ. 2884. ტირაჟი 156000. იცწა, თე 99118.

ხაქაშიოღელის კე ტყის ვაშომცეღობის ტემაზე. 280000 თიხლისი, ღვინის ქ. ზბ 14.

თიხლისში მუხვარებ ვიტრებს პახუხე წერილობით არ ეცნობებთ.

«Пионер», журнал ЦК ЛКСМ Грузии и Грузинского Республиканского Совета Всесоюзной пионерской организации имени В. И. Ленина для школьников. Выходит один раз в месяц на грузинском языке.

ღვანელ რედაქტორი შელია ვაბუღია აკაკიევნა

ადრეს რედაქციის: 380096, გ. ტბილისი, უღ. ღვინისი, 14. ოტეპრიათი ვი ტიპოგრაფიი იზდატელსტვა ცკ კპ გური, 380096, გ. ტბილისი, უღ. ღვინისი, 14. იზდატელსტო ცკ კპ გური, 380096, გ. ტბილისი, უღ. ღვინისი, 14. ფორმატ 60x90/8, იცუთი-იზდ. ლ. 4, უსღ. იეღ. ლ. 5.35. ტირაჟი 156.000 აკა. ცენა 20 კოპ.

© „პიონერი“, 1988 წ.

შ პ რ ა ლ

„რამაც თავი ვერ დამალა...“ —
თუკი ვახსოს ანდუიდან, —
იმ სახლის მართოდან
წინა სამი ბგერა გვიდა,
მეორე კი წლის ის დროა,
როცა უკვე კარბობს სიცბე,
— იგი წინა ბგერას იცვლის
და მესამეს სულაც იკვებს.
— გამჩრე ხელით მოწვეული
დახვადლება ხელად იქვე.

შ ე ბ ა შ რ ა შ ბ ა

აი, მცენარეს, ეკლანს
საერთოდ რაცა ჰქვიათ,
იმ სიტყვის წინა თანმშობენის
შეუცლავ არ დაგვიანო, —
თქმულა: იმისი, თუნდ ბებრის,
ჩქანაც კი ეწვიანო...

შ ა მირანაშვილი

**პსუხუბი № 12-ში
შრომისათვის
„მხრეკლავი“**

პ რ ო ს მ ო რ დ ი

მარაბულამ: 6. ბანაკი;
7. ახლო; 8. მაქანი; 9. ინ-
ლიანი; 10. ტიში; 11. დანი; 12.
15. ტაიქი; 13. გაგელა; 18.
აპარტბი; 19. ალგა; 21. გე-
თი; 22. ირისი; 25. ხარკაბი;
27. რეზია; 28. ფრიალი; 29.
ნადურა.

შეშულამ: 1. ხალა; 2.
სიზღ; 8. ციშირი; 4. დარა;
5. ქლავი; 11. იალუზი; 12.
იარლავი; 13. დახვე; 14.
ნარანდი; 15. ტრახა; 16. იფა-
რა; 20. უკრაინა; 22. ელფერი;
24. სოპოტი; 25. ხერია; 26.
ირანი.

შ ა მ ო ტ ა ნ ე შ ბ ი

კომალა, ირისი რაბი,
თვითმორინავი,
შვის ამოსვლა,
შადრეშანი, მაციშპარი.

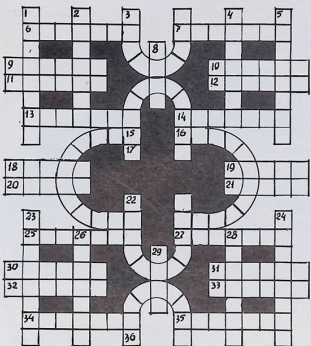
**შ პ რ ა ლ
დარბალი**

პ რ ო ს მ ო რ დ ი

შეშულამ: 1. ხაღმელი
მცენარე; 2. მალღო ტერზის
მქონე ოხსიზინა მუხიკალ-
რა სარკავი; 4. რიევი, დარიე-
ხა, მიოთხა, რომელსაც უტ-
რეხვენ შთაშობალებას; 5.
ვახარევის ქალაქობა რი-

ხა მიცემულ მიმართულებას
და ჩრდილოის მიმართულ-
ხას შორის; 29. გორის რაიონ-
ის სოფელი.

მარაბულამ: 6. ინგლისის
ქელი სახელწოდება; 7. დიდი

მაღლ შიოლიკავია; 8. წლის
სიღრის საზომი ზედაწერა;
28. წყალში გახსნილი ხაღმავა-
ვი; 24. რაიშე ხაღმავი საკითხ-
ის საქაროდ განსილა; კამა-
თი, შეჭრაბა; 28. ოფიციან-
ტი ხაღმარეციის, იტალიის
არტორენხა და კაღმეზი;
28. კოზე, რომელს იქმნე-

საზღვარი ან საოკეანი ვეში,
რომელაც გარკვეული ხაზზე
დაღის; 8. უვავის ხარტაი; 10.
მრგვალი რბოლი ქუღღ, რომე-
ლსაც წინფარა არა აქვს; 11.
სახის შიშის შესესება ან
სახელი მოზლა წერდული სის-
ტემის დაეაღები სუღედა;

12. იფოსილიის ქალაქი; 13.
შეღმეხა, აღდგენა; 14. დარ-
ის მონაწვევი, რომლის განმ-
ვლობაშიც შიარდება რაიშე
განწეობრებიდ პროცესი; 15.
აფრაის სახელწოდება; 19. კუ-
რკოვანი ხილი; 20. ეშღმეხა
განსხვავებული ნიშანი, რო-
მელსაც მიკოფორეზული აქვს
ამა თუ იმ სახელწოდება; 21.
პატარა მუსიკალური ნაწარ-
მიები; 25. ჩინთისანი სხოვე-
ლი; 27. განსაყოფებელი ნი-
ქი; 30. ფაროა მოხმარების
საგნების საეაქროდ გარკუთ-
ვანი ადგილი; 31. პატარა ნა-
გებობა, ჩიხური; 32. შიხების
რქაბის წარმომადგენელი, ცხო-
ვრობს სამხრეთ-აღმოსავლეთ
აზიაში; 35. გარკვეული ხას-
თისი რბოლი, რომელიც შე-
ეფერება ამა თუ იმ მხასიო-
ბის სახელს ორნაცემებს; 34.
უვავილების ვაზა; 35. მაქანის
აწეობა გარკვეული ნახაზის,
გეგმის მიხედვით.

რბალრამ: 8. სწრაი ხა-
ზი, რომელიც აერთებს შა-
გალეთობდს ორა არამიო-
ნავე კუბის წვერობს; 15.
სოლოქო უტარი დახველი
ციშიარში; 18. ორგანიზმის გა-
ციშიარების მეტნაღმები ჩაშ-
ორჩენა; 17. სხედლის ფუზი-
ურ თვისებობა არაერთგვა-
რობა სხვადასხვა მიმართუ-
ლებით; 22. ფორმალური და
მოკლედბული საქმისადმი; 28.
ფუტოპარტის, მქიროფო-
ნის, ობიექტის ნაწილი.

**შეაღება
ალ. ვიკიპედიამ**

შ ა მ ო ტ ა ნ ე შ ბ ი

გენია გამოცნობ და
ეს არც ვახაქობია;
ღმერთს რომ ცუცხლი მოხტავა,
ის რომელი გვირია?

ფასქენი ხარ,
არწვი ხარ,
ცა — ოქროთი დანაფერი.
დიღეღმეღი,
ღაფრიან და...
გაიღვიღე — არაფერი!

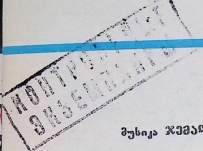
ერთი ვინეე აუღაუღლა,
მხრეგაგულალო,
ხენე-ზაგენულთ,
ტრიალით და ცეკვა-ცეკვით
ნელა-ნელა ჩაღის ზეზი.

ღამით მოქარვა ზურზუბტი
თვალ-მარტალიტის ახსნულამ,
დილით კი ქერა ქალწულმა
ოქროს ნაწიქრის ახსურა.

თუ არავლეს უშავებ,
თავად არას ვერჩის,
თავდახსნამდე გაფრობილებს:
— სუ, სუ, სუო.

ვეტუვის.
სიბოი უფარის ძალიან,
ერიღება სიციფე.
პერანგს მიედ წელიწადში
მხოლოდ ერიღებ იცვლის.

ნ. მარტიანი

მუსიკა ჩამალ ადამაშვილისა

ტექსტი კ. გოგიაშვილისა

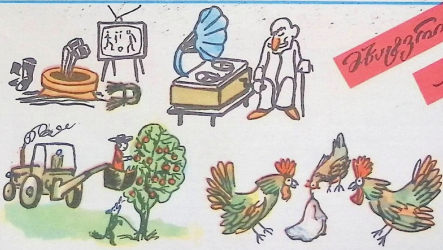
ვალსის მუხი

აქაა საზოგადოებრივი, აქაა ვაღი
 აქაა საზოგადოებრივი, აქაა ვაღი
 აქაა საზოგადოებრივი, აქაა ვაღი
 აქაა საზოგადოებრივი, აქაა ვაღი
 აქაა საზოგადოებრივი, აქაა ვაღი
 აქაა საზოგადოებრივი, აქაა ვაღი

რა ლამაზი ნაძვის ხეა,
 რა ლამაზად პრჭყვიალღებს,
 მხიარული პატარები
 მის ვარშუმო ვტრიალღებთ,
 ვით პატარა ჩიტუნები,
 დანატული ქაღალღებუ.

ერთიდა ვართ,
 ერთად ვმღერით,
 მოვილოცავთ ახალ წელს!
 აგერ ციყვი შესკუბულა,
 იქით შონანს დათუნა,
 მელაკულა

მამალს უსკერს,
 მისი ეზოთი ვართულა.
 აგერ ჩიტი შემომღდარა,
 გულჭრელი და ღაბუა,
 ტპილეულღებს დაგვირიღებს
 გულკეთილი ბაბუა!

საზოგადოებრივი მემორიალი

მხატვარი - მამალს უსკერსი